ياغي او مبتكر شاعر

ښاغلی عبدالباري جهاني ځوان پښتون شاعر دی، زما په خيال ابتکار او سلاست د ده د شعر ځانګړتياوي دي. زه چې د ده ترانې وايم يا يې اورم ګمان کوم د ده پر نغمو مستۍ ناڅي، او د ده ترانو ته شاپېرۍ اتڼ اچوي.

د ښاغلي جهاني د شعرونو بل خصوصيت ما ته دا ښکاري چې له رسومو څخه بغاوت کوي، د جمال جلوې له ده څخه ځان او جهان هېروي. په دغه جذبه کې نه دی ځاني دی نه جهاني. د احتساب بېره يې له زړه وتلې وي، د مغانو پر دوکانو په ډېره زړه ورتيا ګرځي. په خورا بې احتياطۍ د ميخانو تړلې دروازې ور ټکوي. د حسن پر کعبه طوافونه کوي، د مينې د بت پر پښو تندی موږي. ځکه نو زه دی ياغي شاعر بولم.

د ښاغلي جهاني د فکر شهباز د نوو معناوو په ښکار پسې ډېرې هسکې الوتنې کوي، او بې ښکاره نه راستنېږي، ځکه نو زه دی مبتکر شاعر بولم.

که وو وايم چې د ښاغلي جهاني دغه استعداد يوازې د ښکلا ستايني ته نه دی وقف سوی، زما اميد دا دی چې د ادب پوهان به يې رد نه کړي. دا ځوان شاعر زيار باسي د ګران وطن پر شمعه باندې سربښندونکي پتنګان د ستۍ کېدلو له پاره راوبولي. د ده شعر بې مبالغې د افغان اولس د ويښتابه له پاره هغه سوې چيغې دي چې ږغ يې په اورېدلو کې د غوږ، او په لوستلو کې د سترګو لارې بڅري

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاشي. رنځېدلی او کړېدلی افغان اولس ملي وحدت ته هڅوي، د ده استعارې هغه تارونه او کنایې هغه ستني دي چې زړونه سره ګنډي. اوس چې په ګران افغانستان کې اخترونه عاشورې سوي دي، د دې اسکېرلي اولس د سوځېدلي او لولپه هیواد په کربلا کې جهاني د حق پر شهیدانو ساندي وایي او کله د یزیدانو په لټون د ماغزو په غوړو مشالونه لګوي. زه چې د ده د شعر په طور کې ګرزم د تاثیر جلوې زما ذهن ته د لیدلو بلني راکوي. زه د ده د طبعي په سینا کې هغه رڼاوي وینم چې د ډیرو به د هغو دیدار نه وي په نصیب سوی.

په پای کې باید دا هم ووایم چې په دې مجموعه کې د پښتني متلونو غمي د قطعو په ګوتمیو کې داسي کښېنول سوي دي چې د شعر د ناوي ښکلا یې دوه ګرایه کړې ده.

زه چې دا کرښې لیکم د ښاغلي جهاني د سباوون په تمه کتاب مي مخي ته پروت دی، او د هر بیت لوست مي ستاینې ته هڅوي. د ښاغلي جهاني پر قریحه او قلم دي برکت وي.

اکاډیمسین پوهاند رشاد

۱۵ اکتوبر ۱۹۹۸

جهاني چې زه پېژنم

د کندهار ښار د کابل دروازې د شمالي کلا فصیل او بامیزو کوڅې په تقاطع کې یو کور دی چې د احمد شاهي عصر د مشهور شخصیت اشرف الوزرا شاه ولیخان بامیزایي د استوګنې مېنه وه. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کور کې يو خوش سليقه، بې آزاره او پرهېزګاره سوداګر او سپېڅلی دی.
ښاغلي عبدالباري جهاني، چې نن په فرهنګي حلقو کې د پښتو ژبې د نازکخيال شاعر په توګه يوه پېژندل سوې څېره ده، او شعر يې د پښتو ادبي زېرمې پر حجم باندې، د کيفيت او محتوی په لحاظ، ډېره رنګينه اضافه ده، د نوموړي سوداګر (اروا ښاد حاجي عبدالاحمد) مشر زوی دی، چې زما په حساب پنځوس کاله وړاندې په همدې کور کې زېږېدلی دی.

زه او جهاني سره همزولي يو، يو د بل پېژندګلوي مو تقريباً د عمرونو همزولې ده. پر يوه استاد (مرحوم ملا محمد نور اخند) مو ديني زده کړې کړي، او د کندهار د ميرويس په لېسه کې مو تر دوولسم ټولګي پورې يو ځای درس لوستی دی، او په يوه کال پوهنتون ته تللي يو. زه چې اوس دا کرښې کاږم، ذهن ته مې د نيمې پېړۍ ښو خاطراتو هغه ډک ژوند تداعي کېږي چې په رښتيا سره په وياړلو ارزي. پر هيواد باندې د شوروي تاړاک هښمو موږ جسماً سره بېل کړو. زه په هيواد کې پاتې سوم او دی يې تر يو لړ سرګردانيو وروسته امريکا ته ورساوه وروسته ما ته هم مېنه سره تبې سوه او سرنوشت دا دی د څو کلونو راهيسې د کاناډا اوبه را باندې چښلې دي.

عبدالباري جهاني د تعليم په دوران کې شوخ، له درسونو سره بې علاقې خو مستعد شاګرد و. په هماغه وخت کې يې له شعر سره مينه وه، شاعرانه ولولې يې درلودلې. د محلي سندرغاړو محفلونو ته ورتلئ او د کندهار د مشهورو شاعرانو سلام بابا، ملا منان اخند، مير يحيی، او مولوي بريالي (شهيد) ډېر شعرونه يې په ياد زده وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حافظه یې دومره پیاوړې وه چې محلي سندرغاړو به د ده په مخ کې هغه غزلي نه ویلې چې نورو ته به یې زده کېدل نه غوښتل. ځکه چې عبدالباري جهاني به په یوه وار اورېدلو سره حافظې ته سپارله او سبا ته به هماغه منحصر بفرد غزله د عبدالباري جهاني په کتابچه کې درج وه. جهاني په کلاسیکه موسیقي کې ښه وارد و، او د موسقي مقامونو په مسابقه کې به، چې په هغه وخت کې د ځوانانو مشغله وه، پاته نه راتلئ. له شوخي طبعي سره د ډېرو نازکو عواطفو څښتن و، او په برنده ځوانۍ کې مي څو ګښته لیدلی دی چې له سترګو څخه یې لپې لپې اوښکي ګرېوانه ته تویولې. د طبیعت په ښکلاو کې یې له مازیګرني لمر سره لېونۍ مینه درلوده، او په کتلو یې سترګي نه مړېدې. کله چې د کابل په ګذرګاه کې او سېدئ ما ته یې په څو لیکونو کې د ګذرګاه له غره څخه د غروب د ننداري شاعرانه تصویرونه کندهار ته رالېږلي و)د ۱۳۵۰ شاوخوا(او هر لیک یې د یوه عالي تخیل ښکلې انشاء وه. حقیقت دا دی چې د ښاغلي جهاني استعداد د پوهنتون په دوره کې ځرګند سو، قریحې یې داسي وده وکړه چې د لومړیو شعرو تر لیکلو او اورولو وروسته یې د پښتو ژبې د مشرانو شاعرانو او استادانو پاملرنه ځانته واړوله. نورنو جهاني د پښتو مشاعرو فعال ګډون کوونکی سو، او شعر یې ډېر زیات اورېدونکي وموندل. ده به شعرونه ویل خو غوندول به یې نه. زما او نورو دوستانو د ټینګار نتیجه وه چې جهاني د خپلو شعرو خوندي کولو ته اقدام وکړ.

د جهاني شاعرۍ په افغانانو کې هغه وخت لا ډېر اورېدونکي وموندل چې زموږ پر هیواد باندي د سرو لښکرو ناورین راغئ او ده به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو سوزناکو نظمونو کي له يوې خوا د افغانانو مظلوميت او د سرو لښکرو وحشت انځور اوه او له بلي خوا به يې د افغاني شازلمو په غښتلو "سوکانو" د دښمن "ټانکونه ويلي کول". د ده د شعر ازانګه بيا هله څو چنده سوه چي د هيواد مشهور او منلي هنرمند ښاغلي ناشناس پخپله ساحرانه آواز کي د نړيوالو غوږونو ته ورساوه. زما ښه په ياد دي چي د کابل راډيو او ټلويزيون څخه د ښاغلي ناشناس په آواز کي د جهاني دا شعر)په موج خېزه هيبت راغلې د فلک سېلابي کړې = زموږ کښتۍ يې ډوبوله خپل درياب يې توپاني سو(د هوا څپو ته خپرېدئ، خلکو به د ده په شعر کي د خپل ژوند څپڅپانه کښتۍ او د دښمن توپاني درياب کاته. زه د جهاني د شعر پر ځرنګوالي نه ږغېږم. ده د شعر په ټولو اصنافو کي د تخيل زور چلولی دی. آزاد شعر يې ويلی دی، غزلي هم، قصيدې او مثنوياني هم. خو که په شعر کي د مشورې ورکولو ګنجايش وای، ما به ورته د غزل ويلو مشوره ورکړې وای. د ده غزل په رنګينۍ رنګين او له شوره ډک دی. يو مزيت يې دا دی چي نه يې دومره پرله پېچلی کړی دی چي لکه د ځينو ننني غزل ويونکو شاعرانو دا، چي لوستونکي يې پوهېدلو ته ټپ ودرېږي. نه پوهيږي چي د شاعر مقصد څه دی؟ او نه يې دومره ساده کړی دی لکه زما غزل چي لوستونکي يې پر شعروالي شکمن سي. جهاني خپل ادبي فعاليت تر ډېري اندازې تخليقي کار ته وقف کړی دی، خو هغه تحقيقي ليکني چي يې خپرې کړي دي، د څېړني په کار کي د ده د نقاد ذوق او ښې سليقې ښکارندوی دي.

د جهاني دا دريمه شعري مجموعه ده. لومړی يې "ورکه مينه" نوميږي چي په ۱۳۶۷ ش کال په پېښور کي د ده په شخصي لګښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ سوې ده. دا مجموعه یې له روسي تاړاک څخه د را پیدا سوو غمونو او ویرونو په هیبتناکه بهیر کي خپره کړه. په دې بهیر کي چي د پیاوړي شاعر ښاغلي رفیع صاحب په وینا "هر چا جلا جلا، جلا جلا، جلا وژړل" د چا یوازي په سترګو کي د ژړا سرامني نخښې ولیدل سوې، د چا ژړا نورو هم واورېدله او ویې لیدله، خو د جهاني ژړا جهاني سوه. دوهمې مجموعې ته یې د "پایکوب" نوم ورکړی دی چي پښتنو ته نا اشنا غوندي ښکاري. دا مجموعه یې هم په پېښور کي په کال ۱۳۷۲ ش کي د وفا د جریدې په اهتمام او د ده په شخصي لګښت خپره سوه. دریمه مجموعه یې د "د سباوون په تمه" نومېږي او زموږ د مظلوم ملت د ژوندانه په یوه داسي غمجن پړاو کي خپرېږي چي د میلیونونو شهیدانو د پاکو وینو پر سر سوداوي رواني دي او د ګران هیواد د اشلې پشلې کېدو خطر محسوسېږي. د دې مجموعې له شعرونو څخه څرګندېږي چي شاعر د هیواد له روان حالت څخه سخت اندېښمن دی او تر دې اندازې چي ځای ځای یې پر شعر باندي قنوطیت غلبه کړې ده.

په دې مجموعه کي یې د پښتو د شفاهي ادب له خزانې څخه څه دپاسه ۲۲۰ متلونه په رباعي وشمه قالب کي په نظم اړولي دي چي یو څو یې مکرر دي. متلونه د پښتنو په ژوند کي خورا څرګند ځای لري او پښتانه یې د خبرو پر وخت د استدلال له پاره د یوه غښتلي بنسټ په توګه کاروي. ځیني پښتو متلونه سیمه ایز استعمال لري، خو زیاتره یې په ملي سطحه مروج دي. ځیني یې د محیط او لهجوي بدلونو له امله د ثبت بېلابېل روایتونه لري. داسي متلونه هم سته چي په ټول بشریت کي عام رواج لري. البته د افادې شکلونه به یې جلا جلا وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د مفهوم له مخي بالکل يو مطلب څرګندوي*. په پښتو دېواني ادب کي له روښاني غورځنګ را په هيسته بيا تر ننه پوري د متلو کارول باب دي چي ګومان کېږي لومړني څرکونه يې مورږ د ميرزا خان انصاري په دېوان کي موندلای سو. څو مثالونه به يې د کابل له چاپ سوي دېوان (۱۳۵۴ش) څخه را واخلم:

دا ميرزا پخپل مقدار خبري وايي
په کالي کي چي څه وي ځيني رېژون کا
(چي په دېګ کي وي په چمچه راوزي).

لکه قدر د جوهرو جوهري زده
يا د زرو اصل پېژني زرګر
(د زرو قدر له زرګر سره وي)، قدر زر زرګر بداند قدر جوهر جوهری.

د هر چا تر فهمه خپل وطن کشمير دی
ځان په ځان پخپله بخره دی مشعوف
(هر چا ته خپل وطن کشمير دی).

نورو شاعرانو هم د ارسال المثل د ادبي صنعت په پيروی کله کله پخپل کلام کي متلونه راوړي دي، خو د ښاغلي جهاني د کار نوښت په دې کي دی چي ده د متلو نسبتاً لويه برخه په منظمه توګه په ډېرو ښو افادو کي شعري چوکاټ ته اچولې ده.

---

* په دې برخه کي فاضل استاد پوهاند عبدالشکور رشاد ژوري څېړني کړي دي او د سل متله په اوو ژبو کي په نامه يې په څلورو ټوکو کي يو درووند اثر کښلی دی. دغه متلونه يې په پښتو، فارسي، عربي، روسي، انګرېزي، اردو ژبو کي راوړي دي.
وګورئ: د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو د پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود د پوهيالي محمد اسماعيل يون ليکنه / ۲۷/ مخ پېښور _ ۱۳۷۶ ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښاغلي جهاني څخه زما هیله دا ده چي دی دې کار ته دوام ورکړي، او امید دی چي یو وخت خپل دغه راز شعرونه په یوه مستقل اثر کي خپاره کړي. زه ښاغلي جهاني ته د دغي مجموعې مبارکي وایم. پښتني دنیا د ده د شعرو د نورو مجموعو لار هم څاري.

محمد معصوم هوتک

۲۰ مې ۱۹۹۸ م ټورنټو، کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جهاني جهان

زما يو دوست د امريکا په وريجينيا نومي ايالت کي اوسي
چيري چي ښاغلی عبدالباري جهاني هم له ډېره وخته مېشته دی. هغه
راته ويل چي ښاغلی جهاني په ويرجينيا کي زموږ خان دی. ولي چي
زبردست سترخوان لري. مېلمستيا وي کوي او په حجره کي ئې د شعر
و سرود محفلونه تاوده وي. د ښاغلي جهاني د خانۍ دغسي قصې ما
د نورو ملګرو له خُلې اورېدلي دي. خو زه په دې حقله دا وايم چي
جهاني به خان ضرور وي مګر عزيزخان نه دی. د چا په باره کي چي
رحمان بابا ويلي وو:

نشي د خانانو ملنګانو سره کلی
چرته عزيزخان، چرته ملنګ عبدالرحمان

ولي چي د ښاغلي جهاني له ملنګانو سره ډېره جوړه ده. ثبوت ئې
دا دی چي د خپلي شاعرۍ د دويم کتاب سريزه ئې په يوه سائل باندي
ليکلې وه او د دريم کتاب سريزه دا ده په يوه درويش باندي ليکي. دا
دواړې سريزې له ملنګانو سره د هغه مينه ثرګندوي. کنې نو نه خو
اوس د ده کتاب کومي سريزي ته اړتيا لري او نه دی پخپله څه
پېژندګلوئ ته محتاج دی. په پښتو کي اوس دی يو پېژندل سوی
شاعر دی. شاعري ئې په چاپي بڼه تر خلکو رسېدلې ده او په ادبي
حلقو کي ستائلې شوې ده. له دې پرته ئې کلام ځنو نامتو سندرغاړو
هم ويلی دی او په دې توګه تر عام اولسه پوري هم رسېدلی دی هسي
هم د يوه شاعر تر ټولو ښه پېژندګلوي د هغه خپل کلام کولی شي کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلام چي اغېزه ناک او په هنري ښېګړو پسوللی وي او د لوستونکو او اورېدونکو پام ځان ته را ګرځولی شي. هغه ځان لره پخپله ځائ جوړوي او ښاغلی جهاني چي یو ځیرک، لوستی او جهان ګښته شاعر دی. په دغه خبره باندي پوهه دی. له خپلي شاعری سره ئې ښه خواري کښلې ده. کوښښ ئې کړی دی چي نوې خبره وکړي او که زړه خبره کوي نو هم ئې هڅه دا وي چي په نوي انداز ئې وکړي. ځکه ئې په کلام کي د خپل وخت د ډیرو شاعرانو په پرتله تازګي او زیات نوی والی شته او دغه شی د دې دپاره کافی دی چي د یوه ښه شاعر په ډول دی په خلکو وپېژني.

ښاغلی جهاني له شاعره سره زما یو ښه دوست او خواخوږی هم دی. ما د هغه کلام هم لوستی دی او مجلسونه مي هم ورسره شوي دي. څنګه چي زه د هغه د کلام د لوستلو په وخت په پټه خُله د هغه له خبرو څخه خوند اخلم. همدغه راز ئې په محفل کي هم ما پخپله د څه ویلو زیاته هڅه نه ده کړې. بلکي د دې خُلور شاعر وېنا ته مي غوږ نیولی دی. د دې یوه وجه شاید زما خپله یوه کمزوري هم وي او هغه دا چي ما ته خدای پاک د هغو خلکو په شان هنر نه دی راکړی چي کوم وخت چي د ویلو دپاره څه ورسره نه وي. بیا هم له یوې یا له بلي خوا څه خبره را پیدا کولی شي او مجلس وربانديتود ساتلی شي. خپلي دې کمزوری په خپل ژوند کي زه ډېر ځورولی هم یم. کله چي له یوه پټ خُلي غوندي سړي سره چرته کښېوزم. بیا نو زه او هغه دواړه حیران یو چي له کومي خوا سره وږغېږو او څه سره ووایو. زه همېشه او هر ځای په یوه داسي ملګري خوشحاله یم چي په مجلس کي ئې ما ته د خبرو وار نه راوزي. ځکه نو زما په خپلو هغو دوستانو کي چي لیده کاته مي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره کله کله او کم کیږي. ښاغلی جهاني په دې زیات خوښ دی چې د هغه ژبه هم د هغه د قلم په شان رواني لري. خلک وایي چې د شاعرانو سره ملاقات د هغو په کتابونو کې ښه خوند کوي. مخ په مخه ورسره لیده کاته زیات خوندور نه شي ثابتېدی. او دا خبره شاید تر ډېره حده سمه هم وي. مګر د جهاني په حقله سمه نه ده د ښاغلي جهاني چې په کتابونو کې څومره خوند دی. مجلس ئې هم دغومره خوږ دی.

د ښاغلي جهاني د شعرونو دا کوم کتاب چې دا وخت د یوې ناچاپې مسودې په بڼه زما مخته پروت دی. او که خدای کول ډېر ژر ستاسي لاسونو ته په کتابي شکل در رسېدونکی دی. دا ده له خپلې خاورې او له خپلې ټاټوبیه ډېر لرې د مسافرۍ او پردېسۍ په حال کې تخلیق کړی دی. دا د یوه نړېدلي وطن د یوه دردېدلي شاعر ویر لړلي سندرې دي چې د امریکا په جنتي غوندې خاوره کې ئې ویلې دي. په امریکا او همدغه راز د یورپ په خوشحاله هېوادونو کې د جهاني په شان بې شمېره مسافر او مهاجر لیکونکي ژوند تېرولو ته اړ دي. دغه لیکونکي د نړۍ له بېلابېلو ځایونو څخه دې ځایونو ته را کوچېدلي دي. څوک له لوږې راغلي دي چا ته د ظالمانو حاکمانو په سبب کور او اور او پېښور درې واړه یو شوي دي. او چا د خپلو اکۍ د تر لاسه کولو او د خپلې خاورې د آزادولو دپاره خپل ټاټوبی پرې ایښی دی. دغه ټول مهاجر لیکونکي لګیا دي په خپلو خپلو ژبو کې د خپلو زړونو دردونه بیانوي. په عالمي ادب کې دې مهاجرو یوه ډېره په زړه پوري اضافه کړې ده. او د هجرت په اړه ئې ډېرې دردېدلي لیکنې نړۍ والو ته وربخښلي دي. که څه هم دغه ټول لیکونکي د بېوطنۍ او بېکورۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دړد ځوروليدي او ځنو خو پکي ډېر زيات کړاوونه او شوا خونونه ليدلي دي خو د جهاني او د جهاني د وطنوالو په شان خوږ به شايد پر هيڅ باندي هم نه وي تېر شوي. په دې نزدې پېړيو کي به د هيڅ يوه وطن وگړي په دو مره ګڼ شمېر کي د مهاجرت او کور پسرۍ ژوند ته نه وي اړ شوي. همدا وجه ده چي پښتو دا وخت په هغو ژبو کي شامله ده چي ګڼ شمېر ليکونکي ئې د کور پسرۍ په حال کي په پرديو هېوادونو کي د خپل وطن او اولس په ياد کي دړدېدلي سندري وايي.
او په نړۍ کي د هجرت په اړه منځ ته راغلې ادبي پنګه زياتوي. د ښاغلي جهاني دا کوم کتاب چي ستاسي لاسونو ته درروان دى دا همدغه د بېکورۍ او کورپسرۍ په حال کي ليکل شوى دى او که زه دا و وايم چي د هري کرښي شا ته ئې همدغه د کورپسرۍ احساس ښکاري نو بې ځايه به نه وي البته دغه احساس ځاى په ځاى تت او د نورو خبرو شا ته څه نهام غوندي وي او ځاى په ځاى بيا، لکه په "بېګانه نسيم" او "زنداني بلبل" کي چي دى. ډېر څرګند او په جار وي.

لکه څنګه چي يو زرګر د خپل هنر د څرګندولو د پاره زرو ته اړتيا لري. همدغسي چي د شعر زرګري څوک کوي د هغو درد، غم او خوږ په کاريږي. او څومره خوږ يا درد و غم چي دا وخت له افغانانو سره شته. په نړۍ کي به له بل هيڅ يوه ملته سره نه وي. ما يو وخت د دوئ د زخمونو حساب داسي لګولى وو :

شينکي آسمان دى خپل حساب او کتاب سم ساتلى
د ستورو شمېر يې دى زما تر زخمو کم ساتلى

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زخمو دغه حساب زه اوس هم صحي ګڼم. خو ورسره ورسره دا هم وايم چي دغو زخمونو چي دې اولس ته کوم خوږ او کوم دردونه وربخښلي دي هغه د دوئ يوه داسي پنګه ده چي که په سمه توګه ګټه ځني پورته شي او په صحي معنا هنرمند لاسونه وربانديو واوړي نو ډېر ستر ادب ځني جوړېدلی شي. هيله ده چي د جنګ د لمبو د سړېدلو پس به ورو ورو هغه قلمونه چي د توپک د نلۍ په شان اورونه تر څُلو باسي د داسي شپېليو بڼه غوره کړي چي خوږمني نغمې ئې د دړدېدلو زړونو دپاره تر ټکور په کمه نه وي. هسي دا خو د صبا دپاره يوه هيله ده. که د نن خبره کوو نو هم دا ويلی شو چي ډېرو شاعرانو د جنګ په دوران کي هم داسي سندري ويلي دي چي څوک ورته خالي شعارونه نشي ويلی بلکې هر څوک به ورته له شعريته ډک شعرونه وائي. زه باور لرم چي له ما سره به څوک اختلاف ونه کړي که و وايم چي ښاغلی جهاني هم له دغسي شاعرانو څخه يو دی. د نمونې په ډول ئې دا دوه بيته وګورئ:

آسمانه ما خـــو داســـي نه ويله
چي د کابل ګرېوان ته اورتوی کړه
زمـــا جونـــګړه کي بلا وکـــره
زما لســـتوڼي کي ښـامار لوی کړه

د جنګ په باره کي چي ښاغلي جهاني کومه شاعري کړې ده. په هغه کي ئې په بېلابېلو نظمو او غزلو کي د جنګ بېلابېل اړخونه او بېلابېل کېفيتونه انځور کړي دي. په دغو نظمونو کي که "د شين ډنډ فتح" د خوشحالۍ تاثر ورکوي. نو "حيات آباد" بيا يو ډېر ناوړه اړخ زموږ و مخ ته راولي. "د وطن ترانه" که هيله او حوصله زياتوي نو "د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سباوون په تمه" بیا مایوسي هم لري. دغه راز په نورو نظمو کي بیا نور کېفیتونه راغلي دي. خو په داسي حالاتو کي تر ټولو ځوروونکي اړخ هغه وي چي د وطن د اتلانو د توري مخ د خپل اولس و خوا ته شي. له دښمنه خو نه هیله کېدی شي او نه څه ګیله. خو خپل توریالي چي د خپل وطن مېړمني سرتوري کړي او د خپلي خاوري ناموس د خپلو ځاني ګټو له پاره قرباني کړي. دا یوه ډېره افسوسناکه خبره وي. د ملت پلورني او ورور وژني دغه کېفیت ښاغلي جهاني په "مور" نومي نظم کي په ډېره ښه توګه انځور کړی دی. او زما په خیال د ده په پابندو نظمو کي دا یو ښه نظم دی.

ځنو کره کتونکو ادب د ژوند اینداره بللی دی او اینداره چي کوم شي ته مخامخ وي هماغه پکي ښکاري. د جهاني په شاعري کي چي د وینو او زخمونو دا کوم عکس ښکاري د هغه وجه دا ده چي دی له ویني ویني او زخم زخم حالاتو سره مخامخ دی. کنې په ځواني کي ئې ځني ډېر مست او له غور ځنګونو ډک نظمونه لیکلي دي. د هغه وخت شاعري چي ئې سړی ګوري نو دی تر هر څه زیات د میني، مستۍ او ښکلا شاعر ښکاري. بلکې ښکلا او مستي اوس هم خوند ورکوي. ځکه خو د خپل "سپین وېښته" په لېدو ورته ارمان درېږي. هسي د سپینو وېښتانو په لیدو شېرشاه سوري ته هم ارمان درېدلی وو. ویل کیږي چي شېرشاه سوري چي د تخت د نیولو پس په اینداره کي وکتل نو د خپلي سپیني ږیري په لیدو ئې وویل چي "افسوس! اختر شو خو ماښام" دا ارمان هغه ته ځکه ودرېد چي له ډېرو کړاوونو او هلو ځلو پس ئې باچهي نیولې وه خو د دغه باچهۍ په ذریعه چي ئې څه کول غوښت د هغه دپاره ورسره وخت کم وو. مګر د ښاغلي جهاني مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه ښکاري چې دی د شېرشاه سوري په شان جهان بدلول غواړي او د دغه کار د پاره ورسره وخت لږ دی. بلکې د ده "سپین وېښته" او ځني نور نظمونه چې سړی ګوري نو په تورو وېښتانو پسې ئې د ارمان کولو وجه په قول د اروا ښاد مشر حمزه شنواري دا ښکاري چې :

شوه معلومه چې ځواني هم د کار ځيز وه
چې کوم ښکلی رانه تېر شو ارمان راغی

هسي خو ښکلا په هر څه کي چې وي. هر څوک ئې خوښوي. خو د شاعر کار هغه ښکلا را برسېره کول وي چې عامه سترګه ئې نه ويني که داسي ونه کړي نو بيا شاعر هم د يو عام وګړي په شان دی او وېنا ئې عامه وېنا ده. يو عام وګړی هم کولی شي. چې د ځوانانو په مجلس کي له شهوته ډکي خبري پېل کړي. او په دغو خبرو د هغو سفلي جذبات را وپاروي. نو که همدغه کار په قافيه بنده وېنا کي يو شاعر هم وکړي. زما په خيال څه کمال نه دی. د شاعر کار شهواني لوږه زياتول نه وي. بلکې د جمال د ذوق روزنه کول او هغه ته تسکين ور بخښل وي. په پېل کي لا يو شاعر که په دغه تاله پوره نه وي. خېر دی. خو د وخت په تېرېدو سره سم د هر ښه شاعر په کلام کي پوخوالی او په نظر کي ئې ژورتيا راځي. په دې حقله که موږ د ښاغلي جهاني پر کلام باندي له سره تر پايه نظر واچوو نو وده او پرمختګ پکي له ورايه ښکاري. د هغه د ځېني ځوانۍ په کلام کي هغه څه هم شته کوم ته چې موږ پورته اشاره وکړه د نمونې په ډول ئې د لومړي کتاب د يوه نظم يو بند وګورئ د دغه نظم سر خط "د تاشکند لور" دی او بند ئې دا دی :

چــيري به زوړ کې دا ښــــکلی حسن؟
پر چــا به تاو کـــــړې نازک لاسونه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به دي زېښني دا سورکۍ شونډې؟
ځوک به دي لځ کړي دا سپـــين ورنونه؟

خو د نن شاعري ئې زياته پخه، زياته سنجيده او زياته ژوره ده. د ښکلا په حواله چې يې څه ويلي دي. هغه عامي او برسېرني خبري نه دي. د خپلي خبري په ثبوت کي ئې زه هم له نظمونو او هم له غزلو څخه نمونې وړاندي کولی شم. خو د داسي کولو ضرورت ما ته ځکه نه ښکاري چې کتاب ستاسي په لاس کي دی پخپله ئې کتلی شئ. البته د يوه نظم ذکر په دې کوم چې په دې کي د جهاني د ښکلا د احساس وده خپل آخري حد ته رسېدلې ده. هغه ښکلا چې د تمامو ښکلاګانو سرچينه ده. زموږ شاعر محسوسه کړې ده. دا هغه مقام دی چې بيا د انسان مخته بس د ښکلا يو بېکناره سمندر وي او د نړۍ هره ښکلا ده ته د دغه سمندر يوه څپه ښکاري. ګران لوستونکي دي دغه نظم چې سرخط ئې "راز و نياز" دی ولولي او ودي ګوري چې د "تاشکند لور" نومي نظم ليکونکي دغه شاعر تر راز و نياز" پوري څومر سفر کړی دی:

کــه د نســـيم په قــدم نه ئې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي؟
دا د غوټيو ګرېوان څوک څيروي؟
دا د رنګونو باران څـــوک اوروي؟

د ښاغلي جهاني په دې کتاپ کي نظم هم شته او غزل هم د ځنو لوستونکو به يې د ګران ورور معصوم هوتک په شان غزل زياته خوښه وي او ده ته به صلا ورکوي چې غزل ليکلو ته زيات وخت ورکړي او ځني به ئې ما غوندي نظم بلکي آزاد نظم خوښوي د غزل په حقله ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي چي ځني هغه کره کتونکي چي د غزل زيات نوی شکل په پام کي لري. و وائي چي يو لړ داسي ټکي او سمبولونه پکي کارول شوي دي. چي پخوانيو شاعرانو پايمال کړي دي. لکه بتکده، مېکده، جام، ساقي، زاهد، خُم، شيخ، توبه، طور، منصور، فرهاد، مجنون، ليلا، پير مغان، پروانه، شمع او داسي نور. خو زه وايم چي پر زړو ټکو او سمبولونو باندي هم چي حقيقي شاعر سم شي نو نوی ژوند پکي پيدا کولی شي. د جهاني په کومو بېتونو کي چي دغسي ټکي راغلي دي. هغه هم تر کلاسيکي غزل د نن غزل ته زيات نژدې دي.

ما پورته وويل چي د ښاغلي جهاني آزاد نظم زما زيات خوښ دی. خو په پښتو کي لا اوس هم داسي خلک شته چي آزاد نظم له سره مني نه، او کله کله خو چي سړی ځنو آزادو نظمونو ته ګوري نو د آزاد نظم د مخالفينو خبره ورته سمه هم وبرېښي. ولي چي په دغه ډول نظمونو کي داسي هيڅ نه وي چي سړی ورته شاعري ووايي. ما له خدائی بخښلي ايوب صابر څخه يو وخت د آزاد نظم په حقله د هغه رايه وپوښتله. هغه راته ويل چي زه خو پخپله د آزاد نظم مبلغ يم. يو وخت چي د يوه اخبار مدير وم نو هر ډول آزاد نظمونه چي به راتلل. ما به تش په دې نيت چاپول چي د آزاد نظم د ليکونکو حوصله افزائي وشي. او آزاد شعر وده ومومي. خو حقيقي رايه مي دا ده چي که ما ته کالخوائي راکړله شي نو يوائې هغو شاعرانو ته به د آزاد نظم ليکلو اجازه ورکوم چي اول په پابند نظم کي ځان شاعر ثابت کړي. که د خدائ بخښلي ايوب صابر پر دغه خبره باندي عمل وشي نو ګمان نه کوم چي په پښتو کي به تر شلو ريا پنځه زيات شاعران د آزاد شعر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکلو اجازه و مومي. خو دا مي يقين دی چې د دغسي شاعرانو فهرست کـه هر څومره لنډ وي د ښاغلي جهاني نوم بـه پکي ضرور شامل وي. ولي چې ده پـه پابنـد شعر کي ځان شاعر ثابت کړی دی.

ښاغلي جهاني له نورو ژبو څخه ترجمې هم کړي دي او په دې کتاب کي ئې شاملي کړي دي. زما په خيال دا يو داسي کار دی چې پښتو ژبه ډېره زياته اړتيا ورته لري. کـه موږ د خپلي ژبي لمن پراخول غواړو نو د نورو لويو او په ادبي توګه بډايو ژبو غوره ليکني به ورته را اړوو. او دا کار په ښه توګه هغه څوک کولی شي چې د ښه ادبي صلاحيت لرلو سره سره ئې له خپلي مورنۍ ژبي پرته د کم نه کم يوه بله داسي ژبه زده وي چې په ګڼ شمېر کي د عالمي ادب غوره ليکني پکي موجودي وي. ښاغلی جهاني د دغه کار دپاره زيات غوره په دې دی چې د ځنو نورو ژبو تر څنګ ئې انګليسي هم زده ده. کومي ته چې د نړۍ زياتره ستري ليکني را ژباړل شوي دي. بله دا چې ښاغلی جهاني په امريکا غوندي هېواد کي اوسي چيري چې هر ډول کتاب ډېر ښه په اسانۍ سره تر لاسه کېدی شي. دا د خوشحالۍ خبره ده چې زموږ د شاعر پام له دغي موقعې څخه د ګټې پورته کولو خوا ته را ګرځېدلی دی او په ترجمه کولو ئې لاس پوري کړی دی. زه هيله لرم چې دی به دغه کار جاري وساتي او د پښتو لمن به د ترجمې له لاري له ښکلو ادبي ملغلرو ډکه کړي. په دې کتاب کي له اولسي ادبه هم استفاده شوې ده په دې لړ کي زموږ شاعر يوې خوا ته په ګڼ شمېر کي متلونه د قطعو په شکل کي نظم کړي دي. چې دا کار په دغه بڼه تر اوسه پوري بل چا نه وو کړی او بلي خوا ته ئې ځنو زړو نکلونو او قصو ته د شعر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جامه ور اغوستې ده. که څه هم د منظومو قصو رواج تر ډېره حده اوس
له منځه تللی دی خو په زړه شاعري کي د نړۍ د ستري شاعرۍ یوه
ډېره لویه برخه له قصو جوړه ده. د هومر، چاوسر، پوشکین، فردوسي
او سعدي په شان د نړۍ د بېلابېلو ژبو ګڼو سترو شاعرانو له قصو
څخه کار اخستی دی او بې ساري او تلپاتې شاعري ئې ترې جوړه
کړې ده. د پښتو ځنو پخوانیو شاعرانو هم د دغه ډول څه نا څه شاعري
پرې ایښې ده. خو هغې څه خاص ځای نه دی نیولی. او اوس هم د
پښتو په شاعرۍ کي د قصې خانه خالي ښکاري. دغه خانه که موږ نن
ډکول وغواړو نو تش په دې کار نه کیږي چي زړې قصې راغونډې کړو
او د شعر جامه ور واغوندو. بلکې زړې قصې به په داسي انداز نظم
کول غواړي چي نوی رنګ ولري او نوې معنا وښندي. او ښاغلي
جهاني په دې لړ کي یو ډېر ښه کوښښ کړی دی. ځني قصې خو ئې زما
ډېري خوښي شوې. په دې قصو یا نکلونو کي یو اوږد نکل "د ښامار
افسانه" دی. د اتفاق خبره ده چي ما هم د "سر لښکر" په نامه دغه نکل
ته ورته یو نظم لیکلی وو. چي د جهاني دا نظم مي ولوست نو اوس
هغه خپل نظم راته بې ضرورته غوندي ښکاري.

ښاغلي جهاني چي په دې کتاب کي کوم څه لیکلي دي هغه ئې
په خوږه، پسته او شاعرانه ژبه لیکلي دي. د ستاینې وړ خبره دا ده چي
له هغې مصنوعي ژبې څخه ئې ځان ژغورلی دی کومه چي نن صبا
زموږ یو شمېر لیکوونکي لګیا دي لیکي ئې. دغه لیکوونکي که
ضرورت وي که نه وي له ځانه نوي ټکي جوړوي او چي جوړ ئې کړي
بیا ئې یو شمېر خلک په ټېټو سترګو په خپلو لیکنو کي کاروي زه دا نه
وایم چي نوي ټکي جوړول نه دي پکار. دنیا ډېره په چټکتیا سره روانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده بدلیږي. زموږ مختته هره ورځ نوي شیان او نوي تصورات راځي. دغو شیانو او تصوراتو ته که نوي نومونه ورکړل شي او نوي اصطلاحات ورته وټاکل شي. نو دا څه بده خبره نه ده. بلکي زه به دا و وایم چي یو ضروري خبره ده او زموږ ځنو مشرانو تر یو حده دغه کار په کامیابۍ سره کړی هم دی. هغو د ضرورت له مخي ځني ټکي جوړ کړي دي او دغه ټکي اوس زموږ د ژبي برخه ګرځېدلي ده. کومه خبره چي د تشویش وړ ده، هغه دا ده چي دغه کار ته اوس هر کس و ناکس ملا تړلې ده. دغه خلک نه یوازې دا چي له پردو ژبو څخه راغلي ټکي له پښتو باسي بلکې د پښتو په خپلو ټکو پسي ئې هم لړګی را اخیستی دی. تر دې حده چي "مین" غوندي ښائسته او د پښتو خپل ټکی ئې هم جلا وطنه کړی دی. او د هغه پر ځائ د "مینه وال" غوندي بې ډوله او مصنوعي ټکی کاروي. د حېراني خبره دا ده چي دغه ډول مصنوعي ټکي د ځنو پوهـ لیکونکو په لیکنو کي هم لیدل کیږي. که دا سلسله دغسي روانه وه نو هغه ورځ لري نه ده چي "وږی" به په "لوږه وال"، تږی" په "تنده وال"، "لوستونکی" په "لوست وال" او خدائ خبر چي کوم کوم ټکي به په کوم کوم "وال" بدل شي خو ښاغلی جهاني له دغسي خلکو څخه نه دی. هغه اصیل خیالات او احساسات په اصیله پښتو کي وړاندي کړي دي. زه هیله لرم چي د ادب او شعر مینان (مینه وال نه) به ئې قدر وکړي.

والسلام

درویش دراني کوټه (کوئټه)

۱۴ جون ۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي او آزاد شعرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رازو نیاز

زه چې د شپې ستا د لیدو په تمه
د خوب او خیال تورونه وغوړوم
زه چې سوالګري سجدې ولمبوم
نو د سوالونو ځنځیر وشرنګوم

جانانه زه د وصل تږی نه یم
زه درنه سترګې د لیدلو غواړم
زه مې سوالونو ته جواب لټوم
زه درنه غوږ د اورېدلو غواړم

که د نسیم په قدم نه یې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي
دا د غوټیو ګرېوان څوک څیروي
دا د رنګونو باران څوک اوروي

که ته په تندر په توپان کې نه یې
که ته په کور د شنه آسمان کې نه یې
که د شبنم پر اوږو نه الوزې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته په څاڅکو د باران کې نه یې

نو دا د قهر زلزلې د چا دي
دا د رنګونو قافلې د چا دي
دا بېحسابه آیینې د چا دي
دې آیینو کې نندارې د چا دي

که د شیرینۍ په تصویر کې نه یې
چا د فرهاد کلنګ ته زور ورکړی
که د مجنون افسانې نه جوړوې
چا د ښتونو پر مخ شور کړلی

که دې منصور ته څه ویلي نه وه
څنګه یې ستا په مخ کې ځان ولیدی
ځکه یې چیغه د حق پور ته کړله
چې آیینه کې یې یزدان ولیدی

که ته په خپله په صنم کې نه یې
د کاڼو پښو ته سجدې څوک ورولې
که ستا له ګوتو ښکلا نه را اوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هنګامه د میني څوک پاروي

ستا کرشمه ده له شهبازه سره
چي پر سیتار باندي لمبې بلوي
چي په رګونو کي سکروټي اوړي
چي ترانې يې لېوتتوب پاروي

ستا کرشمې په سورکي سوز راولي
دا ستا آواز دی چي نغمه نغمه سي
د تاک په وینه کي ستا مینه ګرځي
دا ستا مستي ده چي نشه نشه سي

نه د شیریني نه لیلا حسن دی
دا ستا ښکلا ده چي جلوه جلوه سي
جنون له تا دی زولنې له تا دي
ستا هنګامې دي چي پلمه پلمه سي

د تورو شپو تنګو حجرو امامان
ستا د قدرت ننداره څه پېژني
د تش کتاب د تورو کرښو مین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال پلوشه ثه پېژني

دا په زړه تور ړانده کاڼه وګړي
ستا د لیدلو اورېدلو نه دي
ستا د محفل شمعي ته نه دي پیدا
ستا په لمبه د سوځېدلو نه دي

ثوک دي په جوګ ثوک دي په ذکر غواړي
ثوک دي په اور ثوک دي اوبو کي ګوري
جانانه ما ته هغه سترګي راکه
چي تا په ټولو آیینو کي ګوري

ویرجینیا ۱/۲۵/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نابللی رویبار

څوک یې چې بیا مې ناکرار زړګې ته
د کلـــو هېــــرزاړه یادونــــه راوړې
بیــا مــې سینې تــه د اغزیــو انــډی
بیــا مــې لېمــو تــه شــوګیرونه راوړې
بیــا دې ســوهان کـړل د پرهــار زخمونــه
پـه زخمـي زړه کـي مـي ناسـور ویـښوې

لــه کومــه راغلــې دا د چــا پتــه ده
زه نــور لــه چــا ســره رویبــار نــه لــرم
زه او جانــان مـــې ســره نــه پیژنـــو
زه لـــه قاصـــده ســره کـــار نـــه لـــرم
مـــا خپـــل وزر پخپلــه وســـوځاوه
نــور لــه ګلونــو ســره خــار نــه لــرم
د خـــدای د پـــاره مـــا یـــوازې پرېـــږده
د چـــا راتلـــو تـــه انتظـــار نـــه لـــرم
پـــرون چـــې هـــر څـــه وه دروغ یـــې ګڼـــه
مینـــه پـــردې ســـوله اغیـــار نـــه لـــرم
مـــا چـــې پـــه وینـــو کـــې بڅـــرې ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مي له خپلو وينو اوروا خيست
ما چي سكروټي په بڼو څيرلي
له لبو تتوب څخه مي شور وا خيست

چي په لحد كي مي مستي ويښول
له هغو چيغو نه مي زور وا خيست
زه د سراب له منډو ستړى يمه
نور مي د سيند پرغاړه كور وا خيست

ما له صياد سره خپلوي وكړل
ما ته منظور دي د قفس خوبونه
ما له وزر سره دوستي وشلول
نور راته مه ښيه ياغي خيالونه

پر هغه لاره چي راغلى يې څه
زړو يارانو ته سلام يوسه
دا څو رنځوري شپې مي پرېږده راته
وركي جونګړي ته پيغام يوسه

چي دا بې واكه دا نري لاسونه
د وخت څپو ته ټينګېدلاى نه سي
دا له ميدانه تښتېدلى سپاهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غــشو ســپل تــه ســپر کيــدلای نــه ســي

ويرجينيا ۴/۱۷/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینکی آسمانه

ما خو دا نه ویل شینکی آسمانه
چي به د اور د پاسه اور راځي
زما د غیرت شمله به کښته ګوري
زما هډیرې ته به پېغور راځي

آسمانه ما خو داسي نه غوښتله
چي د ښارونو جنازې وژاړم
چي مي په کلیو کي بلا لنګه سي
چي د ځوانیو هډیرې وژاړم

آسمانه ما خو داسي نه ویله
چي د کابل ګرېوان ته اور توی که
زما په جونګړه کي بلا وکړه
زما په لستوڼي کي ښامار لوی که

آسمانه ما ستا د ځوانۍ په طمع
دلته رنګین رنګین خوبونه لیدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــا د ازلـــه بېخبـــره کـــوچي
د ورک يوسـفه تعبيرونـه غوښـتل

مـا ويـل زه بـه ستا ښايستې سينې تـه
د خپلـه نظمـه امېلونـه جـوړ کـړم
سـتا لـه نـسيم سـره بـه الوزمـه
ستا پسرلي تـه بـه شعرونه جوړ کړم

مـا ويـل زه بـه ستا د شپې پـه زړه کـي
د سـباوون ترانـــې وپـــا ځوم
مـا ويـل زه بـه ټول نغمـه نغمـه سم
سـتا د هـستۍ شـهباز بـه ونځـوم
مـا ويــل زه بــه د سـپېدو پـرا وړو
سـتا د ژُهـرې پلوشــې وتخنـوم

آسـمانه اوس خـو اهـريمن د قهـر
راغځـــولي دي خيـــرن لاســـونه
يـا مـرور دی لـه تعبيـره قـسمت
يـــا بيګانـــه وه ليـــوني خيالونـــه

زمـا لـه زخمـي کابلـه وينـي څـاځي
کوځو اخيـستي دي ماشـوم زخمونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما لــه انګــړه جنــازې درپــاڅي
مــه نيسه چيغــو تــه کانــه غوږونــه
آســمانه واخلــه ککــرۍ درغلـــې
د ځوانيمرګـــو زړو تـــاوده رګونـــه

مـا چـې ميونـد ميونـد نـارې وهلـې
مـا يـې پـه غيـږه کـې ګلونـه غوښتل
مـا چـې هلمنـد تـه ترانـې ليکلـې
مـا يـې پـر غـاړه اتڼونـه غوښـتل
مـا چـې خيبـر تـه حماسـې ويلـې
مـا يـې لمـن کـې اولـسونه غوښتل
مـا چـې پيچـومي د پـامير سـتايله
مـا يـې کمرونـو کـې لعلونـه غوښتل

مـا چـې ټانکونـه پـه سـوکونو وهـل
هغـه مـې خـړ وطـن سمسور غوښتی
مـا چـې سکروټې پـه غاښـو چيچلـې
مـا مـې سړو وينـو تـه اور غوښـتی
مـا چـې ګوليـو تــه سـينه سپرول
مـــا د ابـــا ســـاتلی کـــور غوښـــتی
مـــا د حيـا پـرده کـې پټـې غوښـتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مې پېغلوټې د کابل ستايلې
ما يې سرونه تر عزت جارول
چې بې عزتو را سرتوري کړلې

بس که آسمانه نور يې مه زنګوه
د اهريمن د اولادونو زانګو
په نوراني غېږ کې دي مه لويوه
دا تور بد رنګه دا زامن د تيارو

نور د منبر څوکو ته مه خېژوه
د رياکارو زاهدانو ټولۍ
نور د عصمت کوڅو ته مه ورولـه
د نامحرمو دلالانو غـدۍ
نور پر کمبله راته مه رغوه
دا د مرګي د چيغو ډکه شپېلۍ

چې په رګونو کې ساه وچلوي
دې سرو وينو ته مې اور ورکه
چې د کنهو غورځونه وپاڅوي
آسمانه چيغو ته مې زور ورکه

ويرجينيا ۱۹۹۴/۹/۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیش محل

څو مره خوږې وې برایې د نیمې شپې خبرې
چې د خیالونو مو ماڼۍ او بنګلې جوړې کړې
د خوب او خیال د جنتونو شیش محل ته تللو
تا هر څه زما د پاره غوښتل پکښې
ما هر څه ستا د پاره وغوښتله
زه ستا د پاره شهنشاه د جهان
ته زما د پاره ملکه د حسن
او زما د خوښې په ښایستو ارغواني جامو کې
له سر تر نوکه په زېور په مرغلرو پټه
او د الماسو غاړګۍ دې ستر ګکو نه وهل
داسې خو زه او ته سل ګونه ځلې
د دې خیالونو شیش محل ته تللي
او په پردیو خزانو کې مو خوبونه کړي
خو تا په ویښه یا په خوب کې کله
د بېلتانه خیالونه هم لیدلي؟
داسې یې وګڼه چې نور دا ستا په ژوند کې نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کرۍ ورځ دي لکه سیوری درسره نه یمه
ته دا بد رنګه دا بې خونده دا یوازې ورځې
دا اوږدې شپې د تنهایي کلونه څنګه ګالې؟
چا ته د شپې رنګین خوبونه وینې؟
څوک به دي وړي د ورځې سل نازونه؟
چا ته به سترګي توروې
چا ته به ځان جوړوې؟
څوک به دي بولي ملکه د حسن؟
د دې محله څخه لیرې د میاشتو په مزل
سل ګونه غرونه لوی سیندونه او رودونه تر منځ
زموږ د ابا زموږ د نیکونو پر ټاټوبي باندې
زموږ د غیرت زموږ د عصمت پر کهول
زموږ د کابل په اوږدو تورو شپو کې
د لیونیو قاتلانو د ګولیو باران
داسې زرګونه شیش محل او جنتونه وران کړل
او د ښایست ملکې
دا ستا په شانې ښایستې مېرمنې
چېرته د حسن په بازار کې ګرځې
نازکو شونډو یې پټرې نیولې
ځې په اغیارو کې نازونه پلورې
د شیش محل خوبونه نه سې لیدای

۱/۳/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین وږمته

کله مې زړه ته سې راتيري پخوانۍ خبري
ستر ګو ته راسي د ځوانۍ خبري
د ژوند په تورو، په تيارو کونجو کې
د اميدونو شمعې ولګيږي
د زمانې له اغزو ډکي کوڅې
ګلونه وسپړې لاله لاله سي
د پسرلي د نسيم
له جنتې، له زرغونو، له ښايستو ګوتو نه
دانه دانه زلمۍ نغمې تويږي
او د بڼو پر څوکو
راته وريښمين زرين خيالونه ناڅي
وايم وزرو کمه والوزمه
وايمه ګور د خيام ولړزوم
له هره رګه نشې وپاڅوم
وايم سيتار سم له هر تاره سره
د ترانو سيلونه وځغلوم
چې يو ناڅاپه د خيالونو لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه پرېشان خوبونه وتورېږي
د آيينې مخې ته ودرېږم
پر خپلو سپينو وېښتو لاس تېروم
ژبه کې زور د ګړېدلو نه وي
پښو کې مې واک د نښېدلو نه وي
سينه کې اور د مستېدلو نه وي
له دوو لېمو اوښکې راوڅڅېږي
او د خيالونو ځولۍ ورغړوي

واشنګټن ډي سي ۱۹۹۵/۴/۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنداني بلبل

دې پراخ جهان کې تا ته نصيب سول
په پنجره کې بند وزرونه
دلته به پايې دلته به اوسې
دلته به تېر کړې اوږده کلونه
په دې قفس کې تا ته ليکلي
د ژوندون ورځي باقي عمرونه

ته هم پوهېږې چې ستا وزري
خداى پيدا کړي و الوتو ته
پورته آسمان دى لويه فضا ده
ته جګېداى سې هسکو درو ته
خالق درکړي پاپې نازکي
پر سرو غوټيو و کښېنستو ته

ته هم پوهېږې چې ستا آواز کې
سورونه خوځي نغمې غورېږي
پکښې سيتار دى پکښې رباب دى
رنګ د سازونو پکښې بهېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا له کوګله ترانې پاڅي
ستا له خولګۍ سندرې زېږي
ستا په منګولو غوټۍ نازېږي
ستا له مشوکي شبنم اوبېږي

دومره مې پوه که چې دا څه سوز دی
ستا په نغمه کې ستا په آواز کې
زړه په کوګل کې راسره ژاړي
ورک سم له ځانه دا ستا په ساز کې
دا څه اسرار دي دا څه جادو دی
لږ مې شریک کړه د زړه په راز کې

دا چې ته هر ځل نغمه نغمه سې
دا دې مستي ده که دې فریاد دی
دا له زندانه په وینو ژاړې
که ترانې دې که دې زړه ښاد دی
همدا نصیب دی ته په رضا یې
که دا ستم دی ژوند دې برباد دی
ته زنداني یې زه مسافر یم
دواړه له خپله سېله جلا یو
دواړه بې اوره بې لوګي سوځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد او مــاتم تــه دواړه تنهــا يــو
زمــا پردېــسيو ژبــه ګــونګې کــړه
زمــا پــه آواز کــي ورکــي نــارې دي
ستا پــه نغمــه کي زګېروی اسير دی
ســتا فريادونــه زمــوږ ترانـــې دي

راځــه چي دواړه هسک تــه روان ســو
ګرېـــوان کــو څيــري د قـــسمتونو
راځـــــه ازل کـــــو د دوږخ زنــــــی
لار کــــــو بدلــــــه د قلمونــــــو

راځــه خطونـــه د تنـــدي وران کـــړو
نـــصيب پخپلــه خوښـــه روان کـــړو
ويرجينيا ۴/۱۶/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تورتمونو ښار

موږ د رڼا له کوره لېږي د نور ډکي کړلې
لکه ماشوم پوځونه
د تاريکيو پر لورو وخوځېدو
موږ ته پلرونو کيسې کړي وې د تورو تيارو
د کوه قاف د جنگو غرونو د ژورو درو
د ځناورو او د پېوانو د لښکر د نارو
موږ ته سپين ږيرو نکل کړی و د شپو د سپرو
موږ ته هوښيارو ستر گورو خلکو
په سل په زر ځله دا وويله
چي که تيارو ته ځئ ډېوې اخلې
د نور له کوره لېږي نه ډکيږي
موږ په لمنو موږ په لپو کي رڼا واخيسته
پر اوو، لسو او پر شلو لارو
څوک د مېږي او څوک د باد په قدم
د تور تمونو ښار ته وخوځېدو
او هلته ټولو لاري ورکي کړلې
کوم لاروي يو ځلي چيغه کړله
چي د تيارو شيطان ډېوې وژلې
د نور چينې يې ټولي وچي کړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستنېدو لاري يې وتړلې
تاسي پر کومه خوځئ
په دې تيارو کي به لا څونه مخ په وړاند ورځئ
زه په تيارو کي اژدها وينمه
د ځناورو انګولا اورمه
زه پېريانان زه ښاماران وينمه
اې د تورتم د کړلېچو ملګرو
دا زما آواز چاته رسېږي کنه
تاسي پر کومه خوځئ
خو سمدستي يوې ناولي زيندۍ
د لاروي ستوني کي ټولي چيغي وچي کړلې
د تورتمونو د ښار
د هري تړي هر پېچومي سره
ړانده وګړي سره ولګېدل
دوست او دښمن پکښي چا نه پېژندل
د جنګ اورونه پکښي وتوريدل
بس يو په بل يې تودول تېغونه
بس يو په بل يې سړوله زړونه
بس يو د بل يې پرې کول سرونه
لاري کوڅې له مړو ډکي سولې
کندي درې له مړو ډکي سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو لېونيو چيغي پورته کړلې
د تور تمونو مسافرو واورئ !
د تور تمونو مسافرو واورئ !
چيغي هغه کړې خاموشي سولې
او په تورتم کي لا رواني دي د وينو ويالې

ويرجينيا ۸/۱۵/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سباوون په تمه

زه د زوی مړي سباوون په تمه
کرار کرار تېروم لاسونه
یو څو شېبې په انتظار تېري کړم
بیا په ورو ورو پورته کوم ګامونه
مځکه آسمان راته د پوان ښکاريږي
تپه تیاره مې ډاروي خیالونه
له لیري اورم د لېوه انګولا
د مرګي وهم تښتوي خوبونه

تپه تیاره ده هولناکه شپه ده
لاس کړو مه څه لیدلای نه سم
د ورکو لارو مسافر لاروی
له وهمه ګام پورته کولای نه سم
بوټي او کاڼي لړمان اغزي دي
یوه شېبه کرار یدلای نه سم
له کلي کوره له وګړو لیري
له ډاره چیغې هم وهلای نه سم
په خیال کي ګورم چي سبا راغلی
د شنه آسمان په غېږ کي لمر ختلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په هوا ګرځي د زاڼو کتار
لاندي د ځمکي مخ ژړ ګل نيولی
د آسماني بلا له وهمه چينجی
د ونې بېخ ته خوځي غلی غلی

نور په تياره کي مي له سترګو سره
د توري شپې شيطانان نه تېرېږي
خيالي ماران په لار کي نه دي پراته
سينه کي زړه له وهمه نه رپېږي
نور د دېوانو ښار کي نه اوسېږم
د چا له سترګو لمبې نه څوځېږي
ليري نيژدې له هري ونې سره
د ځناورو سترګي نه ځلېږي
وايم خپلوانو ته مي چيغي کړمه
چي شپه سبا سوه نور دي نه وېرېږي

خو يو ناڅاپه له نيژدې اورمه
د يو څو غټو ځناورو غړومبی
په تاريکه کي له يو ځايه راځي
د کوم زخمي غوندي وګړي زګېروی
ساړه بادونه راته کرېږي راوړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مار چیچلو په شان سوی وی

شپه لا تیاره ده نوره هم پاته ده
د دې تیارو لمنه نه ټولېږي
د سباوون امید مې پاته نه دی
که شپه تېرېږي پر ما نه تېرېږي
هغه ده راغله د لېوانو ټولۍ
اوس به مې غوښو باندې وپړسېږي

نور بېهوده ناري وهلای نه سم
په کړو ستونې څیرولای نه سم
د مرګي خوله کې د سبا په وعدو
ځان تېر ایستلای غولولای نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه مینه

د غم شپېلۍ به راته نه ږغوي
ما به په خپلو اوښکو نه اوبوي
زما د سینې له قفسچې څخه به
د پټې مینې مشال نه تښتوي

ولي مې بیا د پټو سترګو څخه
یو په یو تښتوې خواږه خوبونه
ولي مې بیا د زړه آرام لوټوې
راته راوړې د چا پردي خیالونه

ما د یوې ځوانۍ اختیار لرلو
د یوې مینې نذرانه مې کړله
ما په تندي کې تصویرونه مات کړل
چې څه بتان وه بېګانه مې کړله

زه که تندي کې خپل تقدیر سوځوم
دا پر قولونو پښېماني خو نه ده
زه چې خیرات خیرات ناري وهمه
نو د ځوانیو ارزاني خو نه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لمبه چې د ځان ونه ګڼې
چې ما د زړه په تل کې وسوځول
پر هغې شمعې بد ګومانه نه سې
چې ستا په لاره کې مې ولګول

چې ته په خپل حسن مغروره نه سې
تا ته مې اوښکې در لېږلې نه دي
د زړه په وینو مې رنګین خطونه
ستا پر کوڅه در استولي نه دي

ما چې ځنځیر د اوښکو وتوراوه
دې خپل جنون لره مې زور غوښتی
چې ستا تصویر ته مې په ځیر کتله
خپلو بڅرو ته مې اور غوښتی

هغه به زما نظمونه خپل وبولي
چې پر لنډۍ زنه خالونه وهي
چې یې پر جګو سپینو غاړو باندې
ګڼې زلمې زلفې تالونه وهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه بـه زمـا پـه چيغـو نـه مرېـږي
لـه شـو ګيريو بـه مـي ميني غـوا ړي
زړه بـه يـې زمـا لـه درده نـه سرېږي
هغه به زما له ستر ګو ويني غـوا ړي

خو زه پو هېږم چي به ګـور تـه يـوسم
دا لــه جانانــه ســره پتــه مينــه
دا د بتــانو پــه ســجدو تــومتي
دا نافرمانــه دا سرکــښه وينــه

ويرجينيا ۵/۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیینه

زه نور د مستي ځوانۍ چیغه نه یم
چي په قاه قاه مي کڼوله د رقیب غوږونه
نور دي کوڅو کي نڅېدلای نه سم
نور مي جنون زولنې نه مستوي
نور مي آواز خوبونه نه تخنوي
او نه مي ترېې جل وهلې سینه
ستا د خیالونو په کوثر اوبیږي
اوس که د رځمونو ته مي نه پېژنې
اوس په کوڅه کي دي زما پلونه بېګانه ښکاریږي
زه بوډا سوی یمه
زما په آواز کي زګېروي ځاله کړې
نور مي سندري ستا د ناز خوبونه نه ویښوي
لاس مي رباب ته نه ځي
نغمه مي ګوتو کي بې سوره سي
کږه وږه سي
شهباز خوله خوله سي
زما له لاسونو هنر کډه کړې
زما له قلمه ښکلا کوچ کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي ستا د ښکلي مخ تصوير جوړوم
تندي کي راسي بې حسابه ګونجي
شونډي بې واکه سي راو ځړېږي
او ښکي راتوی سي تصوير وژړېږي
زه د کلو د سودايي په رسم
پر آيينه تېروم لاسونه

ويرجينيا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې رنګه مستي

زما دوست، محمد ابراهیم عطایي، یو وخت له کابله لیک راته لیږلی و، او د تېرو خوږو خاطرو د یادولو تر څنګه یې د نوو ناخوالو یادونه هم کړې وه. څو ورځې وروسته مې یو لیک، د دغه منظوم جواب سره، ور واستاوه.

ولـــي را اســـتوې تـــصویر د پـــرون
رایـــادوې مـــې د کلـــو خبـــري
دا زمـــا د ورانـــو هـــدیرو عکـــسونه
د ســـوځېدلو کنـــډوالو خبـــري

زمـا لـه بې وزلـو اوښکو څه جوړوې
زړه کـي مـي ولـي تـوروې زخمونـه
څلـه راباسـې دا بـې سـوره چیغـي
زمـا د قلـم سـتوني کـي وچ نظمونـه

تـه کـه زخمي یې زخمي سوی بـه یې
مـا تـه دي څلـه پرهارونـه ژاړي
زه پـه نظـر لکـه چـي روغ درځمـه
چي راتـه سرې سترګي رودونـه ژاړي
زمـا پـه رګونـو کـي سـاه وچـه سـوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د مستۍ پر نغمه زنګ پرېووت
زمـــا د خیـــالونو وزر ورژېـــدی
زما لـه ژوندیو وینـو رنـګ پرېووت

زمـا پـه لاسـونو کـي سـورونه ژاړي
زمـــا د هنـــر ګوتـــو کـــي زور نـــسته
زمـا پـر آواز بانـدي مرګـی مېلمـه دی
د ژونـد پـه سـاندو کي مـي اور نـسته

که د زړه مراندي مي نغمه نغمه سي
پـــه دي کڼـــو يـــې اورېـــدلای نـــه سـم
زه د بېـــدردو د محفـــل تـــــومتي
لــــه پرهـــارونو ژړېـــدلای نـــه ســم

چا ته يې توی کړم دا پردېسي اوښکي
دلتـــه يـــې سـترګي د لیـــدلو نـــسته
چـــا تـــه بـــه وواېـــم رنګـــین خوبونـــه
دلتـــه یوســـف د اورېـــدلو نـــسته

زه د ریـــا پـــر بـــازار ژونـــد کومـــه
دلتـــه آهونـــه پـــه پیـــسو خرڅېـــږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې بې پتو سوداګرو حساب
زما د نرخونو سره نه جوړېږي

راسه غني غوندي ځان وغولوو
د سرو لالونو خزانې وستايو
د هسکو غرونو په درو کې چېرته
د خپلو تورو نښانې ووايو

راسه چې کړکې د میوند پورته کړو
یو څو ناسازه افسانې ولیکو
بیرته ویده کو دا ژوندي خیالونه
هېرو قبرو ته ترانې ولیکو

په شنو پیالو کې به سره مې وڅښو
د حمید قبر ته به بنګ ورکو
څه چې بې رنګه مستي وتخنوو
راسه د خپلو وینو رنګ ورکو

راځه په سرو سترګو نغمه نغمه سو
کوم لیوني رباب ته شرنګ ورکو
راځه چې اوښکو ته اتڼ وښیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځه د مرګ په لاس کي چنګ ورکو
راځــه چــي سـاندي ســره ونڅــوو
اوښکي په سترګو کي زيندې کم درته
څــو د زاغـــانو ســيوری وســوځوو
څـو ژړي پـاڼي دي ژونـدی کـم درتـه

راســه ناټــک وکـو د ژونــده ســره
راسـه چـي نـوي کـو دا خپـل مخونـه
زړونــه خــالي کــو لــه زړو خبــرو
راســه چــي وســوځو زاړه يادونــه

پــر خپــل شــهباز نــوي نغمــې وکــړو
خـاورو تـه وسـپارو شناختهسورونه
لـــه ســـره وزېـــږوو نـــوي کيـــسې
لـــه ســـره وليکـــو تـــازه نکلونـــه

کــشکي لــه ځانــه بېګانــه ســو ســره
بيـا بـه نـه اوښـکي نـه بـه ويني ژاړو
نـه بـه د نـن لـه بـد رنګـې ګيلـه وي
نـــه بـــه زړې رنګينـــي مينـــي ژاړو

ويرجينيا ۱۹۹۴/ ۲۸/ ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانه نسیم

زه هر سهار چي د نسیم مخي ته
د لېونو په شاني ځیري ګرېوان
په سرتور سر په لځو پښو ور وزم
او ترې پوښتم د ورک اشنا حالونه
هغه په بېړه بېړه
ګلونه و سپړي اغزي وکري
او د بلبلو له چغاره سره
په نازولو په پستو پاپیو
په نا اشنا لوري نغمه رهي کړي
ما ته احوال د اشنا نه راکوي
ما کي الهام د نظم نه پاڅوي
زما په رګو کي ویني نه ویښوي
دا د اشنا پر کلي نه تېرېږي
دا نسیم زما په ژبه نه پوهېږي
ده سره نسته د یارانو د ښارونو کیسې
ده سره نسته د پرېسو هدیرو خبري
ده سره نسته د شپونکیو د شپېلیو آواز
د ده له ځنګه د جانان د کوڅې بوی نه راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به هم نه وروزم
زه به هم نورد ده په ګونګه او ړنده لاره کي
د انتظار او د امید سترګي ونه ګنډمه

ويرجينيا
۳/۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصویر

سړه د ژمي شپه ده زه ستا له یادونو سره
لکه ماشوم په وړانګو لوبې کوم
ستا د تصویر مخې ته ودرېږم
او دا یوه لحظه دې خپله کمه
هلته سینه کې غولېدلې زړګي وخوځېږي
او پردې مینې ته تږپونه وهي
تصویر ژوندی سي سترګې وړپوي
پرشونډو بیا ګرځي زاړه قولونه
بیا د سبا د لمرختو په طمع
شپه تر سهاره شمعې ولګېږي سترګې سوځي
خو یو ناڅاپه د تصویر له سترګو
د ژوند او مینې رڼا وتښتي
قولونه مړه سي
زه او تصویر پاته سو
او زړه هم نه وهي زاړه تږپونه
دواړه لاسونه لېوني لاسونه
بې ارادې د تصویر خوا ته ځغلي
تصویر ښيري او ژمنۍ سکروټې
لمبه لمبه کې د کلو خیالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا يې لمبه په سترګو وينمه خاموشه نه ده
لا د تصوير بې نوره سترګې زما پر لور کږې دي
چې په سينه کې مې د زړه په تل کې
ستا له تصويره سره مينه نوې اور بلوي
او په رګونو مې بڅري ګډ سي
نور دي تصوير ته هم کتلای نه سم
يوه لحظه دي خپلولای نه سم
يوه لحظه زړه غولولای نه سم
او دا د ژوند سره ملګري لمبې
دا په رګونو کې ژوندي بڅري
دا د تيارو دا د رڼا ملګري
ستا د خيالونو له محله سره
په تصويرونو رويباري نه کوي

۱۲/۳/۱۹۹۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېلۍ

زه چي زلمی وم‌ه کلونه مخکي
ما د دې غرونو په لمنو کي شپېلۍ ږغول
يو څه ځواني وه، څه مستي وه، څه موسم د ګلو
څه شنهار د مرغلينو اوبو
او د چنچڼو شورماشور کي به د زړکو آواز
د هسکو غرونو درې ډکي کړلې
د پسرلي وريځو به
د نسترن څڼو کي
ګېډۍ ګېډۍ ګلونه وشيندله
ما به شپېلۍ ږغول
او هري تيږي، هر ګل بوټي، هري زړکي به مي
نغمه راغبرګه کړله
وينو به اوروا خيست ګامونو ته به زور ورغی
او د شپېلۍ آواز به غونډۍ درې وڅېړلې
کلونه واوښتل عمرونه تېر سول
او يوه ورځ د بېګانه و په حجره کي چېرته
يوه زاړه يو تک تور يوه غريب ربابي
زما د اشنا غرونو کيسې کولې
يوه بوډا په ساندو ساندو ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څو زلمیو ورته هېښ کتله
له ربابي سره شهباز ژړله
او زما د غرونو غم لړلې کیسه نه ختمېده
هغه کیسې د تباهیو سوځېدلو کړلې
هغه کیسې د چنچڼیو د وژلو کړلې
هغه سندري د باروتو او لمبو ویلې
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او پر تور مخ یې له بې واکو له بې نوره سترګو
لړۍ د اوښکو ګرېوانه ته تلله
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او کیسه نه ختمېده
هغه ویل د هغه غره لمن کې
نه چنچڼۍ سته نه د زرکو آواز، د چا شپېلیو کې نغمې ویښوي
که نسیم الوزي ایرې اوروي
پر سوځېدلو ونو
او د قبرونو پر کړو جنډیو
په نس ماره او پړسېدلي کارغان
د چنچڼیو او د زرکو پر ځای
د هر آواز سره واخ واخ پورته کړي

واشنګټن ۱۹۹۵/۱۴/۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د توپان شپه

ما د ساحل له غیږي وخوځوئ
زه په دې توره هولناکه شپه کې
په دې تورتم کې د سېلیو او څپو پر اوږو
د دې وحشي سمندر غېږ ته ورځم
چې د دریاب ساړه تیاره کوګل کې
یوه بېړۍ له انسانانو ډکه
یاغي موجونو او څپو کې ګیر ده
زه یې د زړه په غوږو
دلته له لیري څخه
د ماشومانو او بې وسو ترهېدلو ښځو
چیغې نارې او غلبلې اورمه
زه د بې وزلې مور د څنګه سره
یوه ماشومه وینم
لکه ویشتلې وارخطا کوتره
چې سر تر پایه رېږدي
او د برېښنا له پړکه و وېرېږي
د ترهېدلې مور تر شا پټېږي
او توري وریځې، توره شپه او دا بېرحمه آسمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې پناه بېړۍ په جنګ وتلې
آسمان غړومبېږي لکه وږی هیبتناکه زمری
او د ژلیو او سیلۍ د زوره
د سمندر له سینې وخوځېږي
لکه د غره په شانې لویې څپې
د بېړۍ والو واوېلا پورته سي
د بې اسرې خلکو غوغا پورته سي
زه به ورځم
هرو مرو به ورځم
او دا د مرګ څپې په سترګو وینم
زه دا بېړۍ چېرته ژغورلای نه سم
هغه ما شومه خلاصولای نه سم
د دې څپو لامبو وهلای نه سم
خو زه ورځم
هرو مرو به ورځم
غوا ړم کیسه د قهرېدلي آسمان
د هیبتناکه خروښېدلي توپان
د څپو غېږ کې د بې وزلي انسان
درته را ورسوم
اې د ساحل او د محل وګړو
له جنتي سکونه مستو لېونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې له سيليو له توپانه بې خبرو خلکو
دا زما چيغې د رسېږي کنه
د خدای د پاره لږ څه رحم وکړئ
په دې بېړۍ کې مو خپلوان ډوبېږي
رقيبان نه دي قريبان ډوبېږي
او که توپان کرا رولای نه سئ
که دا بېړۍ را خلاصولای نه سئ
نو په قاه قاه ورته خندېږئ خو مه
نو پر ساحل ورته نڅېږئ خو مه

ويرجينيا ۱۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانان تصویر

ما ته مي سل ځله رویبار ویلي
چي هغه ستا د شاپېریو ارم
اوس د دېوانو پېریانانو شیطانانو کور دی
اوس یې ډېوې د توري شپې بلاوي نه تښتوي
اوس د رباب او د شهباز له جنګه
اوس د مستانو د پیالو له بنګه
اوس د جامونو او پیالو له ګړنګه
نازکو پښو کي د پایزېب له شرنګه
د شپې له ستر ګو تیاري نه ټولېږي
او هغه ستا د جانان ټولي کوڅې
چي تا یې خاورو ته سجدې ورو وړلې
چي هري تیږې ستا له ترږو قدمونو سره
د ازلي پیوند خپلوي درلوده
د غمازانو د پیرو ډکي دي
لاري یې ټولي له اغزو ډکي دي
او هغه ستا د شعر او نظم خالق
ستا د غزل ستا د خوبونو او خیالونو جانان
چي تا یې خپلي بې هنره ګوتې
د تصویرونو په ایستو وچې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا يې پښو کي د ځوانۍ ورځي دانه دانه کړې
ستا په نامه لېونی نه پېژني
ستا له نغمو سره خپلوي نه لري
ستا د غزل په ژبه نه پوهېږي
رنګ يې بدل زړه يې بدل مينه پردۍ غوندي ده
او تش يو نوم ستا د جانان پاته دی
ما د رويبار خبري وژړوي
دانه دانه اوښکي را وڅڅوم
د آيينې مخي ته ودرېږم
په هره اوښکه کي تصوير وينمه
د خپل جانان او د جانان د کوڅې
دا اوښکي زما دي دا تصوير مي خپل دی
وصل خو ښي بېلتون او وير مي خپل دی

۹/٦/۱۹۹٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا څاڅکی

دا شعر د برطانيې د شهزادګۍ (ډيانا)
د مرګ په شپه ليکل سوی دی.

د خــدای لــه ښــکلو هنرمنــدو ګوتــو
د تيــارې غېــږ تــه رڼــا وڅڅېــده
د تــوري شــپې پــر کرغېړنــه لمــن
د عــرش د ســتوري ښــکلا وځلېــده
تــور د شــيطان لــښکريــې وتــوراوه
د فرشـــتو صـــفونه وخوځېـــده
څــو ماښــامونه د ابلــيس پــر ګوتــو
د رســوا شــمعي لمبــه وســوځېده
د بــد رنګيــو د دېوانــو پــر ښــار
د شــاپېرۍ پلوشــه وغوړېــده
د غـم پـه خونـه کـي نغمـه نغمـه سـوه
او ښــکه لــه نيمــي لاري وګرځېــده
د چــا رنځــوري شــپې يــې وپوښــتلې
پــر هېــرو شــونډو مــستي ومــسېده
خدای تـه پـه کـار سوله د حسن ځولۍ
د فرشــتو لــه کــوره تللــې غــوټۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آدم لــــــور او د حــــوا نـــــاوکۍ
د جنتونــــــو راوتلـــــې شـــــهۍ
نــوري دي نــه بږدي پــر اغزنــه مځکــه
لــه نــوره جــوړي سـپيني سـپيني پـاپې

بــس يــوه شپه تــوره تيــاره خپــره سـوه
د عزرايـيــــل لاسـمــونه وښـــورېده
د خـــداى لــه ګوتـــو ښځېــدلي رنـــا
پــه تــور توپــان کــي يــو ځــل وځلېـده
ولــي تيــاره سـوه شمع ځـه سـوه ځـه سـوه
لـــه ښــار او کلــي چيغـــه وپاڅېــده

د تورتمونـــو لـــه کونجونـــو ځخـــه
د تورتمونـــو لـــه لـــه غـــارونو ځخـــه
د هېبتناکـــه ســـمندر لـــه څپـــو
د پيريانـــانو لـــه ځنګلونـــو ځخـــه
د شـــيطانانو آوازونـــه راځـــي
ږغ د ســـورنا او د ډولونـــو راځـــي
لـــه هـــر آوازه يـــې راځـــي دا وينـــا
وايـي ژونـدۍ دي وي تيـاره پـر دنيـا
دا د شـــيطان پـــه قوالـــه ده ځمکـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د دېوانـــو میراثـــه لـــه پخـــوا
دې د ابلـیس پـه کـور کـي نـه چلیـږي
د خـــدای لـــه ګوتـــو څڅېـــدلې رڼـــا

ویرجینیا ۹/۴/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هستۍ مستي

پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کرمه
زه د خضر چينه سوځم نړوم د کوثر غاړي
زه له مړه ژوندونه موړ يم ما ژوندی لحد ورغواړي
زه د مست ګرداب په غېږ کي لا موجونه ويښومه
زه په ستوني د ښامار کي مرګ له خوبه پاڅومه
زه په زړه د جهنم کي انګارونه لټومه
اهريمن را پارومه لا يي ځانته قهرومه
پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه يم زه دوږخ ځانته کرمه
پرېږدئ رڼې دا تيارې کو پرېږدئ پی کو دا مزلونه
ټول په ګډه سره لمبه سو او روښان کو رباتونه
راځئ لنډې کړو دا لاري ورهوار کو کږلېچونه
د ژوندون د پاره ومرو څو ژوندي کړو لحدونه
په دې هېرو خرابو کي د هستۍ مستي آغاز کړو
دا د مرګ شپېلۍ رڼا کو پکښې کوک د ژوندون ساز کو
زه شاعر يم د دې مينې زه سکوت ورماتومه
زه هاتف د ژوندۍ چيغي زه دا مړي ويښومه

اګست ۱۹۷۹ کابل خيرخانه مينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

معصومې

چېرته د مني مازيګر د سمندر پر غاړه
يوازي زه او ته وای
او ننداره مو د موجونو کړلای
لمر د رخصت په وخت کي
د سمندر پر لمن تخم د طلا شيندلای
او څو شېبې وروسته د شپې اژدها
د سمندر له غېږې وړلای طلايي خمونه
وړو او لويو څپو
د ساحل غېږي ته په منډو منډو
را رسولای د درياب له توپاني کوګله
د هېبتناکه تلاطم خبري
او دلته تا د يوې ګاري تر څنګ
له خپله ځانه بې خبره غوندي
وريښمينې څوڼې وای سپارلي بازيګر نسيم ته
تا د موجونو ننداره کولای
او ما دي غېږه کي کتاب ويلای
نه د امام، نه د خيام، نه د رستم پهلوان
نه د نشې، نه د خمار، نه د مستيو داستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د بلبلي، نه د شمعي او بورا خبري
کتاب د خپلو لېونو خوبونو
پر وركو لارو د خيالي ګامونو
مياشتي كلونه پخوا
ما دغه غېږه کي خوبونه کول
او د ځوانۍ نشه کي
راڅخه ورک و ستا د سترګو خمار
زما معصومې زما ښايستې معصومې
کشکي چي ستا بهار ته نه راتللای
د زمانې د خزانونو سيلۍ
کشکي چي ستا پسرلي نه ليدلای
ژړي ګلونه او زهيري غوټۍ
کشکي چي تل دي پر سرو شونډو باندي
د ميني مسته نغمه ګرځېدلای
کشکي چي تل دي په تو ده سينه کي
زما د خيالونو پانوس بل ساتلای
او ستا د ويښو شپو له وهمه څخه
د زمانې داړه مار نه لوټلای
زما د ځوانۍ د شپېو دنګه ماڼۍ

ويرجينيا (امريكا) ۱۹۹۳- ۵- ۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېشان خوبونه

زه چي دا ټوله سړه شپه ستا پر مړوند بيده وم
او ستا په سپينه پسته غېږه کي مي
په اوښتو را اوښتلو خولې سترې کړلې
ته وا مين و د ازل د ورځې
لکه د ميني جل وهلي تږي
د يوه بل په غېږه نه اوبېدو
او چي سهار د لمر زرينو وړانګو
د شپې پر سترګو باڼو ورپاوه
او د ګلونو له ګېډيه شبنم کډه وکړه
نه ستا په غېږه کي زه اوښتلم
نه زما له غېږي ستا آواز خوځېدی
د پردېسۍ کټ مي اغزی اغزی سو
خيال مي زخمي زخمي سو
شپه له خوبونو سره والوتله
او بيا د تل په شان يوازي سومه
بيا هغه زه هغه زاړه هغه اغزن خيالونه
هغه اوږده هغه ناکام هغه خيرن چرتونه
هغه ترخه د کاشکي کاشکي ناپايانه لړۍ
هغه د عمر په محبس کي زنداني آهونه

واشنګټن ۴/۱۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویاړ

څو مره شېريني دي د جنګ د ميدانونو کيسې
څو مره آسان دي د شاباس او آفرين ږغونه
څو مره خوږې دي د مېړونو د مردۍ خبرې
د اتلانو د سرونو د بازار نکلونه
څه پر غوږونو ښې لګيږي پخوانۍ سندرې
د مستو پېغلو په اتڼ کې د زمرو نومونه
په څه غرور د شهيدانو تر مزاره ورځي
د ښايستو نجونو ټولۍ ګېډۍ ګېډۍ ګلونه

خو چا پوښتنه له شهيده د زخمونو کړې؟
چا له اتل سره خواله د پرهارونو کړې؟
چا يې د مرګ پر پوله ستر ګو ته يو ځل کتلي؟
چا يې په سترګو کې کيسه د ارمانو ليدلې؟
چا د شهيد د بوري مور سوی کوګل کتلی؟
چا د ښايستې سرتوري کونډې وران او ربل کتلی؟
چا په سينه کې د مرګي د ګولۍ زور ليدلی؟
چا د زرګونو ارمانو سوځلی کور کتلی؟
چې زولنو او ځنځيرونو ته نظمونه ليکي
هغه شاعر د سياه چالونو سرې شپې ليدلي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لړمانو په کاله کې یې خوبونه کړي؟
وچو هډو یې د نېښونو سلسلې څکلي؟

د هوښیارانو دا یوه خبر مې نه هېرېږي
"مځکه هغه سوځي چې اور وربانديې ولګېږي"

ویرجینیا ۱۲/۲۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاره تصویر

ته چي په نیمه شپه کي غلې غلې
زما د خیالونو تر جنته راځې
او زمولوې تازه تازه ګلونه
د پښو آواز دي نه وي
خو له تصویره دي تیارې را اوري
زما د زړګي دپاره خپله سینه
تنګه سي، توره سي، اغزي اغزي سي
په رېږدېدلو لاسو
موږم بې واکه، ترهېدلي، خوبولي سترګي
ستونی مي ډک سي
وایم چیغي کړم ګرېوان وشلوم
په خیال کي وینمه تصویر د جانان
چي له سرو شونډو یې څک څک راځي کوتلي ویني
زه لېونی خو نه یم
که نه دا څوک یې چي دي نه پېژنم
او ته مي هره شپه
د تنهایي رنګین رنګین خیالونه
د مرګ او ویر په چیغو وتوروې

ویرجینیا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور ته

ستا له قسمت سره د میني پټ ځنځیر تړلی
موري له تا سره د ویښو شپو تصویر تړلی
ستا له انځور سره ملګري دي رنځور کلونه
ستا د ژوندون له هري شپې سره شوګیر تړلی
هسي دي نه کړل جنتونه تر پښو لاندي خالق
ستا له رضا سره د هر بنده تقدیر تړلی

راته یاد یږي دي رنځوري خوبولي سترګي
شپه تر سهاره دي په جار او په قربان غوښتمه
راته یاد یږي نیمي شپې د الاهو سندري
چي زمزمه به دي کوله زه دي ځوان غوښتمه
تا په سیالانو په همزولو کي سرلوړی غوښتم
تا له خالقه لکه ستوری پر آسمان غوښتمه
چي دي زانګو کي زما تندی او زما فالونه کتل
پر هر میدان دي بریالی او قهرمان غوښتمه
تا مي په لاس کي د احمد او محمود توره لیده
یو ځل دي بیا پر پاني پت او اصفهان غوښتمه
تا مي د پیغلو په سندرو کي کیسې غوښتلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر لـه تـوري د ظـالم دي پـه امـان غوښـتمه
زما له سايې دي د مرميو سيورى ليري غوښتى
ژوندى دي غوښتم د پلو دي نګهبان غوښتمه
موري پـوهېږم چي پر سره كفن دي نه وم پېرزو
مګـر تـولى كـي د غازيـانو دي روان غوښـتمه

تـا وې چي زمـا د زوى د تـوري لـه هيبتـه څخـه
د خلكـو زړونـه پـه لـړزه سي لـه كټونـو پرېـوزي
تا وې چي زوى مي لكه باز پر لوړو څوكو ګرځي
چي لـه حملو يـې كرګسان لـه ګرنګونو پرېوزي
سي يـې لـه ډاره د غليم پـه زړه كـي وينـي وچـي
لـه خرخښو يـې د چـا تـوري لـه لاسـونو پرېـوزي

زه نـه د جنګ نـه د ميدان سوم نـه د تـورو سـومه
لكـه شـاعر هـديرې ژاړم جنـازې ژاړمـه
پـه خوب او خيال كي مي كوثر كوثر وطن ګورمـه
پـر دېـسو ګوتـو كـي سپيرې تـشي پيالې ژاړمـه
د عزيزانـو كـډې ووتـې لـه ښـاره څخـه
د بـې وطنـو تـوري ورځـي سـړې شـپې ژاړمـه
پـه وركـو لارو تـورو شـپو كـي بـې منزلـه كـډې
دا بـې جرسـه بـې سـالاره قـافلې ژاړمـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په غېږ کي د ساحل د سودايي په رسم
په توپانونو کي بېړۍ وينم ځپې ژاړمه
د خيال پر کور مي د مرميو بارانونه اوري
موري کابل مي اوراخيستی دی لمبې ژاړمه

موري د تورو ميدانونو ته ورتللای نه سم
د فرښتو په شاني ميندي ژړولای نه سم
زه د بازانو له ځالې ځخه راغلی نه يم
مرګ د کوترو په سېلونو ګډولای نه سم
ما ستا په غېږه کي يوازي مينه وځکله
اوس مي په وينو کي غضب راويښولای نه سم
تا راته زر ځله کيسې د عرش د خدای کړي دي
ياغي تندی مي بل ځښتن ته لګولای نه سم
تا مي په وينه کي د ميني ډېوې بلي کړلې
د چا د شپو بلي ډېوې خاموشولای نه سم
تر څو مي ستا د الاهو زمزمه غوږ کي ګرځي
د چا په شونډو د للو نغمه وژلای نه سم
زه دي د شنو جلګو شپېليو لره و روزلم
ملامت نه يم که نن اور ته ګډېدلای نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د غلیم په وینو سره توره مې رانه وړله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که مې د ښمن ته جنتونه سره تبې نه کړله
د خپل بابا په هدیره کې لمبې نه کرمه
که پر د ښمن باندي مې میندي بوري کړي نه دي
په خپلو کلیو کې د ساندو تخم نه شیندمه
که د دوی کونډي مې په وینو ژړولي نه دي
د خپلو کونډو پر پوړني یرغل نه وروړمه

که د ناموس د غلیم خویندي مې سرتوري نه کړې
پر غلیمانو مې د خویندو ستر نه پلورمه
که پاکه خاوره مې په سرو وینو رنګینه نه کړه
خپله کعبه د عرش د خدای د ښمن ته نه سپارمه

که مې له وینو سره غاټول راټوکېدلي نه دي
د خپل ټاټوبي پر ګلڅانګو مرمۍ نه اوډمه
که مې سینه په سرو ګولیو غلبیل کړې نه ده
ستا نازولي په ژوندوني ګور ته نه لیږمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خپل مور چل مي په سروو ینو لمبولی نه دی
ستا د پلو د دښمنانو سنګر نه ساتمه

ځم چي شنوا کړم د کږدیو د کډو غوږونه
لا مي په وینو کي بخري سته لا اور پاته دی
راپاڅوم له درانه خوبه دا ویده وګړي
چي په سینه کي د یوې غلبلې زور پاته دی
موري ایمان مي راته وایي چي سبا مي خپل دی
چي یې په غرو کي یو افغان پاته یو کور پاته دی

ویرجینیا ۵/۷/۱۹۹۸ د مورد ورځي په مناسبت

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلي او سندري

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

یو تـه نه یې پر هر چا مي شک پیدا سو
پـر دنیـا او مافیهـا مـي شـک پیـدا سـو
غل خو نه یې چي په نیمه شپه کي راغلې
د جانـان خیالـه پر تـا مي شک پیدا سو
کـری، شـپه شـمع بلیـږي پـتن ګرځـي
پـر لمبـه او پـر بـورا مـي شـک پیـدا سـو
هـر کلنـګ سـو د فرهـاد پـه نامـه پورتـه
پر مجنـون او پـر لیلا مـي شک پیدا سو
د جـلاد پـر بـاڼو او ښـکه راښـکاره سـوه
پـر ازل او انتهـا مـي شـک پیـدا سـو
د ابلـیس پـر ګوتـو سـتړي تـسپې اوړي
پر قسمت او پر قضا مي شک پیدا سو
شـیخ پـه لـو ږیـره د حـق نـارې وهلـې
د منصور پـر مـدعا مي شک پیـدا سـو
نـن زاهـد لـه جهـاني سـره ژړلـه
پر هر قـول او رشتیا مي شک پیدا سو

ویرجینیا ۱۱/۲۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چي د حسن شور ماشوريې محشر وسو
پــه کــاږه کاتــه يــې کــور د مجمــر وســو
چــي پــه ذکــر يــې خلــوت بتکــده کيــږي
د هغــه صــنم پــه يــاد مــي ځګــر وســو
چي د زلفو شپې يې خال په غبږ کي واخيست
د فلــک پــه شبــستان کــي قمــر وســو
تبــسم يــې د غوټيــو خولــه کــړه پټــه
د ښــکلا هجــوم يــې کــور د آذر وســو
نــيم ســيراب يــې د لالــه سينه داغــي کــړه
د فــردوس پــه خُــم کــي جــام د کــوثر وسو
چــي پــه تــوريې جهــاني دوږخ تــه کــش کــړم
د هغـــې مينـــي پـــه اوريـــې منبـــر وســو

کابل پښتو ټولنه ۱۳۵۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

په وير کي د بېلتون چي په غوغا راسره نه سي
منصوره چي شريک مي په ليلا راسره نه سي
ما پرېږده چي مي او ښکي د تقدير پر لمن څاڅي
تر سترګو دي واری سم په ژړا راسره نه سي
جانانه زما جنون ته ازل هسي لېوني دی
ملګری په سفر کي د صحرا راسره نه سي
له سترګو يې بېرېږم هسي نه نظر مو نه کي
په مخ کي د رقيب چي په خندا راسره نه سي
جنون نه که په غاړه کي ګرېوان درته په کار دی
زما شپې د لېونتوب دي چي تنها راسره نه سي
زخمونه پښتانه دي مالګي لپې لپې راوړه
قسمته مروره چي پخلا راسره نه سي
د سترګو اشارو ته د رقيب سترګي څلور دي
ما ستا په تهمت وژني ته رسوا راسره نه سي
نصيب رنځوري شپې د جهاني په نامه کښلي
طبيبه ته بدنامه په دوا راسره نه سي

۱/۱۵/۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

پناه تــه لــه ناکامــه توپــانو راوړی یــم
ملګــرو دې محــل تــه زلزلــو راوړی یــم
صیاد مې پر زګیروي باندي مین سو توره بخته
قفــس تــه مــې خوږمنــو غلبلــو راوړی یــم
قــسمت مــې لــه وزر سره اورونــه دې ګنــډلي
یــارانو دې انګــار تــه زولنــو راوړی یــم
یــوه شېبه مــې پرېــږده زنګــوم ستړي خوبونــه
ســاحله تــر لمنــي دې څپــو راوړی یــم
کلونــه لکــه اوښکي د کړېــوان پــر لــوري ولاړل
مرګیــه نــن دې غېــږي تــه سلګو راوړی یــم
زخمي اوښکي مي نه دي د ناسور له پرهارونو
دیــدن تــه دي حبیبــه بهــانو راوړی یــم
دا لار مــې د بهــو پــه څوکــو نــه ده پیــدا کــړې
جانانــه تــر منزلــه دي ســجدو راوړی یــم
لا ولــي مــې پــه لاس کې پیمانې پــه کــاڼو ولــې
زاهــده دې مقــام تــه خــو توبــو راوړی یــم
ســرابه جهــاني دي پــه دام نــه دی کــښېوتلی
کــوثر تــه د نــصیب هېــرو وعــدو راوړی یــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

نصیب د تورو شپو مې د دې ښار لیدلی دی
دا رنګ مې په تندي کې د رویبار لیدلی دی

په کومه ژبه وستایم د تورو زلفو څوکې
د خیال په خزانو کې مې ښامار لیدلی دی

ملګرو د خوبونو تعبیرونه به مې څه وي
په صف کې د یارانو مې اغیار لیدلی دی

تر څو په پلوونو پټوې د رقیب سیوری
جانانه ما یې پل پر د غه لار لیدلی دی

لا زما له ستوني ولې د هوس ترانې غواړې
شهباز مې ستا په کلي کې سنګسار لیدلی دی

له هوډه به وانه وړمه زاهده مروره
ما ستا په جنتونو کې انګار لیدلی دی

پر لاس د جهاني دي ولې ستړي کړه فالونه
پر پاڼه د ازل مې قسمت خوار لیدلی دی

واشنګټن ډي سي ۹/۲۹/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویښو شپو زړه کې لمبې تېرېږي
بیا د یادونو قافلې تېرېږي
بوډۍ ځواني مې په نظر نه ورځي
ښکلي په وار جوپې جوپې تېرېږي
باده د خدای د پاره تم سه دلته
تر پلو لاندې پښتنې تېرېږي
ورو ورو د اوښکو په ګامونو راځه
ستا د خیالونو جنازې تېرېږي
مرګه ظالمه چې نظر مې نه کې
څو ښکلي شپې لکه شیبې تېرېږي
د افلاطون هنره تښتې ولې
د لېونیو زولنې تېرېږي
شیخه غوړونه دې کاږه ګرځوه
د مطرب ګوتو کې نغمې تېرېږي
زاهده سر تر نو که سترګي سولي
د ښکلیو نجونو سلسلې تېرېږي
جهاني بیا کله توبې ماتوو
زلمي کلونه لکه شپې تېرېږي

واشنګټن ۱۹۹۷ د ډسامبر دېرشمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ملګرو ځو به د خمونو لاري بندي سولې
پر تږو شونډو د جامونو لاري بندي سولې
فرهاده اوس به د شېريني مزل چېرته وهې
پر کلنګونو دي د غرونو لاري بندي سولې
پر خزانه د ښامارانو پيره ودرېده
راځئ په غلا د ديدنو لاري بندي سولې
سوړ ميه اوس د افسانو تخمونه چيري لونې
چي د کيږدۍ د ماښامونو لاري بندي سولې
زلمي به نه شمېري لحظې د انتظار پر ګوتو
چي پر پېزوان د ګودرونو لاري بندي سولې
نور دي درخو په نقابونو کي ځواني تېروي
د آدم خان د ربابونو لاري بندي سولې
د سيتارونو له خالي کوګله ساندي اوري
د ترانو پر شهبازونو لاري بندي سولې
نسيم پرون د پسرلي جنازه وايستله
زموږ په وطن کي د ګلونو لاري بندي سولې
پتنګه بل چيرته سينه پر لمبه وسولوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ پر ما ښام د پانوسونو لاري بندي سولې
سپرليه غېږه کي دي وساته ځولۍ ګلونه
پر دې بېديا د بهارونو لاري بندي سولې
له خزانونو توربدلي بلبل نه راځي بيا
پر دې چمن د بهارونو لاري بندي سولې
جهاني ستا يې په تندي کي دي زخمونه کښلي
چي پر طبيب د مرهمونو لاري بندي سولې
واشنګټن ډي سي ۸/۳۱/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

درد مــي لـــه ســينې نــه بهــر چېرتـــه ځـــي
ســـتا د تـــورو ســـترګو اثـــر چېرتـــه ځـــي
زه پـــه خپـــل اختيـــار درتـــه راغلـــی يـــم
نـــور لـــه دې زندانـــه خبـــر چېرتـــه ځـــي
مينـــــي تـــــه ولاړ دي جـــــلادان د وخـــــت
ښـــکلي بـــه پـــر لـــورد ګـــودر چېرتـــه ځـــي
شـــيخه ريـــشتيا وايمـــه معـــذوريمـــه
ډلـــه د شـــيطان کـــي کـــوثر چېرتـــه ځـــي
خدايـــه دا ســـزا د کـــومي ورځـــي ده
شـــپو لـــه پاســـه شـــپې د ي ســـحر چېرتـــه ځـــي
زه خـــو يـــې ګرېـــوان مخـــي تـــه نـــه ويـــنم
خدايـــه دا د اوښـــکو لـــښکر چېرتـــه ځـــي
ژونـــد لـــه حـــادثو ســـره پېيلـــی دی
دلتـــه لـــه ســـاحله خطـــر چېرتـــه ځـــي
ځـــو بـــه جهـــاني لـــه لاري وګرځـــي
ســـتا پـــه نـــوم ليکلـــی ســـفر چېرتـــه ځـــي

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښو پر ځوکه ژوند دی پاتېدلای سم که نه سم
لکه اوښکه پر باڼو دي رغړېدلای سم که نه سم

د سرکښي ځوانۍ باز مې په رضا دام ته درلوېږي
پټ په خيال کي دي په زلفو زنګېدلای سم که نه سم

د پردۍ نشې مستي ده چي په سترګو کي يې وينۍ
شپه لا ځوانه ده يارانو نور چښلای سم که نه سم

د اجل قاصد راغلی د ځوانۍ پولي ته پرېووت
وايه بيا دي نرۍ شونډي مچولای سم که نه سم

د تقسيم په آينه کي ځان ته ګورمه تا وينم
د تقدير له ځنځيرونو خلاصېدلای سم که نه سم

ستا محفل کي شمع نسته زما وزري لمبې غواړي
دا يو ځو خاموشي چيغي درلېږلای سم که نه سم

چا پرون راته ويله چي شهباز خاورو ته سپارې
د مستۍ په هديره کي نڅېدلای سم که نه سم

دوږخي خيالونه مړه سول جنازې يې اوښکي يووړې
څه دي رايه ده زاهده سوځېدلای سم که نه سم

د مورچل د پيغور غشو داړي سترګي را ړندې کړې
پښتني نور دي پلو ته درکتلای سم که نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوانۍ مستي شېبې مې د ديدن سراب الوۀ کړې
په کوڅه کې دې جانانه ښخېدلای سم که نه سم
هسکه غاړه د غرور مې د تسليم په توره پرې کړه
جهاني دې اوس قدم ته پرېوتلای سم که نه سم

واشنګټن ډي سي ۱۱/۱۲/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا میکده په نڅېدلو ارزي
ساقي دا جام دي په چښلو ارزي
چي لېو تتوب ته عقل وتخنوي
دا زولني په شرنګېدلو ارزي
چي زړه ته خیال د سرکو شونډو راوړي
دا شني پیالې په تشولو ارزي*
چي تورو ي د کوڅې کاڼي شګي
دا سوي چیغي په وهلو ارزي
چي یې کیسې د میني تخم کري
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
د کوه طور د لاري سترې نکل
جانانه ستا په اورېدلو ارزي
ستا له خوږو خوږو پلمو ګرځم
وعدې دي تولي په منلو ارزي
ستا په جلوه د سوځېدو په امید
ژوندون په تمه تېرولو ارزي

---

* حمید:

دا زما له غمه شین زړه پکي خیال د یار د شـونډو
هسي رنګ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــي جنــازه مــي ســتا کــوڅې تــه دروړي
دا انتظـــار خـــو پـــه کولـــو ارزي
مرګــه ایلــه اوس یــې پــه قــدر پــوه ســوم
دا تـــوري شـــپې پـــه ســـپینولو ارزي
چـــي جهـــاني د جانـــان غیـــږي تـــه وړي
هـــسي خوبونـــه پـــه لیـــدلو ارزي

واشنګټن ډي سي
۱۱/۱۶/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د جانــان پــه تــور اغيــار نيــولی ښــه يــم
ستا محفـل کـي لکـه خـار غنـدلی ښـه يـم
مــا تــه مــه ښــيه نخــرې د پاړوګــانو
زه د تــورو زلفــو مــار چيچلــی ښــه يــم
د ســجدې تمــه بــه نــه کــوې نمــروده
زه خليــل يــم پــه انګــار ســوځلی ښــه يــم
زمــا يوســفه ســر مــي زر ځلــه درجــار ســه
پــه بــازار کــي خريــدار منلــی ښــه يــم
کــاښې مــه راتــه راښــکاره لېوتتوبــه
د دې ښــار ثخــه هوښــيار وتلــی ښــه يــم
چــي اوبــه مــي د اغيــار پــه کــوثر نــه کــې
پــه ســراب کــي انتظــار وژلــی ښــه يــم
زه يــې پېــژنم رقيــب دی طبيــب نــه دی
مــرهم ليــري کــه پرهــار خــوړلی ښــه يــم
د بدمــستو لــه مــستيه مــي زړه شــين دی
انجمــن کــي دي خمــار وهلــی ښــه يــم
جهــاني تــه لاري مــه ګــوره د تېــښتي
زه د حــق پــه نــوم پــر دار ختلــی ښــه يــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویرجینیا ۱۹۹۷/ډسامبر ۲۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

جانانه زړه مي ستا کوڅې ته له در تلو صبر سو
ستا په انګړ کي مي تندی له لګېدو صبر سو
زمـا لـه زلميـو ورځـو ولـي کـساتونه اخلـې
بـوډی زاهد پـه سپينه ږيـره لـه توبـو صـبر سو
چـي دي محفـل کـي لـه پانوسـه لمبـې وشـړلې
پتنـګ تيـاره کفـن کـوي لـه سـوځېدو صـبر سو
چـي جنـازه دي د مطـرب لـه کـوره پورتـه کړلـه
شهباز نـری فريـاد کـوي لـه شرنګېدو صـبر سو
اوس مـي د ښـار پـه دروازو کـي کـاني نـه پېژنـي
عقلـه راځـه چـي لېوتتـوب لـه زولنـو صـبر سـو
نور به مـي سيوری د رقيب توري تـه نـه وي ولاړ
کيسه مي هېره که زما نکل دي له شپو صبر سو
زه دي لـــه ښـــاره جهـــاني رنګـــه راووتلـــم
ستا پـه مالـت کـي مـي آواز لـه خپرېدو صبر سو

ويرجينيا ۵/۱۶/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چې ګوندي ته مې راغلی د غرور دی
دا فلک لکه چې زما سره تربور دی
چې سجده یې د غرور له زوره تښتي
نن له هسکه ګدایي کوي مجبور دی
څه لمبې لمبې ناري وهي آسمانه
دا وطن چې پیدا سوی دی تنور دی
دلته هره زولانه کې مجنون اوسي
هر آواز چې دررسیږي د منصور دی
یا د دار له سره چیغې پورته کیږي
یا موسی پر کنګره د کوه طور دی
خوني نه یم پښه نیولی چې را نه سي
دا مې لاس د خپل قاتل په وینو سور دی
ستا د توري ترسایې لاندي زمری سو
رقیب کله دو نه نر دونه باتور دی
د رقیب کوثر مې لیري که له مخي
د رویبار په خوله انګار راته منظور دی
عزرایيله لاس دي جار سم مهلت راکه
د رقیب زکندن وینمه ضرور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تسل مې علاج نه کېږي يارانو
چې طبيب مې له کتو څخه معذور دی
جهاني له يوه غشي فرياد نه کړي
دلته هر زخم چې اړوې ناسور دی

واشنګټن ۹/۲/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

یوه لحظه دي مخ ته ودرېدم خدای په امان
پردېسو هیلو ته مي وژړېدم خدای په امان
زه لکه اوښکه یا مي تمه د راتللو نسته
پر ښایسته بارخو دي ورغړېدم خدای په امان
که مي غرور که مي ځواني وه نذرانه مي کړله
پښو ته دي ولوېدلم ورژېدم خدای په امان
ستا د شغلې بلاګردان سوم د پتنګ په رسم
تر سر دي وګرځېدم وتپېدم خدای په امان
ستا د نامه مینه مي وکرل د مرګ تر پولو
د دار په پړي درته ونڅېدم خدای په امان
پر سر مي بلي کړې لمبې چي لاري ورکي نه کم
چېرته پردي ولات کي وسوځېدم خدای په امان
زه د ګلونو په بستر کي نصیب نه منلم
لکه شبنم درڅخه وغورځېدم خدای په امان
پوه سوم چي نوري مي د پلونو نخښي پاته نه دي
زه لکه سیوری دلته وهستېدم خدای په امان
بیا به مي نوم د چا ماشوم خوبونه نه زنګوي
لکه کیسه له یاده ووتلم خدای په امان
نور جهاني ستا د محفل د یادولو نه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوې بربښنا په شاني وځلېدم خدای په امان

ویرجینیا ۱۹۹۵/۲/۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

خالي دي میکدې نه سي چي زه بیرته راځم
خماري دي پیالې نه سي چي زه بیرته راځم
یوسف مي د خوبونو د تعبیر پر لارو ورک دی
رڼا ورځي دي شپې نه سي چي زه بیرته راځم
لښکر د رقیبانو مي په سترګو دی لیدلی
کوڅې دي هدیرې نه سي چي زه بیرته راځم
قاصد راته ویله چي زما مینه دي پرده کړه
پښېماني دي وعدې نه سي چي زه بیرته راځم
وعده مي په سکروټو کي منزل ته رسېده وه
دا سرې لمبې سړې نه سي چي زه بیرته راځم
قسمت مي وزرونه ستا محفل کي دي سوځلي
دا شمعي دي تیارې نه سي چي زه بیرته راځم
جنون مي ستا په کلي کي باران د کاڼو غواړي
خالي درنه کوڅې نه سي چي زه بیرته راځم
جانانه ستا په سترګو لنډوم دا توري لاري
تیاره درنه ډېوې نه سي چي زه بیرته راځم
پر سر درسره ځمه چي تنها مي خوشي نه کې
رواني قافلې نه سي چي زه بیرته راځم
ازل او جهاني دی لېوتتوب سره منلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیغمــه زولنــې نــه ســي چــي زه بیرتــه راځــم

واشنګټن ۶/۲۸/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

خمـار مـي نـه مـاتيږي شـرابو نه بيګانـه دي
سـاقي راتـه اشنا دی خـو جامونـه بيګانـه دي

پـښيمانه درتـه نـه يم بد ګومانـه راتـه نـه سي
جنونـه تـه مي خپـل يـې ځنځيرونـه بيګانـه دي

سجدې تـه يـې د يـار کـوڅې تـه نـه يمـه بللـی
پـردی قاصـد راغلـی پيغامونـه بيګانـه دي

پتنګ پـه دې محفـل کي وزر نـه سي خپـرولای
لمبـې پکـښي سـرېږي پانوسـونه بيګانـه دي

دې ښار کي ربابونه د سنګسار پـه غږ کي غواړه
نغمـې ګـوتي کـي ژاړي شـهبازونه بيګانـه دي

لــښکر د غمــازانو دي لــه کومــه رابللـی
جانانـه ستا پـه کلي کـي مي پلونـه بيګانـه دي

چـي زمـا د لېونـو چيغـو جـواب ورسـره نـسته
يـا زه يـم بـدل سـوی يـا دا غرونـه بيګانـه دي

غرور مي له ناکامه تش آسمان ته کچکول نيسي
ازل خــو داسـي نــه و قــسمتونه بيګانــه دي

ستا دم د مـسيحا دی زه منکـر ور بانـدي نـه يـم
طبيبـه لاس دي جـارسـم پرهارونـه بيګانـه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې د جهاني پر تندي مه غواړه زاهده
په دې سركښه ښار كې محرابونه بېګانه دي

ويرجينيا ۲۲/٦/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

خوب مي ليدلی دی سبا رقيبان کډه کوي
زما د جانان د کوڅې ټول غمازان کډه کوي

سترګو ته راغله جل وهلي مېلمانه خيالونه
د ښپتنو او ښکي د زوره ګرېوان کډه کوي

يا دي قسمته بدلوم يا به تندی ماتوم
چېرته چي ځم له هغه ښاره خوبان کډه کوي

ګوره چي عقل د جنون جامې په غاړه کړلې
د لېونيو له مستيه رندان کډه کوي

زه پوهېدم چي اسوېلي مي بې اثره نه دي
هغه دی ورو ورو له ساحله توپان کډه کوي

چا خو به چېري د سنګسار خبري کړي نه وي
چي د مکې له ښاره ځغلي شيطان کډه کوي

يارانو راسئ تماشې د رياکارو وکړئ
زموږ له کوڅې نه خرقه پوش زاهدان کډه کوي

قسمته چېري د سکروټو ځنځير وشرنګېدئ
چي مي د حق له چيغو تښتي آسمان کډه کوي

جهاني زېری مي دربانديي رويبار خط راوړی
ستا له سوځلي ګلستانه زاغان کډه کوي

ويرجينيا ۵/۲۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

دارو مــــي د رنځونـــو مـــسيحا راتـــه راوړي
خبــر چــي مــي د كلــي د اشـــنا راتـــه راوړي
ازل مـي ستا پـه لاره كـي غـرور قربـاني كـړی
سـجدې بـه مـي تنـدي تـه خامخـا راتـه راوړي
لـه سترګو د قاصـد مـي معلـوميږي تعبيرونـه
ځـولۍ مـي د خوبونـو نيمـه خـوا راتـه راوړي
منصوره ككرۍ مـي د قسمت پـر لاري رغـړي
د حـق چيغـي لــه داره هـر سـبا راتـه راوړي
آسمان سړي ته ګوري بيا جامې كي ورتـه جوړي
مجنــون يمــه ملګــرو چــي لـيلا راتــه راوړي
يـو نـور مـي پـه تيـاره كـي دی ليـدلی نـه پـوهيږم
كلـيم لـه كـوه طـوره زيـری سـتا راتـه راوړي
يوسف رنګـه بـه عمـر جهـاني زنـدان تـه يوسـم
دا تـور مـي پـه نـصيب دی زليخـا راتـه راوړي

ويرجينيا ۵/۱۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د رقیب سیوری د جانان په آشیانه کې وینم
مرګه تصویر دې د خپل ژوند په آیینه کې وینم
د جنتونو له تصویره دې اورونه ښاخې
د لمبې عکس په نصیب د پروانه کې وینم
ماشوم زړګی مې د دروغو په وعدو غولوې
له هر پیمان سره ماران په خزانه کې وینم
تا له غمازه سره زما پر لېونتوب خندله
زه افلاطون د خپل جنون په زولانه کې وینم
دُرې دې ولې د پرهېز په نامه سترې کړلې
د قدم نخښې دې په لار د میخانه کې وینم
د حسن ربه د هنر ګوتې یې غوښې کړلې
د انځورګر سترګې رندې په جېلخانه کې وینم
خدایه تهولی د بلبلانو چېرې وکوچېدې
د زاغ منګولې د غوټۍ په ګرېوانه کې وینم
هغه دې بیا یې له کوڅو څخه رندان وایستل
پیر مغان سر پر زنګون په خُمخانه کې وینم
د جهاني پردېسو هیلو قصاصېږئ ولې
لستوڼی خپل دی تیغ په لاس د بېګانه کې وینم

ویرجینیا ۱۹۹۷/ډسامبر ۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زما د سوي کور نکلونه چي راځي پرېږده چي راسي
د قاصد په خوله اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
بتخانې به نسکورېږي خليل نه سي ستنېدلای
د نمرود ياغي اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
زه او ته شينکی آسمانه ازل ده پريو ازمېيلي
ستا د لوري توپانونه چي راځي پرېږده چي راسي
له فريادو بېگانه دي دا سينې دا پرهارونه
رقيبان کاري زخمونه چي راځي پرېږده چي راسي
دې وطن کي له نسيمه د گلونو بستر هېر دی
د خزان وحشي بادونه چي راځي پرېږده چي راسي
له توپانه دي لړزېږي په حرم کي محلونه
کنډوالو ته سېلاوونه چي راځي پرېږده چي راسي
له پېريو انتظار دي هديرې او لحدونه
غمازان او تورپوځونه چي راځي پرېږده چي راسي
نن به بيا امتحان اخلي زمانه په زړه سنگينه
د سکروټو بارانونه چي راځي پرېږده چي راسي
دا وطن د منصور نه دی په رضا چي دار ته خيژي
جلادان تېره تېغونه چي راځي پرېږده چي راسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې خُـتن كـي بـه يـارانو قـافلې تللـې د مـشكو
د بـاروتو كاروانونـه چـي راځـي پرېـږده چـي راسـي
جهـــاني چـــي ترانـــو دي مـــستوله پايكوبونـــه
نـن د وينـو غزلونـه چـي راځـي پرېـږده چـي راسـي

ويرجينيا ١٩٩٨/٩/٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زه د لېونتـــوب او زولنـــو د ښـــاره و وتـــم
نــه يمــه منــصور د غرغـــرو د ښــاره و وتــم
ځوک مي په جونګړه کي بې سوره نغمه نه اوري
مــا تــه ســوه شــپېلۍ د ترانــو د ښــاره و وتــم
نن به مي رقيب د تومتونو ځولۍ چېري وړي
زه د ګودرونـــو او بنګـــړو د ښـــاره و وتـــم
مــا تــه د ســفر د ســختو لارو تو ښــې مــه ګــوره
او ښــکه غونــدي ولاړم د لېمــو د ښــاره و وتــم
زمــا د پلونــو نــښي د اغــزو لــه څنګــه مــه څــاره
بــوی رنګــه پــردی ســوم د غونچــو د ښــاره و وتــم
نــور مــي د خيــالونو د تــالونو غېــږ تــه مــه بولــه
نکــل ومــه هېــر ســومه د شــپو د ښــاره و وتــم
ځه د توپانونو بېړۍ ځه خدای دي ملګری سه
پــرې مــي ږده ســاحل تــه د ځپــو د ښــاره و وتــم
برخه د جنون مي د قسمت په کور کي خواره وه
مينـــه د فرهـــاد ومـــه د غـــرو د ښـــاره و وتـــم
نـــوري جهـــاني تـــه د پـــانوس خبـــري مـــه کـــوه
نــه ومـــه پـــتنګ چـــي د لمبـــو د ښـــاره و وتـــم

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۴/۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي تشو جامونو تـه راځي کـه نـه راځـي
خمـارو قـسمتونو تـه راځـي کـه نـه راځـي
شـېرينه بهانـه ده وعـدې تېـولي ازلـي دي
فرهـاده کلنگونـو تـه راځـي کـه نـه راځـي
اغــزي دي د تـنهـاکو رنگولــو تــه راوزي
مجنونـه دې دښتونو تـه راځـي کـه نـه راځـي
پـرون دي پـر اوږو بانـدي خرقـه نـه ټينگېدلـه
زاهـده نـن خُمونـو تـه راځـي کـه نـه راځـي
شگون د بېلتانه دی تيارې وينمه په خوب کي
يوسـفه تعبيرونـو تـه راځـي کـه نـه راځـي
پښتو مي لـه کچکولـه سره نه سي گرځېدلای
طبيبـه پرهـارونو تـه راځـي کـه نـه راځـي
منمه چي ځواني مي پـه خيرات منظوره نه سوه
رويبـاره جوابونـو تـه راځـي کـه نـه راځـي
د عقـل زنارونـه مـي تـسبيح کـړې د شـېخانو
جنونـه ځنځيرونـو تـه راځـي کـه نـه راځـي
يـوازي جهـاني د حـق پـه نـوم غرغـړه کيـږي
منـصوره سنگـسارونو تـه راځـي کـه نـه راځـي

واشنگټن ۱۹۹۵/ اپرېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

شمع مړه سوه شپه تیاره خونه سوه توره
ولي نه وزي پتنګ له دې کوره
قلندر غوندي مي تور په ژړا سپین کړل
د میرا احوال رانه غی له لاهوره
ما په بیه د جنون دی رانیولی
ته مي څنګه بېروې له هغه توره
تر چارچوبه مي سجدې ورپسي ورورې
لا هنوز و تلی نه یم له پېغوره
له محفله مي ګیله نسته یارانو
له آسمانه مي کاسه راغي نسکوره
سپیني شپې مي د مزار له ډېوې ښکاري
مرګه ولي نه شرمېږې زما له ګوره
لا زګېروی د جهاني او رېدل کیږي
د خوږمنو مینه ونه ګڼې توره

ویرجینیا ۱/۲۴/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

علاج د تورو شپو ته مې سبا کله راځي
زخمونه مې ناسور سول مسیحا کله راځي

پر لار د انتظار مې دې لیمه درته فرش کړې
رویباره جوابونو لره بیا کله راځي

په تمه د دیدن مې سپیني ورځي کړلي توري
رندې مې سولې سترګي په ژړا کله راځي

په نوم دې د تورو مخو غمازانو مرکې دي
جرګو ته د خیالونو مې ریښتیا کله راځي

د وصل په وعده دې اوبوم تېرې کلونه
د عمر مسافره پر دې خوا کله راځي

د توري تیارې ستوني ته وروستۍ لمبې څخېږي
د میني امتحان لره بورا کله راځي

د حق چیغې دې ولي دې په ستوني کي نیولي
منصوره غرغرې سوې نیمه خوا کله راځي

غرور د جهاني مې نذرانه دی درته ایښی
نصیبه پر دې لاره به پخلا کله راځي

واشنګټن ډي سي ۷/۲۰/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ماتم دی په دې ښار کې جنازې دې چې راځي
خالقه ورځې څه سوې توري شپې دې چې راځي
دا کاڼي د غضب یوازې زمونږ پر کلي اوري
انصاف څه سو آسمانه زلزلې دې چې راځي
د اور د پاسه اور دی سره ورک نه سو جانانه
دا لومې د شیطان دي وسوسې دې چې راځي
پر څه دې سترګې سرې دي ساحل نه دی لا راغلی
لږ صبر سه توپانه لا څپې دې چې راځي
بلبلو باندې اوري آفتونه لکه غشي
پاتا د ترانو ده غلبلې دې چې راځي
سفر دی بدل سوی منزلونه نا اشنا دي
پر تورو رباتونو قافلې دې چې راځي
محفل به رنګین نه کې دا سوځلي وزرونه
د شمعې جنازې ته پروانې دې چې راځي
د عقل بندیوانو د حساب کړی ماتېږي
جنون مو مبارک سه زولنې دې چې راځي
د حق د لیونیو نندارې ته ځي وګړي
منصور میدان ته بیایي غرغرې دې چې راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلمـي زلمـي كلونـه جهـاني قبـر تـه تـوى سـول
د ســاندو لــه كوګلــه زمزمــې دي چــي راځــي

۷/۵/۱۹۹۷ واشنګټن ډي سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پانوس له سوځېدو سره اشنا دی
دا پتنګ د دې لمبو سره اشنا دی
زما د خیال وزر ته مه ایږده دامونه
دا یوسف له زندانو سره اشنا دی
چېرته بل وطن کې وکړه سېلونه
زما کورګی له نړېدو سره اشنا دی
سل فرهاده یې له هر ګړنګه زیږي
دغه غر له کلنګو سره اشنا دی
له جرسه یې راځي بږغ د پیرېو
دا رباط له قافلو سره اشنا دی
زما د صبر لښکر ولې جنګ ته بولې
دا پلټن له ماتېدو سره اشنا دی
له شهبازه یې لا ولې ساندي غواړې
رباب تش له شرنګېدو سره اشنا دی
پکښې نه سړوي رنګ شهیدي وینې
دا انګړ له جنازو سره اشنا دی
د جلاد رحم ته مه اړوه سترګې
هغه تېغ له دې کتو سره اشنا دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آرام ساحل ته لار د خضر نسته
سمندر له توپانو سره اشنا دی
جادوګر آسمانه لومي دي کړې نوي
جهاني دي له دانو سره اشنا دی

واشنګټن ډي سي ۷/۲۷/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي پياله مي ډکوه که نه وي ځم درڅخه
خمار مي مه راويښوه که نه وي ځم درڅخه
زه سيلاني د جمال نه يم لمبې مه سپموه
وزر مي ژر ټکوروه که نه وي ځم درڅخه
ما ته ازل ستا په کوڅو کي لېونتوب ليکلی
زولنې مه ايساروه که نه وي ځم درڅخه
زخمونه ستا د نامه ذکر ته پاللي ښه دي
طبيبان مه راخبروه که نه وي ځم درڅخه
زه ستا د مينې په تور کله چا نيولی نه وم
رقيبان مه پلمه کوه که نه وي ځم درڅخه
پښتنه مينه مي له سواله سره نه جوړيږي
غرور مي مه را ماتوه که نه وي ځم درڅخه
د ژوند سراب تږو مزلونو ته راوړی يمه
مرګيه ځان تياروه که نه وي ځم درڅخه
زه دي د وصل په خوبونو زنګېدلی ښه يم
دا شپه مي مه سهاروه که نه وي ځم درڅخه
نن جهاني د رقيبانو په سيالي راغلی
دا ځل مي مه آزاروه که نه وي ځم درڅخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویرجینیا ۱۹۹۵/۱۲/۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وطن ترانه

ګران افغانســتانه تا به ییرته موږ ودان کـو
لوړ به دي نښان کو
کور به دي د ســولي در نه ورک به دښمنان کو
لوړ به دي نښان کو
زما ګرانه وطــنه ته خو کور د عظــمتونو يې
مېنه د مېړونو يې
ځاله د اکــبر او مســجدي د مــيدانونو يې
کور د توپانونو يې
بيا به دي وطنه افــسانه د دې جــهان کـو
لوړ به دي نښان کو
ستا هغه بچي دي چي نيولي يې ملــکونه دي
وړي يې جنګونه دي
نوم د احـمد شاه دي لړزولي هــيوادونه دي
پاته يې نکلونه دي
نوی به تاريخ د پاني پت او اصـــــفهان کو
لوړ به دي نښان کو
ســتا د ګل سرخ لـــمن به ډکه له ګلونو وي
جوش به دي سيندونه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به دي په غـــاړو کي شرنګی د امېلونو وي
ږغ به د سازونو وي
بیا به دي ړانده په غبرګو سترګو غلیمان کو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خـــاوره چي راځـي دلته سرونه خـوري
زړه باندي زخمونه خوري
دلته د بازانـــو په ځـالی کي تیندکونه خوري
ویني خوري دردونه خوري
سـتا د سر خیرات به ډلي ډلي رقـیبان کـــو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خـاوره چي ګولۍ دي اورولي چا
هغه دی د ښمن زما
سـتا په جـنتونو کي مرګونه چي کـرلي چا
خپل به نه سي زما او ستا
ځو چي د سـیالانو په ټولۍ کي دي روان کـو
لوړ به دي نښان کو
ګران افغانستانه نور به نه یې د خـوارانو کور
وران د غریبانو کور
نور به دي څوک نه بولي د کونډو یتیمانو کور
رنګ د شهیدانو کور
جوړ به دي وطنه د عمرو څیري ګـــرېوان کو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ به دي نښان کو

بيا به له آمو تر ارغسانه شنه دښـــــتونه وي

مست به يې ګلونه وي

يو به له پنجــشېره تر هــراته اولــسونه وي

يو به يې پوځونه وي

تاج به د لعلونو درته جــوړ د بدخشان کــو

لوړ به دي نښان کو

واشنګټن ډي سي ۱۱/۱۷/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نغمې قبر

ما به ګرېوان په سړاوه او ښکو مې اور واخيست
لمبو يې زور واخيست
ما هغه اور نه و وژلی چې يې نور واخيست
لمبو يې زور واخيست
رويباره پوه سوم چې مې ښار د هستېدلو نه دی
زما د ليدلو نه دی
د ژوند خيرات مې نور د چا د قبلېدلو نه دی
د اخيستلو نه دی
ما لېونتوب ته په پردۍ کوڅه کې کور واخيست
لمبو يې زور واخيست
چا ويل اوس هلته ياران پر شمع نه ټولېږي
پروانې نه سوځيږي
اوس د ساقي له پيالو رنګ د مستۍ نه پاڅيږي
ځوانې يې نه نڅيږي
د تورو شپو اجاره دار له ورځو شور واخيست
لمبو يې زور واخيست
چا ويل نور د مطرب ګوتو کې شهباز نسته
ژبه د ساز نسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ د نغمې شــور د بلبل د راز و نیاز نسته
د چا آواز نسته
وایي برات له جــنازې څخه پېغور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور پر سور کیو شــونډو ځواني نغمې نه خوځېږي
رنګونه نه بهېږي
له خـــزانو نو تښتېدلي مـــــرغۍ نه ستنېږي
ګلونه نه غوړېږي
وایي ملیاریې له کــوڅې څخه نسکور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور د آدم نغـــمو ته شپې د درخو نه سپینېږي
نکلونه نه ویښېږي
د چـــندنې رباب له شوقه پردې نه څیرېږي
افسانې نه جوړېږي
د بزم شمــعې له تیارې کفن په پور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور مې د هــیلو په کوګل کې شمعې نه بلېږي
خوبونه نه تخنېږي
د خــیال وزرې د جانان غېږې ته نه غوړېږي
یادونه نه مسېږي
راته تقدیر کــور د توپان پر اوږو سپور واخیست

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمبو يې زور و اخيست
نه پر ګودر باندي پېغلوټي نه منګي دي کتار
نه څوک د چا انتظار
نه جــهاني ستا د ســندرو هلته سته خريدار
نه دي آواز دی په کار
ما ځوانيــمرګو ارمانــونو لره ګــور واخيست
لمبو يې زور واخيست

ويرجينيا ۲۰/۵/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شینډنډ فتح

زېــری راغــی د اغیــارو لــښکر مــات ســو
پــر چمــن مــي د زاغــانو ګــذر مــات ســو
نــوریــې زمــا پــر ګلزارونــو سیوری نــسته
د ابلــیس د وزرونـــو شــهپر مـــات ســو
پــه شــنه ډنــډ کــي سـوې د زهــرو اوبــه وچــي
د غمــازلاس کــي لوېــدلی کــوثر مــات ســو
خولــه دي جــار ســمه رویبــاره راتــه وایــه
د رقیــب پــه لړمانــه کــي خنجــر مــات ســو
د خیــالونو پــر مــزار مــي جنــډې نــاڅي
د غلــیم پــه جنــازو مــي محــشر مــات ســو
نــن بــه زمــا لــه مــستۍ ځــان ســاتې آسمانه
د جانــان پــر مــخ د بــدو نظــر مــات ســو
نـــور د چـــا لـــه ســترګو نـــه ډارم فلکـــه
پــه لېمــو کــي یــې د قهــر نــشتر مــات ســو
ســاقي نــن مــي میخانــه پــه اجــاره ده
د واعـــظ د تـــودو چیغـــو اثــر مــات ســو
چــي پــه شــپو پــسي یــې شــپې راتــه کرلــې
د زمـــان د تورتمونـــو منتــر مــات ســو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نوبـــت د جهـــاني د پـــايكوبۍ دی
د رقيـب پـه نـوم ليكلـی سـاغر مـات سـو

۹/۳/۱۹۹۵ واشنګټن

مسافر خوب

برايي مي خوب ليدی چي مخ پر ښار ځم
له پردی مېني پر لور د کندهار ځم
په تندي کي مي سجدې ورته ساتلي
په زيارت مي د مسجد د مور او پلار ځم
د زاغانو جنازې له باغه وزي
شين طوطي رنګه چمن ته په چيغار ځم
پروانه يم پر زخمي ګلونو ګرځم
په لېمو د رقيبانو لکه خار ځم
د ازل وعده مي وړي د نصيب کور ته
په اغزيو کي ورلغړم پر انګار ځم
د رنځورو کنډوالو اسوېلي اورم
طبيب نه يم تش کتو ته د پرهار ځم
له زرينو پنجرو مي وزر خلاص کړ
سوځېدلي ګلستان ته په اختيار ځم
لا نسکوري بنګلي په ساندو ژاړي
لا تپوس ته د زخمونو د بيمار ځم
لا شهيدي ويني ثاخي له بګړيو
لا د مرګ د قافلو سره پر لار ځم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا یتیمو ګرېوانو ته اوښکي ګوري
لا زلمیو هدیرو ته په کوکار ځم
لا زګېروی دی د قبرونو د جنډیو
لا د اوښکو د جرګو سره رویبار ځم
نن له مځکي او آسمانه ګیله من یم
چي د مستو ځوانیمرګو تر مزار ځم
نور تر مرګه مروریمه آسمانه
چي له جوره دي پاتا ته د دلدار ځم
جهاني لېوني مه بولئ یارانو
چي د یار کوڅې ته ځمه نو هوښیار ځم

۴/۱۶/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

محشر

شیخه مه راځه محشر دی مځکه سوځي آسمان سوځي
خُم له اوره سره چوي پیاله سوځي مستان سوځي

د سکروټو مجمرونه د سینو ګرداب ته لوېږي
په دوږخ کي پایکوبي ده څپه سوځي توپان سوځي

د سوما له خُمه اخلي نوش پر نوش وروستي جامونه
د زردشت لحد اور واخیست خرقه پوش زاهدان سوځي

مهارت د عمر غواړي په محفل چي ورګډیږي
د پخو رندانو ځای دی سست مذهب او ایمان سوځي

دا مسلک د خرابات دی په هر خُم کي خرابۍ دي
حریفان پکښي غرقیږي ساقي سوځي رندان سوځي

بد مستان دي هیاهوی دی توبې سر پر سر ماتیږي
چیغي ورغلې محراب ته توبه سوځي شېخان سوځي

د مطرب ګوتي نخیږي له شهبازه لمبې څاڅي
څوک تازه محفل ته راغی چي بورا ورته ځان سوځي

عقل لاره ورکه کړې د جنون غېږي ته لوېږي
د مجنون حکم چلیږي دانا سوځي نادان سوځي

جهاني لاري یې څاره هسي نه چي سره ورک سئ
زمانه په زړه کېږه ده قول سوځي پیمان سوځي

کابل ګذرګاه مارچ ۱۹۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسې او نکلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک بلو خان

دې کيسې ته مې غوږ نيسئ هوښيارانو
لـه ځـوانۍ مـې اورېـدلې لـه پوهـانو
چـې بـدرۍ د بلـو لـوروه پـه کلونـو
مـــسافره لـــه وطنـــه لـــه دښـــتونو
نـه خپلـوان نـه يـې همزولـي وه ليـدلي
نـه سـندرې يـې د نجونـو اورېـدلي
نـه يـې ورونـه نـه يـې خوينـدې ورغلـي
نـه پـه تـول کـې د خپلوانـو يـې خنـدلي
نــه خبــره پــه واده د بــسوګۍ وه
نــه کيــسه چــا ورتــه کـړې د ابـۍ وه
ماشــومان چــې دې د کلــي وه ليــدلي
زلمــي ســوي وه چنـار غونـدې ختلـي

يــوه ورځ بلــو روانــه کړلــه کــورتــه
خپـل تـاتوبي د ابـا ، غبـرې د مـورتـه
بــدرۍ وکــړه لــه بلــو څخــه پوښــتنه
ابــا نــه يمــه خبــره لــه وطنــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــه خبــره لــه احوالــه يــم د نجونــو
نــه کيــسې دي چــا راوړي د ودونــو
نــه خبــره يــم د چــا لــه رنځورانــو
نــه احــوال راتــه معلــوم د ماشــومانو
سلامت مي ټوله غوښتي دي له خدايه
په وطن کي چي څه پېښ دي راته وايه
بلو دواړه برېتــه تــاو کــړل ويــل لــوري
تــه اوس لــور د بلوخــان يــې بختــوري
ستا بابا دی اوس ملک د غره د سمي
چاتــه مــه کــوه خبــري کمــي کمــي
که څوک مري او که زندان ته روانېږي
زما په خوله ټولي دعوې فيصله کيږي
پــه وړه خبــره ســو ځمه کورونــه
او چي زړه مي سي بخښم لوی ګناهونه
لاس تړلــي خلــک بيا يمــه ســرکارتــه
اشــاره مــي خېــژوي وګــړي دارتــه

هم سيد يمه هم خان يم هم هوښيار يم
تــه وا ټــول مــي غلامــان زه يــې بــادار يــم
پــرون خلــک شــرمېدل زمــا پــه پوښتنو
نــن روپــیـ دي را روانــي پــه لمنــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرۍ شنه د ژړا ولاړه ویل پلاره
هدیرې ته مې پر څه بیا یې له ښاره
ما وې زه به مې دیدن کوم د کلي
مچوم به مې خپلوان او نازولي
خپل کاله ته به ورځم پس له کلونو
ننداري ته به ورځم د ګودرونو
پر بام بوټو به مستي کوي پېغلاني
تر سالو لاندې به پټې وي ناویاني
بیرسري ما شومان به وي کوڅو کې
شرمیندوکي جینکۍ په دروازو کې
ږغ به اورمه د وریو د سپرلیانو
له ګورم سره ناري د ګورو انانو
له دښتونو به راځي ږغ د لېوانو
له کېږدۍ څخه سندري د کوچیانو
د آدم او د درخو ناري به کېږي
ځوانمین به او ښکي خوري ورته زنګیږي

خو چې تا ته ملکي ده رسېدلې
پر وطن مې د بلا ساه ده ختلې
زموږ په کلي کې څوک نسته ټوله مړه دي
که واړه دي که ځوانان دي که زاړه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځــو بــه ژاړمــه د خپــل اولــس وګــړي
خدای خو مـه وای را ليـدلي دونـه مـړي
تــه ورځــه د وطــن کــاڼو هــديرو تــه
زه بـه پاتــه يـم پر دېـسو ورځـو شـپو تـه

ويرجينيا ۱/۱۹/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ماران

هوښیارانو دي راوړي دا نکلونه
پرې اوښتي دي وختونه او قرنونه
او سېدله دوه ماران یوه ځنګله کې
خدای ورکړي عجایب وه صورتونه
د یوه یې سل لکۍ وې یو یې سر و
د بل یوه لکۍ وه سل سرونه
د یو سري مار خوراک یوه مږۍ وه
له ښکارونو به یې اخیستل خوندونه
یو یې خوب یو یې خوراک یو یې آرام و
په نصیب یې وې ښادۍ او نعمتونه
سرې شپې یې تېرولې په خپل غار کې
تر غوږ لمر لاندې یې تل کول مزلونه

ځناورې له لکیو بېرېدله
له هیبته به یې تښتېدل پوځونه
د سل سري اژدها په کور کې غم و
خدای ورکړي وه سل سره سل خیالونه
څوک به ویښ څوک به ویده څوک نا آرام و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا په نیمه شپه کي غوښتله ښکارونه
چي به ښکار د کوم یو سر خولې ته نژدې سو
نورو ټولو به وهل ورته ټوپونه
کله کله به ښکار پاته تر ماپین سو
دوی به یو پر بل کوله ګوزارونه
په یو تن کي سل سرونه سل غلیمه
یو په بل یې ښخول تېره غاښونه
نه سل سری اژدها په ګېډه مور سو
نه یې ورک سول په سرونو کي زخمونه
نه یې ولیده کراره ورځ په ژوند کي
نه یې وکړل د آرامي شپي خوبونه
یوه ورځ د لوی ځنګله په یوه کونج کي
راښکاره سوې سرې لمبې یاغي اورونه
وچ لانده بوټي یې ټوله سوځوله
له لمبو یې تر آسمانه تلل دودونه

هري خوا ته یې سکروټي غورځولې
ور پېسې وه د خزان وحشي بادونه
ځناورو هري خوا ته کړلې منډې
خلاصول یې خپل ځانونه اولادونه
سل لکۍ په ځان پسې کړلې یو سري

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه تاخته یې پې کړله مزلونه
د سل سري اژدها پر کور ناورین سو
هر یو سر یې هره خوا وهل زورونه
نه یوه له بله ځان سو خلاصولای
نه یوې خوا ته رهي سول ټول سرونه
په ځنګله کې سو دا یو سل سرى پاته
تور نصیب یې کړل په برخه دوږخونه

۳/۲/۱۹۹۴ ویرجینیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارالمجانین

ما یو نکل اورېدلی دی یارانو
په مجلس کې د سپین ږیرو هوښیارانو
چې یو وخت یوه وطن کې فالبینانو
جادوګرو د عمرونو کوډګرانو
د وطن خلکو ته و ویل خبر سئ
زموږ وینا ته ټول غوږونه سرا سر سئ
هسې نه چې بیا سبا به پښېماني وي
د مرګونو او د ساندو ارزاني وي
چپاوونه د غلیم ناګهاني وي
شنه کښتونه سره تبې وي ویراني وي
د قسمت ستورګي نن زموږ پر لوري سرې دي
د آسمان په زړه کې بیا ویښې فتنې دي

ژر به وسي پر دې مځکه بارانونه
لوړو څوکو نه به راسي سېلاوونه
د آفت اوبه به ونیسي ښارونه
که څاهان دي که ویالې دي که سیندونه
چې هر څوک د دې اوبو نه سېرابېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه ورځ به يې هوښ ورنه کوچېږي
نه په دوست نه په دښمن به څوک پوهېږي
نه ترخه نه به خواږه پر چا بېلېږي
د وروړ مړي ته به وېره خوله خندېږي
د عمرونو لېوني به په شرمېږي
د هغو ورځو امان غواړئ د خدايه
موږ خبر کړاست نور نو ستاسي خپله رايه
چا خندل څوک يې خبرو ته حيران سول
فالبينان د ښاره ووتل روان سول
ژر آگاه کړ وزيرانو او قاضيانو
له دې رازه خپل پاچا د پاچاهانو
پاچا وکيندل په قصر کي حوضونه
د لاجوردو يې ورجوړ کړله فرشونه
ذخيرې يې د اوبو کړلې تياري
ورته نه وې د باران د څاڅکو لاري

ويل پرېږدئ که باران د پاسه راسي
او کيسې د فالبينانو هم ريښتيا سي
په امان به وزيران پوځ او پاچا سي
لېوني به دا نور خلک شا و خوا سي
يوه ورځ پر آسمان راغلې توري لړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانګي پټې سوې د لمر زرينې ژړې
تور پلو پر سپينه ورځ باندې راخپور سو
د تيارو په غيږ کې ډوب کلي او کور سو
لـــه آســـمانه اوريدلـــه بارانونـــه
پـه شېلو کـې سـول روان يـاغي سېلونه
د آفـت لـه اوبـو ډک سـول ټـول کونجونـه
کـه څاهـان وه کـه ويـالې وې کـه رودونـه
پـه سبا چې لمـر راپورتـه پـر آسمان سو
بيرتـه څيري د تـاريکي شپې ګرېوان سو
بيـا نـسيم کړلـې خپـرې پـستې وزرې
بيـا بـورا سينې تـه سيخ کړلې نيشترې
بيـا آسمان کړلې را تـوی زريني وړانګې
د بلبـل نغمـو تـه مـستې سوې ګلڅـانګې
بيــا ســبا د پــرون وکينــدل قبرونــه
بيـا د ژونـد سـره ملګـري سـول ګامونـه

نـــابيره ســـوه غوغـــا د انـــسانانو
کلـې کـور او ښـار سـو ډک د لېونيـانو
څوک سپاره دي يـو د بل پـر اوږو بانـدې
څوک په سرو وينو کې لژند دي نور خاندې
څـوک د وېرې دي پراتـه تـر خـاورو لانـدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک غوړیږي ځوک ناحقه وایي ساندي
ځوک پیشو غوندي میو میو کوي روان دي
ځوک لړزیږي خیال کوي چې موږ کان دي
د چا لاس کې دي چړې د چا تبرونه
بې پروا ځیري د یو او بل نسونه
خبر راغی تر پاچا تر وزیرانو
چې په ښار کې قصابي ده د ښاریانو
له وحشته زړونه رپي د سپاهیانو
امر نه مني هیڅوک د سرکاریانو
که پاچا که وزیران وه که قاضیان وه
که په پوځ کې یې ځه لوی منصبداران وه
د تحقیق د پاره ووتل و ښار ته
ټول ایستلي توري ورغلل بازار ته
لیونیو ته یې وکړلې خبرې
ښې پستې خوږې خوږې لکه شکري

ویل ګورئ لیونو زه شهریار یم
هم پاچا د دې وطن یم هم مو پلار یم
ولې یو د بل ځیرئ سره نسونه
ولې یو په بل مو سره کړله لاسونه
نړۍ وال او ګاونډیان راته حیران دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايــي دلتــه ځنــاور كــه انــسانان دي
لېونــو ســرونه غور ځــول ګفتــار تــه
پـه قـاه قـاه بـه خندېدل خپـل شـهريار تـه
چا به ستركي چا به خولې ورته كږې كړې
چي پاچا خبري كړې دوى يې پېښې كړې
يــو او بــل تــه يــې ويــل چــي لېــونى دى
يــا هغــه شــهريار نــه دى دا پــردى دى
پاچا پوه سو چي بل هيڅ تدبير نه كيږي
لېونــو تــه لېــونى پاچــا ښــاييږي
شـــهريار شـــهزاده ګـــانو وزيرانـــو
د لـــښكر ســپه ســالار او افـــسرانو
هم قاضي هم يې كوتوال هم اردليانو
د حـــرم ښايـــستو مېرمنـــو غلامـــانو
د رعيتــو د ښاهــانو اوبــه نــوش كــړې
سمدستي يې د هوښ لاري فراموش كړې

دوى هــم لــوڅ لپــړ راووتــل كوڅــو تــه
خندېــدل بــه د يــوه او د بــل كــړو تــه
قتلــول بــه يــې پــه تــورو خپــل وګــړي
د چــا غــاړې يــې زينــدى كړلــې پــه پــړي
څوک يې واچول ژوندي ژوندي لمبو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مستېدله غورېدله غرغړوته
له کورونو تر آسمان پورته لمبې سوې
د ماشومو او د میندو غلبلې سوې
ګاونډي کړل چا خبر د دې کیسو نه
د دوی خواکې د بېهوښو لېونو نه
چې مو ځنګ ته د سرو خالي دېرې دي
ښار او کلي ټوله لوټ تشي مېرې دي
که پاچا دی که رعیت دي لېونیان دي
یو د بل وینو ته تږي دي لېوان دي
پاچا مشر دی د پوځ د جلادانو
غوښې خوري د خپل وطن د انسانانو
بې ملیاره شنه پټې دي کروندې دي
بې صاحبه نګهبانه خزانې دي
په هر کونج کې د طلاوو خرمنونه
سره یاقوت دي جواهر دي درمندونه

ګاونډیو ژر راټولي کړې لښکري
چا را واخیستې نېزې چا توري زغري
پر وطن د لېونو یې ناتار جوړ کړ
د هستۍ د خزانو یې لوټمار جوړ کړ
دروازې یې د قلا کړې دړې وړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــر کورونــو ســوې خپــرې د مرګــي لــړې
چــورول يــې واړه کلــي لــوی ښــارونه
ســوځول يــې درمندونــه شــنه باغونــه
قتــل عــام يــې کــړ وطــن د لېونيــانو
تــرې روانــي يــې کــړې ډلــي د مينځيــانو
غرغــړه يــې کــړل پاچــا وزيــران واړه
د قاضـــي ککـــرۍ ورغړيـــده ولاړه

۵/۲۳/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیات آباد

یــوه ورځ چېرتــه مجلــس کــي د یــارانو
چــا کیــسي کــړې د کابــل او د ښــاریانو
چــي راغلــي مهــاجر دي پــه زرګونــو
تــښتېدلي دي لــه جنــګ او لــه توپونــو
پــه کمپونــو پــه ښــارو کــي سرګردان دي
ټول خلقیان دي، پرچمیان دي کافران دي
دې کفــارو را وســتلي جینکــۍ دي
ســپیني ســپیني بلــورېني نــاوکۍ دي
ښایــستې لکــه د نکــل د پریــانو
پــه ســیالۍ ورځــي د حــورو او غلمــانو
پیــښور ســره نېــژدې حیــات آبــاد دی
د دې ښــکلو مرغلــرو ډک دی ښــاد دی

چي هر څوک یې له کوڅو څخه تېرېږي
د زړه مــراد یــې حاصــلېږي روا کیــږي
چتهــي پیغلــي پــه کړکیــو کــي ولاړې
خریــدار پــه اشــارو ځانتــه ورغــواړي
لکــه مــستي زرکــي ګرځــي پــه ســېلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـازانو پـه شـان ښـکار کـوي د زړونـو
پـه سينه کي مي زړګی پـه غور ځېدو سو
بـې پـروا لـه دوړخونـو لـه توبـو سـو
ما وې ځم چي هر څه کيږي دې کوڅې تـه
د دې ښـکليو سپينو حـورو ننداريې تـه
آيينـه کـي چـي مـي وکتـل پـه ځيـره
تـر نامـه مـي رسـېده بيـره ږيـره
مـا وې ښـکلي بـه مـي ونـه منـي چيـري
ژر مـي ږيـره کـړه لـه مخـه څخـه ليـري
ور روان سـو مه ليـدو تـه د خوبـانو
يـوه چټـه مـي پيـدا کړه لـه يـارانو
چټـه نـه وه يـوه ونـه وه د ګلـو
سـر تـر پايـه د کتلـو د سـتايلو
پـه ليـدلو مـي يـو دم د خنـدا شـنه سـوه
لکـه څانګـه د سـرو ګلـو را کـږه سـوه

مـا تـه ګوري پـه کټ کټ راتـه خنديږي
پـر نازکـه نري ملا بانـدي غبرګيـږي
وې يې ماتـه چي راځي ټوله شيخان دي
طالبـان دي، ملايـان دي، مولويـان دي
د عمرونـو مجاهـد قومانـدان دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا امیر یا د امیر نیږدي خپلوان دي
که دا نه وي مقامات دي افسران دي
یا عرب دي یا تور مخي پنجابیان دي
که دا نور و کړي نیت زموږ د ښار کړي
سمدستي یې ملا حکم د سنګسار کړي
دا ته څرنګه را پېښ سوې دې کوتې ته
چې خریلې ږیره راغلې زما دېرې ته
دا کوڅې په اجاره دي د غازیانو
چې ښارونه لوټوي د کافرانو
جوړوي چې د سرونو منارونه
اوروي چې د ګولیو بارانونه
پر ښایستو ځوانانو میندي سولې بوري
دوی ته ورکړې خدای په دې دنیا کي حوري
د اسلام په نوم یې جوړي خزانې کړې
خپل ناموس ته یې تیاري هدیرې کړې

چې مېرمني په اوو پردو کي نغاړي
د وطن لوڼي پر دغه بازار غواړي
چې اسلام یې دی یوازي په خبرو
تو لعنت سه پر دا هسي ږیرورو
خو په زړه مي دا خبره همېش ګرځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دنيا کي چي "بد غورځي بد به پرځي"
د سرونو په بازار کي چي څوک زر خوري
عاقبت به په همدې بازار کي سر خوري

ويرجينيا ۵/۳۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایکېرس او ډیډېلس

(د یونان له افسانو څخه)

د تـــورو ســـمڅو هـــسکو څوکـــو اتـــل
ایکېـــرس خـــدای و د یونـــان د غرونـــو
ډیـــډېلس پـــلار و د دې لـــوی پهلـــوان
او ازمېیلـــــي د پېـــــړۍ جنګونـــــو
ده تـــه لـــه خپلـــه ځانـــه ګـــران ایکېـــرس
ویـــل بابـــا دلتـــه مـــي زړه تنګیـــږي
مـــا تـــه وزر جـــوړ کـــه چـــي والوزمـــه
نـــور مـــي لـــه ســـمڅو ســـره نـــه جـــوړیږي
غـــواړم چـــي زمـــا تـــر وزرونـــو لانـــدي
د لویـــو غرونـــو څـــوکي ولړزیـــږي
زمـــا لـــه هیبتـــه ســـمندر خبـــر ســـي
زمـــا لـــه طاقتـــه څپـــې وتـــوریږي

زوړ پهلـــوان هغـــه هوښـــیار ډیـــډېلس
د ســـترګو تـــور تـــه وزرونـــه جـــوړ کـــړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه یــوه غــره تــر بلــه غــره رســېدل
ور کــي د مــوم یــې پیوند ونــه جــوړ کــړل
ویــل یــې زمــا د زړګــي ســره زویــه
چــي هــوس ونــه کــې شــغلو تــه د لمــر
پــه وزرونــو کــي دي مــوم کــار ســوي
چــي ځــان نیــژدې نــه کــې لمبــو تــه د لمــر
آســمان تــه وخوځېــد مغــرور ایکېــرس
ورلانــدي پرېوتــل ســر کــښــه غرونــه
د کـــــوه قـــاف د شـــــاپېریو ارم
او د دېوانـــــو فـــــولادي ښــــارونه
لانــدي یــې ولیــدې ناپایــه اوبــه
د ســـمندر یـــاغي وحـــشي موجونـــه
د زرکلنـــــو نهنګـــــانو ځـــــالې
د شــنه آســمان پــه شــاني شــنه ســیندونه
پــر ســر یــې ګرځېــدلې تــوري وریځــې
وریـــادول یـــې د ابـــا نکلونـــه
لکــه ګردونــه د خــدایانو د جنــګ
لکــه پــه تېــښته د شــیطان پوځونــه

د ایکېــــرس لویــــو تېــــرو وزرو
د تــورو وریځــو لــوی لــوی غرونــه ځیــرل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګوربت مخ یې آسمان ته ونیو
د هسک پر لوري یې وزرونه وهل
د لمر زرینو پلوشو ته ځیر سو
د شنه آسمان لور ته یې سر ونیوی
د پلار خبري ورنه هیري سولې
د لمر شغلو ته یې وزر ونیوی
د لمر له تاوه یې موم ویلي سوله
له دوو څنګو یې وزرونه مات سول
سیند ته را ولوېدی د غرو قهرمان
د نهنګ خوله کي یې بندونه مات سول

امریکا ویرجینیا ۱۲/۲۵/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښامار افسانه

وايي پروت په چين ماچين کي يو لوی ښار و
ښار لا څه چي د جنت په شان تيار و
هر سپرلي يې د جنت سره سيالي کړه
هر يو باغ يې د فردوس د سترګو خار و
په هر د ښت کي يې رنګونه او رېدلي
له نغمو څخه او دلی هر ابشار و
هره ونه يې د مشکو سوداګره
هر يو بوټي نسترن په ګلو بار و
هر ګودر يې په پېغلوټو ښايسته و
د پاو ليو پايزېبونو شرنګهار و
هره پېغله يې ښايسته د ګلو ونه
هر زلمی يې ښکلی لوړ لکه چنار و

خدای ورکړي خزانې وې انبارونه
له ياقوتو مالامال يې هر کهسار و
خو آفت و نازل سوی پر دې مېنه
ورته پروت د غرونو شاته يو ښامار و
په نوبت يې له دې ښاره ولجه وړله

(c) ketabton.com: The Digital Library

یــوه پېغلــه او یــو اوښ پــه خــوړو بــارو
هــره نجــل بــه پــه نوبــت ورتــه راتللــه
دا مرګــی د هــري پېغلــي پــه خپــل وارو
د چــا کــور لــه غمــه نــه ســو خلاصــېدلای
کــه نېــستمن و کــه بــډای و کــه نــادارو
لــــونېي تللـــي د قاضـــيانو کوټوالانــــو
نــه پاچــا او نــه وزيــر د خپــل اختيــارو
د پاچــا د ښايــستي لــور نوبــت راغــی
غــم نــازل پــر کــور پــر کلــي پــر بــازارو
کجــــاوه يـــي تېــــرول پــــر بـــازارونو
پــه ســرو ســترګو يــي ژړل ښــځو مېړونــو
پــه کوڅــو کــي ســوي د نجونــو پورتــه ســاندي
لــه بــامو يــي غــورځــول ځانونــه لانــدي
چـــا کـــړل څيـــري ګرېوانونـــه تـــر لمنـــو
چـــا شـــيندلي ايـــري خـــاوري پـــر ســـرونو

لـــه ښـــامار ســـره د چـــا برابـــر زورو
ټولـــو خلکـــو تـــه منظـــور شـــرم پېغـــورو
د زرګـــر پـــر دوکـــان ناســـت يـــو پهلـــوان و
مـــسافر لـــه بلـــه ملکـــه ســـرګردان و
پـــه خواريـــو تـــر دي ښـــاره و راغلـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم نهر په شپو په ورځو ګرځېدلی
پټ یې توره کړه تر ملا و ووت له ښاره
اوښ د مخه ده وهل ورپسي لاره
مخ یې ونیوی د ښار د باندي غرو ته
د ښامار د هستوګني و درو ته
لمر نیهام سو مخ د غره او درو تور سو
د رڼا پر مخ پلو د تیارې خپور سو
راښکاره د غره له سره اژدها سو
د پاچا د لور زړګی په واویلا سو
مخامخ روان پر لور د کجاوې سو
اوښ او بار لړه په وازه خوله نیژدې سو
دوې یې سترګې ځلېدې لکه اورونه
تر سږمو یې را ایستله سپین دودونه
په مستیو په نارو په غرغړو سو
په نخرو سو د هوس په غړومبېدو سو

پهلوان توره په پښو کې کړله بنده
اژدها ته یې له لیري کړه څرګنده
اژدها تر پهلوان کړه زامه لاندي
هغه توره د خولې کونج ته کړه وروړاندي
چې ښامار به تېراوه د نس پر لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر کوګل یې وتل توره پوري ووري
د ښامار پورته رمباړي غلبلې سوې
په تېره توره یې پرې د نس پردې سوې
پهلوان یوه څرمن ورنه جلا کړه
مخ پر ښار سو د پاچا لور ته یې شا کړه
ښامار مړ سو ښار آزاد سو له غمونو
نور له چا سره غم نه و د سرونو
ږغ سو پورته د سورنا او د ډولونو
غېږې ورکړلې پلرونو او زامنو
زېري ولاړې تر ښارونو او ملکونو
مرګ سو کډه له کړدې له ګودرونو
سره غورځکه سوله پورته د جشنونو
نور به نه وي جنازې د ښکليو نجونو
زغري واغوستې زامنو د غټانو
توري واخیستې بچو د وزیرانو

سرې په وینو سوې نېزې د افسرانو
مست اسونه څغلېدل د سردارانو
سترګې سرې سوې د زامنو د قاضیانو
غرو ته وختل بچي د کوټوالانو
پر وژلي ښامار پیل سول ګوزارونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا پــه ســرې کړلــې نېــزې چـا خنجرونــه
هـــر يـــوه يـــې پـــرې کولـــه انداموونـــه
چـا يـې سر چـا يـې لکۍ چـا يـې غابښونه
هـر يـوه يـې د ښـامار د جنـګ کيسې کـړې
هــر يـــوه يــې لــه مــستيه غرغــړې کــړې
چـــا خبـــرې د ښـــامار د ننـــدارې کـــړې
چـا کيـسې د هيبتنـاکې تـورې شپې کـړې
چـا بــه لاپــې د کــرۍ شـپې د جګـړې کـړې
چې به بل کيسه کول دوی يې پېښې کړې
پــه يـو کـونج کـې بيـده سـوی پهلـوان و
د ښـــامار لـــه جنګـــه ســتړی و ســتومان و
ږغ راوينښ کـــــړ د ډولونـــــو اتڼونـــــو
د خوښـــــيو د جـــــشنونو د رقـــــصونو
مځکـــه رېـــږدې لـــه هيبتـــه د فوجونـــو
پـــر آســـمان ګرځـــي کـــوترې پـــه ســـېلونو

د هـــر چـــا پـــر ژبـــه بـــس يـــوه کيـــسه ده
د ښـــامار د مـــرګ خبـــره ده خپـــره ده
چـــا ويـــل ښـــامار وژلـــی دی ځوانـــانو
د دې ښـــــار پهلوانـــــانو توريالیـــــانو
چـــا خبـــرې کـــړې د فـــوج د بـــاتورانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا زامن ستایل د خپلو وزیرانو
پهلوان په زوره بڼغ کړله ښاریانو
خوشي ولي منت وړئ د مفت خورانو
ما وژلی دی پاچا د ښامارانو
ما بیغمه کړاست د ژوند له غلیمانو
ما راوړي دا خرمن ده له ښاماره
نښاني یې ده د قتل معلوماره
زه ورځم ستاسي پاچا ته تر درباره
ما ته وښیاست کو څه لیکه اولاره
پهلوان چي د ښامار کیسه کوله
چا په پټه چا په وازه خوله خندله
یو له بله یې پوښتل چي دا د چا دی
دلته نوی پیدا سوی که پخوا دی
له کوم ښار څخه راغلی دا سړی دی
باوله دی سودایي دی لېوني دی

اورېدلي یې له چا څخه کیسه ده
جوړه کړې یې له ځانه افسانه ده
کله کله کړي کیسې د ښامارانو
زوروري بولي متهي تر ایړانو
وایي مات مي کړل پوځونه د دېوانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتــه هــيڅ نــه دي لــښکري د لېوانــو
پهلــوان يــې د ښــاريانو خنــدنی کـړ
پــه خنــدا او پــه نــارو يــې لېــونی کـړ
ښــار پــه ښــار بــه ګرځېـدی کلـي پــه کلـي
چـا پــر ســر بانــدي ويــشتلی چـا پــر ولــي
چــي بــه ده کيــسه آغــازه د ښــامار کــړه
پــر خپــل ځــان يــې ســپره د خنــدا لار کــړه
انعــام واخيــستی زامنــو د غټــانو
پاچــا غـټ کـړلــه بچــي د وزيرانــو
منــصبونه يــې کــړه لــوړ د افــسرانو
د قاضــيانو کوټوالانــو د بچيــانو
پهلــوان کلــي پــه کلــي ســرګردان و
کلــه ځــان ســره پــه جنــګ کلــه حيــران و

ويرجينيا ۲/۱٦/۱۹۹۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل شاهي

کتـــــابونو دي راوړي دا نکلونـــــه
چـا تـري وا خيـستې مـزې چـا عبرتونـه
چې لا نـه و انـسانان پـر مـخ د مځکـې
ځنـاورو يــو پــر بــل کــول حکمونــه
پـه ځنګلـو کـې د ځنګلـه قـانون روان و
چلــول اميــر زمــري پکــښې امرونــه
د کمـــزورو ســـره غـــم و د ســـرونو
لــوى لېــوان لکــه خوګـان پـه غوښـو بـا ر و
ګرځېدل به سرې سرې سترګي غوړ بربتونه
د کمــزورو پــه ژونــدوني ســاه ختلــې
پــر هــدوکو يــې وچ ســوي وه پوســتونه
اميـــــر هـــــم د زوررو طرفـــــدارو
چـا يـې نـه کـړل پـه حضور کـې فريادونـه
يــوه ورځ د لــوى اميــر تــوکـو تــه زړه ســو
را حاضــر يــې کـړ جــلاد تيـره غابـښونه
ويــل راولــئ مــوږک زمــا تــر حــضوره
چــې ســپارمه دي بيکــاره تــه کارونــه
حاضــر باشــو جلادانــو مــوږک راووســت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېږدېدلـــه يـــې لـــه ويـــري اندامونـــه
د اميـــر حـضـوريـــې هـــيڅ نـــه و ليـدلى
نـــه خبـــر و لـــه دســـتوره لـــه قانونـــه
د دربـــار هـــره ګوښـــه ورتـــه بـــلا وه
د مـرګ ږغ تـه يـې بـوڅ كـړي وو غوږونـه
نـــابېره اميـــر وويـــل موږكـــه
ستا لـه لاسـه همېشه راځـي عرضـونه
په ځنګله كي حيوانان له لوږي مـره سول
ستا پـه كـور كـي د غنمـو ګودامونـه
پيـشو هـم تـا بـې حيـا بـې شـرمه بـولي
درباريـــان مـــي هـــم لـــري شـــكايتونه
مـــا تـــا كلي ســـتا دپـــاره وظيفـــه ده
چي مصروف دي كړي هفتې مياشتي كلونه
هغـــه دا چـــي هغـــه ليـــري غـــره دپاســـه
چـــي ولاړ دي چنارونـــه او صـــبرونه

لـويي ونـي او كونـدې كـړه تـرې رابېلـي
چـي را نـه وړې نيـالګي واړه ښـاخونه
مـوږك وويـل اميـره سـتا قربـان سـم
تاسـي وګـورئ زمـا پـښې او زمـا لاسـونه
زه بـه څرنګـه چپـه كـړم لـويي ونـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه بـــه څرنګـــه راوړم لـــوی چنارونـــه
مـا تــه وسپاره یـو کـار زمـا تـر قدرتـه
صــدقه دي ســه زمــا ویـنـي اولادونــه
لــویي ونــي مــاتول د فیــل پــه وس دي
بــار تــه وتها کــه اوښـان خـره او آســونه
د امیر سترګي سوې سرې له ډېره قهره
ویــل ووزئ د دربـاریــانو پرېــږدئ خونــه
چي یـوازي سول امیـر او مـوږک دواړه
او خــالي ســول د دربـار تهولــه کونجونــه
پــه حیــرت حیــرت مــوږک ورتــه کتلــه
زمــري پورتــه کـړل لــه مخـي نقابونــه
د نقـاب د لانـدي بـل حیـوان ښکاره سو
غټهـي زامـي پنډ اوربــوز اوږده غوږونــه
دا هغــه لـــه کلـي تللــی ســپېره خــرو
چي یېړ ورای نه سول درانه بارونه

موږک وازه خوله حیران خر پـه خندا سو
ویــل وا خلـه زمـا لــه عقـل نـه پندونـه
چي زه خریم د زمري پر کرسۍ ناست یم
ورویـشمه فیـل او پړانـګ تـه منصبونه
ته هم کړلای سې چي لویي وني پرې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ځمکـي سـره سـم کـړې دا ځنګلونـه
دلتـه مـه وايـه چـي دا مـي پـه وس نـه دي
کـه دي زړه غـواړي د ژونـد واړه عيـشونه

ويرجينيا ۳/۳۱/۱۹۹۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

متلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانه له خپله نه سي سمېدلای
د پردو په مخکې مه ترټه خپلوان دي
که عزت غواړې د خپلو پرده پوش سه
د خپل کور خبري مه کوه دباندي [1]

له سړو او بو یې زهر بهتري کړي
برابر مه سې پر کور د نامردانو
د ګیدړ تر ناز ځیرل د زمري ښه دي [2]
خدای دي مه لره محتاج د ناکسانو

دلته خولې ته کتل کیږي چې د چا ده
وینا هم تلله کیږي په لوټونو
نه خبره د غریب ملا څوک اوري
نه روژه یې ماتوي په آذانونو [3]

---

[1] د کور خبره دباندي مه کوه.
[2] د ګیدړ تر ناز د زمري ځیرل ښه دي.
[3] د غریب ملا په آذان څوک روژه نه ماتوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــن يـــې مـــه ګـــوره چـــي وژنـــي يـــو لـــه بلـــه
دا خـــــرو ړي ســـبا بيـــا ســـره جـــو ړيـږي
و فقيـــــر تـــــه ده يـــــوه ســـــلا د تولـــــو
کنـــه ســـپي خـــو کـــور پـــه کـــور ســـره غپيـــږي [۴]

هـــــره چـــاره د تـــــد بير پـــــه ژبـــه کيـــږي
کلـــه زور لـــــره محتـــاج ســـي تد بيرونـــه
کـــاږه تيکـــي تـــه کـــږه تـــوره جـــو ړيـږي [۵]
کـــږې خـــولې لـــره پـــه کـــار دي تينـــګ ســـو کونه [۶]

د پرديـــو پـــه ســـوغات مـــسته مغـــروره
ړنـــدې ســـترګي بـــه دي کلـــه بينـــا کيـــږي
بېهـــوده د ناکـــسانو لاس نيـــوى کـــړې
د خپـــل کـــور پيـــر کلـــه چـــا تـــه معلـــوميږي [۷]

---

[۴] د سپو کور په کور ميرڅه وي فقير ته يې سلا يوه وي.
[۵] د کاږه تيکي سره کږه توره جوړيږي.
[۶] کږه خوله سوک سموي.
[۷] د خپل کور پير چا ته نه معلوميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبـــــره د هو ښـــــيارو د جرګــــــو ده
چـې د غــار خـولې تـه مـار ورسـېږي سـم سـي [8]
ډ يـر مـو ولـيـدل کــاږه پــه خپـل انګـړ کـي
پـــه بهـــر کـــي مـــستقيم لکـــه قلـــم ســي

چـــي پـــرون يـــې هـــديرې پـــه اجـــاره وې
نـــن يـــې دوړي د ځـــوانۍ پـــر مـــزار ګرځـــي
دا دســـتور د زمـــانې دی نـــه بـــدليږي
پــه دنيــا کــي چــي بــد غــورځي بــد بــه پرځــي [9]

توريـــــالي بـــــوډا زامنـــــو تـــــه ويلـــــه
تـــوره ســره ښــه ده خــو نــه د ورور پــه وينــو [10]
کــه پــه کــور کــي او پــه ګــور کــي عــزت غــواړئ
يـــو تـــر بـــل ســـره جـــاريږئ زمـــا زامنـــو

---

[8] مار چې د غار خولې ته ورسېږي سم سي.
[9] چې بد غورځي بد به پرځي.
[10] توره سره ښه ده خو نه د ورور په وينو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ثمر به يې څوک وخوري نه به ښاد سي
دا خبره په ګومان د چا کښېوزي
د بې بختي کونډي دوه غوايي په برخه
يو د ننه نه ورځي بل نه راوزي[11]

چي د تخت په هوا ځي تخته يې ځای وي
له تقدير سره جوړ نه دي تدبيرونه[12]
چي کوهي چا ته کيني پکښي به لوېږي[13]
نه رسېږي تر مزله کاږه بارونه[14]

له ازله يې ښه ورځ ليدلې نه ده
په پرون او پرونيو پسي ژاړي
دا نصيب دی د بدبختو افغانانو
تل زاړه کفن کښان له خدايه غواړي[15]

که د خپل کاله امان غواړې له خدايه
له لمبو ژغوره نيژدې ليري کورونه

---

[11] د کونډي دوه غوايي وه يو ووت نه بل ننووت نه.
[12] تقدير او تدبير نه سره جوړېږي. (تدبير بند ونه تړي تقدير پر خاندي م هوتک).
[13] چي بل ته کوهي کيني پخپله پکښي لوېږي.
[14] کوږ بار تر مزله نه رسېږي.
[15] دعاوي زاړه کفن کښ وګټلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه انګـــار ســـره خپلـــوي د هيڅـــا نـــسته
وچ لانـــده ســـوځي چـــي اورواخلـــي ځنګلونـــه[١٦]

هـــر فرعـــون لـــره موســـی دی پيـــدا ســـوی[١٧]
غـــشي مـــه ګـــوزاروه د چـــا پـــر زړونـــو
کـــه ســـوکونه دي پيـــرزو پـــر ســـينه نـــه وي
ګـــوره څـــوک چـــي آزار نـــه کـــړي پـــه نوکونـــو[١٨]

پـــردی کـــټ تـــر نيمـــو شـــپو دی بختـــوره[١٩]
پکـــښي نـــه کيـــږي درانـــه خـــواږه خوبونـــه
چـــي پـــه کلـــي کـــي دي نـــه پرېـــږدي وګـــړي
د ملـــک پـــه کـــورکـــي مـــه تـــړه آســـونه[٢٠]

شـــيخه مـــوږ دي د دعـــا پـــه تمـــه راغلـــو
ســـتا لـــه کـــوره بـــوی راځـــي لـــه شـــرابونو

---

[١٦] ځنګل چي اور واخلي وچ او لانده ګډ سوځي.
[١٧] هر فرعون سره موسی سته.
[١٨] که څوک آزار کړي په نوک تا به ووهي په سوک. (که د بل دروازه ووهې په نوک ستا دا به ووهي په سوک، م هوتک).
[١٩] پردی کټ تر نيمو شپو دی.
[٢٠] چا په کلي کي نه پرېښود ده ويل زما آس د ملک په کور کي وتړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه رســـتمه يـــې ســـل نـــوم بهتـــر دي[21]
ډول د ليـــري ښـــه لګيـــږي پـــر غوږونـــو[22]

چـي پـه کـور کـي د کـورګي جـوړول غـواړي
مرکـــــه ده د ابلـــــيس او د زامنـــــو
دوه بـه جـوړ سـي کـه دريـم يـې تـر منځ نـه وي[23]
دا مـــو زده کـــړه لـــه ملګـــرو ملتونـــو

ځـــه خبـــر لـــه خپلـــه زوره ځنـــاور دی
يـــوه بـــل تـــه چـــي پـــه ســـرو ســـترګو خـــښمېږي
دوه غـوايي چـي ښـکر پـه ښـکر سـي پـه پټـي کـي
زيـان يـې بوټـو او يـا کـاڼو تـه رسـيږي[24]

---

[21] له رستمه يې نوم بهتر دی.
[22] د ډول ږغ د ليري ښه خوند کوي.
[23] دوه به سره جوړ سي د دريم دي مخ تور سي.
[24] دوه غوايي چي په پټي کي په جنګ سي، زيان يې بوټو او کاڼو ته رسيږي. بل روايت دی: دوه غـوايي چي ښـکر پـه ښـکر سي زار د بوټـو و د کـاڼو. دلتـه زار د افسوس او حسرت په معنی دی، پيرمحمد کاکړ وايي:
زار د هغه چا دی چي آزار کـوي د زړونو
ژوند د ظالم کم دی چي مدام دل آزاري کا
(م هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـــوه ورځ بـــه د فلـــک پـــه دام کـــي ګيـــر ســـي
چـــي نـــن ســـره منګـــول ورځغلـــې پـــر خوارانـــو
د لنـــــدو خټـــــو نـــــرى بـــــاران پلمــــه وي[۲۵]
خونـــــه ولـــــي ورانـــــوې د غريبـــــانو

د آســـمان بـــې انـــصافي ده کـــه دي خپلـــه
چـــي بـــدل دي جـــواهر کـــړل پـــه ډبـــرو
د حـــساب ســـترګي پـــه لپـــو لپـــو ژاړي
قـــدر تـــل وي د زرګـــر ســـره د زرو[۲۶]

پـــه مزلونـــو ورځـــي سـتړي ســـوې شـــپې ســـپيني
د کـــاروان غبـــار پـــټ کـــړي رباتونـــه
يـــا ســـاروان پـــه زړه کـــافر يـــا انـــصاف نـــسته
اوښـــان نـــه ژاړي لا ژاړي يـــې بارونـــه[۲۷]

---

[۲۵] لندو خټو ته نرى باران پلمه سي.
[۲۶] د زرو قدر له زرګر سره وي.
[۲۷] اوښان نه ژاړي بارونه ژاړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ خو په دې ښار کې غټان نه مري
دا خيرات کله نا کله پيدا کيږي
په تلوار اوګره چا نه ده سره کړې[۲۸]
ملا پام کوه نن صبر په کاريږي

په اتڼ کې يې نو مونه نه ياديږي
رنګ بدل سو د کيسو او د نکلونو
په اول کې به مړانه په سيالي وه
اوس سپيتانه په سيالي سوه د ميړونو[۲۹]

د روييار خوله ماتوئ ژبه يې پرې کړئ
په دې مېنه کې اوس داسې باتوران سته
چا چې دا خبره کړې ملامت دی
چې ايلچي لره نه مرګ او نه زندان سته[۳۰]

---

(۲۸) اوګره په تلوار نه سرېږي.
(۲۹) اول به مړانه په سيالي وه، اوس سپيتانه په سيالي ده.
(۳۰) ايلچي لره نه مرګ سته نه زندان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل سوړ سک د بل تر وریجو غوښو ښه دی[(۳۱)]
خپله خونه د پردیو تر قصرونو
باز چې خپله ځاله پرېږدي او روان سي
د پاچا منګولېې ځای سي تر عمرونو[(۳۲)]

سرې غوټۍ سوې د خزان د چپاو شومه
لا چاغېږي د اغزیو درمندونه
د پلرو هره خبره د زړو تول دی
بد بانجڼ ته نه رسېږي آفتونه[(۳۳)]

تر ورخ تیري او به بیرته نه جاروزي[(۳۴)]
هسي نه کور دي ځالۍ سي د غمونو
بدي ورځي له بد تربور په کار دی[(۳۵)]
تیغ دي لیري که د ورور له مړوندونو

چا به ډېري ککرۍ وي رژولي
خو لا مینه له مېړونو نه ده توره

[(۳۱)] د بل تر وریجو غوښو سوړ سک د کور ښه دی.
[(۳۲)] باز چې له خپلي ځالي روان سي د پاچا منګولېې ځای سي.
[(۳۳)] بد بانجڼ آفت نه لري.
[(۳۴)] تر ورخ تېري او به بیرته نه جاروزي.
[(۳۵)] بد ورور د بدي ورځي د پاره ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېيت نظـــر يـــې پـــه جـــونګړه بانـــدي مـــه کـــړه
وېـــش چـــي کـــړې برخـــه وېـــشه مړونـــه ګـــوره[۳۶]

د کـــوچ ړغ تـــه يـــې غوږونـــه پـــه هـــوا دي
مـــوږ لـــه هـــر څـــه لاس پرېـــولی دی تيـــا ريـــو
دا بـــاقي هـــستي دروا خلـــه نـــوش جـــان دي
ســـپي درګرځـــوه لـــه خيـــره دي بېـــزا ريـــو[۳۷]

پـــه سنګـــسا ريـــې نيمـــه خـــوا کـــړې هغـــه ونـــې
چـــي ښـــا خونه يـــې کـــا ږه وه لـــه بـــا رونو
بـــې مېـــوې ونـــې تـــه نـــه غـــورځي ډبـــري[۳۸]
نـــه يـــې تمـــه څـــوک لـــري لـــه نعمتونـــو

لـــــه پخـــــوا راتـــــه کېدلـــــه دا خبـــــره
چـــي پـــردي خـــواږه يـــا پـــوردي يـــا پيغـــوردي[۳۹]
نـــه د پـــور نـــه د پيغـــور غـــم ورســـره دی
دا بـــې ننګـــه مېلمانـــه د چـــا د کـــوردي

---

[۳۶] برخي وېشه مړونه ګوره.
[۳۷] سپي درګرځوه د خيره دي بېزاره يو .
[۳۸] بې ثمره ونه څوک په ډبرو نه ولي.
[۳۹] پردي خواږه يا پوردي يا پيغوردي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پرون به يې خمتا په وس کې نه وه
نن د تخت د پاسه ناست دی بختور دی
وران قصرونه چا ليدله او ويل يې
بې له شکه پردی غم نيمی اختر دی[۴۰]

نن کاري ګوزار کوه واری دي خپل دی
چې سبا بدله نه کړې خپله رايه
پښتون سل کاله پس وار اخلي لا وايي
په بدل کې مي تلوار وکړ بې ځايه[۴۱]

په نصيب يې لويه برخه نه وه کښلې
نن لوېږي واړه خلک په بدلو[۴۲]
يو ورځ به يې خپل بېغ له خولې راوزي
ګيدړ نه دی د خپل ځان د ټينګولو

---

[۴۰] پردی غم نيم اختر دی.
[۴۱] پښتون سل کاله وروسته بدل واخيست ويل يې تلوار مي وکړ.
[۴۲] په بدلو څوک نه لوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت کې يې تيارې په نصيب سوي
د افغان پر آسمان لمر نه دی ختلی
له بارانه سي ولاړ ناوې ته کښېني[۴۳]
بخت يې کور ته په ژوند نه دی ورغلی

په يوه زين کي دوه تنه نه ځايږي[۴۴]
نه ځايږي يوې تيکي کي دوې توري[۴۵]
د زينونو او آسونو په تلاښ کي
ډيري خويندي سولې وراري ميندي بوري

څو دي خپلي متې نه وي آزميلي
د دښمن چي درته جوړي پلمې نه کړې
دواړي غبرګي د بايللو په شماره دي
خپلي پښې چي له کمبلي اوږدې نه کړې[۴۶]

---

[۴۳] له بارانه ولاړ سو ناوې ته کښېنستی.
[۴۴] په يوه زين کي دوه تنه نه ځايږي.
[۴۵] په يوه تيکي کي دوې توري نه ځايږي.
[۴۶] خپلي پښې له کمبلي اوږدې مه غځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مرداره باندي وژني يو له بله
چا ويل چي دا ټولۍ ده د بازانو
باز چي هر ښومره سي خوار چنګښي نه خوري[۴۷]
دا بچي دي د کارګانو کرګسانو

هي توبه يي له وحشته له هيبته
چي د ژبو پر ځاى توري سره ورسي
وايي زور چي په هر ځاى کي زورور سي
عقل کوچ وکړي له ځايه مرور سي[۴۸]

پردۍ وينه بيګانه ده نه خپليږي
ورور به نه سي چي دي مور نه وي زوولی[۴۹]
چي د پلار پر قدم سم پر لاري نه ځي
په سپي زوى وي تل ښاغلی پلار ښکنځلی[۵۰]

---

[۴۷] باز چي هر ښومره خوار سي چنګښي نه خوري.
[۴۸] زور چي زورور سي عقل مرور سي.
[۴۹] چي نه دي وي له موره داسي مه وايه چي وروره.
[۵۰] په سپي زوى ښه پلار ښکنځلی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوستئ او په خپلوۍ يې باور نسته
پرون ستا وه نن د بل کره هستېږي
چې يې بنه هلته يې شپه ده هورې اوسي
دا پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي [51]

کشکي هر چا ته پرون وريا د پېدلای
هره سترګه له حيا نه رپېدلای
پز پرېکړي که درلودلای څه شرم
د چړې نوم به يې هرګز نه اخيستلای [52]

چې په شپو د بل په کور کې ډېوې ځاري
هغه نه دي پوه په ګټه او تاوان خپل
ګاونډي يې شپې له درده کړلې سپيني
بدبخت وخوړ په تش ګومان ايمان خپل [53]

---

[51] پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي.

[52] پز پرېکړي که شرم درلودلای د چړې نوم به يې نه اخيستلای.

[53] بدبخت په تش ګومان ايمان وخوړ. بدګومان د ايمان زيان (م هوتک).

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا به څو تر دې نقاب لاندې پټیږې
لا به څو خورې د دروغو سوګندونه
نس مې موړ که په جار جار مې دې ښه نه سي[۵۴]
نور دې وینم له داني سره دامونه

سړی تل په درنو درون د په سپکو سپک سي[۵۵]
همنشین مه سه له چا سره ناولی
دې کندو سره عمرونو خپلوي کړې
په دې لاره باندې زر کلونه تللی

دا دامونه دې د رټول که واریې تېر سو
له رانده لکه ړه یو ځلي ورکیږي[۵۶]
له کټو وي به راوزي په څمڅه کې[۵۷]
تر قیامته شنې په غلا نه چیچل کیږي[۵۸]

---

[۵۴] په جار جار مې ښه نه کیږي نس مې راموړ که.
[۵۵] په درنو درون د په سپکو سپک.
[۵۶] ړوند یو ځلي امسا ورکوي.
[۵۷] چي څه په کټو کي دی په څمڅه کي به راوزي.
[۵۸] شنې په غلا نه چیچلي کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن دي تاج پر سر ايږدي سبا دي وژني
باور نسته په خپلوي د دښمنانو
خپل دي نه غورځوي لمر ته که دي مړ کي[٥٩]
تولي مه خوشي کوه د ښو دوستانو

دا د کوم بې انصافو نصيحت دی
چي په زړه به ثوم مره سخت وه دا زوی مړي
په لمن کي وړه غوړي که بل څه نه وي
له انګړه د ناداره پوروړي[٦٠]

له لومړي ورځي حساب درته په کار دی
چي په کور کي دي تر ګټي تاوان ډېر دی
نور په شکو د سېل مخ نه سې نيولای[٦١]
وچه مه خوره چي دي پور تر سلو تېر دی[٦٢]

يا د توري يا فرياد په ژبه کېږي
حق په خوښه چا ته نه دی رسېدلی

---

[٥٩] خپل که دي مړ کي لمر ته دي نه غورځوي.
[٦٠] د ناداره پوروړي له کوره غوړي په لمن کي وړه.
[٦١] د سېل مخه په شکو نه بندېږي.
[٦٢] پور چي تر سلو تېر سو وچه مه خوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیدې نه ورکوي مور هغه ماشوم ته
چې په چیغو چیغو نه وي ژړېدلی [٦٣]

له ریشتیا سره دښمنه زمانه ده
چا ته مه کوه خبري سپیني سپیني
د غرض څښتنان ټوله لېوني دي [٦٤]
د عسلو په کندو کي ګنده پروینې

له مړونو یو ښه نوم دی چې پاتېږي
چوپړ مه خوشي کوه د محتاجانو
چې چالاس درپوري ونیو غوڅ یې نه کې [٦٥]
دا خبره ده راپاته له مردانو

نه په خپلو کي له سیاله سره سم سو
نه په ښار کي د پردو یې قدر ډېر سو
پام چې زده نه کې خویونه د پردیو
کارګه چم کاوه د زرکي خپل یې هېر سو [٦٦]

---

[٦٣] چې ماشوم ونه ژاړي مور شیدې نه ورکوي.
[٦٤] د غرض خاوند لېونی وي.
[٦٥] چې چا لاس درپوري ټینګ کړ مه یې غوڅوه.
[٦٦] کارګه د زرکي تګ کاوه خپل یې هېر سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا متــل دی چـــي خپـــل خپـل پـــردی مغــل دی [٦٧]
چیرتـــه خپـــل د بېګانـــه برابـــر نـــه کـــي
دوسـت تـه حـال وایـه دښـمن تـه وهـه لاپـــي [٦٨]
چـــي غلـــیم دي پـــه خپـــل غـــولي خبـــر نـــه کـــي

پـــه تېـــر کـــي دي نـــا اهلـــه پیـــدا مـــه ســـه
نـــوم د پـــلار او د نیکـــه پـــه تبـــاه کېـــږي
نـــه ورکېـــږي د نـــه زوی د لاســـه مېنـــه
د ســـپي زوی د لاســـه تـــل مېنـــه ورکېـــږي [٦٩]

ســـخاوت او اخـــلاص دواړه پـــه قـــسمت دي
لـــه ازلـــه د هـــر چـــا برخـــه رســـېږي
د دولـــت ســـره د زړه ملګـــري نـــسته
چـــي د چـــا دنیـــا ړبېـــږي زړه تنګېـــږي [٧٠]

---

[٦٧] خپل خپل دی پردی مغل دی.
[٦٨] دوست ته حال وایه دښمن ته لاپي.
[٦٩] د نه زویه مېنه نه ورکېږي د سپي زویه مېنه ورکېږي.
[٧٠] چي دنیا ړبېږي زړه تنګېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ګـرۍ د جـواهرو پـه قیمـت دی
لکـه مـرۍ تیـر ګـرۍ دی نـه سـتنیږي
لـه سـړي ګټـې نـه تـود تـاوان بهتـر دی[۷۱]
پاڅـه ژونـد پـه نـن سـبا کـې تمـامیږي

ژونـد تـلابښ دی خوځـیـدل الوتـل دي
د انـسان دي دا جهـان اوږده مزلونـه
لـه ځـایي سـړي نـه ښـه وي خـرڅـې ګرځـې[۷۲]
وړي پـر مـلا بانـدي درانـه بارونـه

چـا تـه عـرض وکـړم د شـنه آسـمان لـه جـوره
چـې محتـاج یـې کـړم ولاس تـه د سـیالانو
هـی افـسوس دښـمن مـي تـه یـې تـشه لاسـه[۷۳]
مـا بـه څـه کـاوه دربـار د ناکـسانو

---

[۷۱] تر سړي ګټې تود تاوان ښه دی. تر بېکاره ودانۍ، په خرپ نړېدلې ښه ده (م هوتک).

[۷۲] تر ځایي سړي ګښته خر ښه دی.

[۷۳] تشه لاسه دښمن مي ته یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښکاره د ملايکو لښکر ښکاري
ډېرې چور کړل ډېرې ښخ کړل بې کفنه
چا ويل چې توتکۍ ده بې آزاره
له چينجيو د چمن وکړئ پوښتنه[۷۴]

که بدۍ دي که دوستۍ په ژبه کېږي
ټپ د ژبې په کلونو نه رغېږي[۷۵]
اخيستلای نه سي څوک توکړي ناړي[۷۶]
زړه ښيښه ده که دي مات کړ نه جوړېږي

ښه خو دا چې غم ښادي دي پر خپل کور وي
چې مېلمه نه سي پر کور د ناکسانو
تل پر ځای پرته ډبره وي سنګينه[۷۷]
چې ونه وزې له ټوليه د سيالانو

---

[۷۴] ويل يې توتکۍ بې آزاره ده، ويل يې د چمن د چينجيانو وپوښته.
[۷۵] د توري ټپ جوړېږي د ژبې ټپ نه جوړېږي.
[۷۶] توکړي ناړي بيرته نه اخيستلي کېږي.
[۷۷] ډبره چې پر ځای پرته وي سنګينه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـل سـرونه سـره يـو سـي لـښكر جـوړ سـي
كلـــي جـــوړ دي لـــه مړونـــو لـــه كورونـــو
لـــه يـــوه لاســـه ټـــك نـــه خيـــژي ملګـــرو [۷۸]
تجربـــــــه ده د پلرونـــــــو د نيكونـــــــو

چـــي يـــوه ګوتـــه څـــوک نيـــسي د بـــل لـــور تـــه
دري يـــي سمدســـتي د ځـــان پـــر لـــور كـــږي ســـي [۷۹]
لټـــوي د ځـــان عيبونـــه پـــه جهـــان كـــي [۸۰]
پـــر خپـــل ځـــان يـــي د انـــصاف ســـترګي ړنـــدي ســـي

لـــه كمـــال ســـره ګونـــدي د زمـــاني ده
ســـيالي نـــه كـــوي ســـيالان د ناكـــسانو
ګيـــدړ خـــوار تـــه خپـــل پوســـتكى بـــلا ســـوى [۸۱]
ورپـــسي ســـتړي ټـــولي وي د ښـــكاريانو

هـــره ورځ مـــي د رويبـــار پـــه انتظـــار وي
هـــره شـــپه مـــي د جانـــان پـــر كوڅـــه شـــپه وي

---

[۷۸] له يوه لاسه ټک نه خيژي.
[۷۹] چي يوه ګوته بل ته نيسي دري دي ځان ته كږي سي.
[۸۰] د ځان عيبونه په جهان كي لټوي. (چي په ځان كيويني په جهان كي ويني).
[۸۱] ګيدړي ته خپل پوست بلا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تږی تل ویني سړي او به په خوب کي (۸۲)
خوب او خیال یې پر ساحل باندي مېلمه وي

چي د ژوند په سفر ځي قدم په ورو ږده
هېر یې نه کړي نصیحت د هوښیارانو
بې باوره دي دا دوه شیان په دنیا کي
لمر د ژمي او خندا د دښمنانو (۸۳)

نور د ګلو د موسم هوس و نه کړې
پنځه ورځې د ځوانۍ وې بهار تېر سو
جنازې ته دي طبیب دی رابللی
په دېوال تپه نکریزي اختر تېر سو (۸۴)

د ژوند لاره د وریښمو جوړه نه ده
کله کله څوک د تورو پر سرو ځي
هر سفر دي له یارانو سره بویه

---

(۸۲) تږی په خوب کي سړي او به ویني. لڅ (لوڅ) په خوب کرباس ویني (م هوتک).
(۸۳) د ژمي په لمر او د دښمن په خندا اعتبار نسته.
(۸۴) نکریزي چي له اختره تیري سي په دېوال یې تپه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې بې ملو ځي نو تور ماريې پراوړو ځي [۸۵]

تل به نه وي پر نغري باندي دېګونه
يوه ورځ دا د خيرات مرۍ خلاصېږي
چې د يار د لاسه پيازوي خو په نيازوي [۸۶]
د منت په حلوا ستونى نه خوږېږي

هر قدم دي د سر غم درلره بويه
باور نسته په دوستي د ځناورو
چې د اوسپني بازو درسره نه وي
زړه ور مه کښېنه تر ښنګ د زورورو [۸۷]

د ژوندون مزل ژوندي ګامونه غواړي
مړي نه سي پاڅېدلاى له قبرونو
د لېوره په تمه پاته له مېږه سوه

---

[۸۵] چي بې ملو ځي تورماريې پراوړو ځي.
[۸۶] پيازدي وي په نيازدي وي.
[۸۷] د زورورله ښنګه زړه ورمه کښېنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کوندہ چې وه ناسته په کلونو[۸۸]

چې د توري شرنګ يې نه وي تر غوږ سوی
هغه نه دی و ميدان ته د وتلو
ژړ د نجونو د مجلس دي تور د تورو[۸۹]
د پلنګ خوبونه کار د نازولو

چې خبره د قسمت که د غيرت ده
د چا برخه وي خولې د چا کارونه
عبدالله دي مړی خوري فکر دي نه کړي
د لالا نصيب دي توري ميدانونه[۹۰]

يو څه فکر يو څه سره وينه په کار ده
تش د فکر په تالو اعتبار نسته
توکل دی نارينه اند ښځه[۹۱]

---

[۸۸] کونډه د لېوره په تمه د مېړه پاته سوه.
[۸۹] تور د تورو دی ژړ د نجونو.
[۹۰] توري دي لالا وهي مړی دي عبدالله وهي.
[۹۱] توکل نر دی اند ښځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مړو له اند پښنو سره کار نسته

ځان پخپله د سیالانو سره سیال که
د مړو تربورګلوي د مټ په زور سي
د پردیو جامو ستر څو شیبې وي
ها جامې دي په ځان اوړسي چي د پور سي [۹۲]

جنګ چي نه کوي تل اخلي لو ډبره [۹۳]
مه غولېږه په ګفتار د نامردانو
د ګیدړ په جنګ چي نه سي وروتلای
هغه تل کوي خبري د زمریانو

د سرونو چي سودا وه ده پلمې کړې
په جرګه کي یې د توري کیسې سرې کړې
څه ښه وایي چي جنګ سوړ سو میړی تود سو [۹۴]

---

[۹۲] جامې چي د پور سي په ځان پوري اوړسي.
[۹۳] چي جنګ نه کوي لو ډبره اخلي.
[۹۴] چي جنګ سوړ سو میړی تود سو.

په ناحقه غلبلو يې غاړي شنې کړې

قافلې سوې په هفتو د مخه تيري
دی لا ځان په شواروز بولي د وړاندي
چا په ژوند کي پر خره سپور نه دی ليدلی
دی د بل مستو اسونو پوري خاندي [۹۵]

په ګرمي چي يې ګټې خوره يې په سيوري [۹۶]
د ميړه ملګري ګټه او تاوان وي
په خواری بد ايسېدلی هيڅوک نه دی [۹۷]
بيکاري بلا د ژوند شرم د ځان وي

سل کلنه يې دوستي او دښمني ده
د پښتون يوه خبره يو پيمان وي
هسي نه چي په خوله خوږ وي په زړه کوږ وي [۹۸]

---

[۹۵] په ژوند کي چا پر خره سپور نه دی ليدلی، د بل په اسونو پوري خاندي.
[۹۶] په لمر يې ګټه په سيوري يې خوره.
[۹۷] ميړه په خواري بد نه ښکاري.
[۹۸] په خوله خوږ په زړه کوږ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــــــه خنــــدا دي د غلــــيم كـــــور تــــه روان وي

تــــل پـــه جگـــه غـــاړه ژونـــد كـــوي ميړونـــه
پـــــر ځـــــان نــــه قبولــــوي منــــت د شـــــلو
لـــه هغـــه چـــي د يــــوه پـــه مـــخ كـــي پړ ســـي
ښـــه خـــو دا چـــي څــوك وهلـــى وي پـــه ســـلو [٩٩]

د حيـــا پـــر كـــور چـــي نـــه وي څـــوك زوولـــى
لـــــه هغـــــه د حيـــــا تمــــه ولــــــي كيـــږي
لـــه ناپـــاكو اوبـــو خپلـــي جـــامې ژغـــوره [١٠٠]
چـــي پـــه شـــرم څـــوك پـــوهيږي نـــه شـــرميږي [١٠١]

لـــه هـــر گامـــه ســـره څـــار كـــوي بيـــا درومـــي
لـــه وانښـــكي څخـــه ډاريـــږي مـــار چيچلـــى [١٠٢]
گــرم يــې مــه بولــه چــي هــر څــه تــه كــوږ گــوري

---

[٩٩] په سلو وهلى ښه دى نه په يوه پړ.
[١٠٠] له ناپاكو اوبو خپل كالي ساته.
[١٠١] شرميږي هغه چي په شرم پوهيږي.
[١٠٢] د مار چيچلي ويره له وانښه (وانښكي) وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېـــشه مــــستې پــــو کي شـــيدو ســـو ځلی [۱۰۳]

د انـــــصاف ســــترګي ړنـــدې ژبـــه ګـــونګې ده
چـــي انـــسان د ښــــار پـــه مـــنځ کـــي سنګـــسارېږي
دا زمـــــان د چــــا پـــــه حکـــــم شــــاته بيــــايې؟
پـــه غلبيــــل کـــي اوبـــه نــــه راوړلـــي کېـــږي [۱۰۴]

څــــه عجيــــب وختونــــه راغلــــل پــــر دې خــــاوري
ســــــاهوګان ســــــول مـــــــزدوران د غلامــــــانو
پــــه ګــــورم کـــي چـــي يـــې غـــوا پـــه نامـــه نــــه وه
هغــــــه نــــــن ســــر مـــــاتوي د ګورو انــــــانو [۱۰۵]

يــــا را پاڅــــه د ســــفر مــــوزې پــــه پــــښو کــــه
يــــــا کــــــاروان در څخــــــه درومــــــي روانېـــــږي
پــــه چرتونــــو بــــه پــــی نــــه کــــړې رباتونــــه

---

[۱۰۳] شيدو سوځلی مستې پوکي.
[۱۰۴] په غلبيل کي اوبه نه راوړلي کيږي.
[۱۰۵] په ګورم کي غوا نه لري د ګورواناتو سرونه ماتوي.

تش د ګوړي په نامه خوله نه خوږېږي[۱۰۶]

همېشه به د خزان ظالم له لاسه
د مرغیو تولی نه وي تښتېدلي
یوه ورځ به ورته ګورې بیا به راسي
په ویاله کې چې اوبه دي کله تللي[۱۰۷]

خپله خوله دي هم کلا هم بلا ده[۱۰۸]
ټپ د توري به جوړ نه سي د ښکنځلو[۱۰۹]
د ځنځیر په څېر پیوند لري وګړي
په یوه څپېړه مخ وهې د سلو[۱۱۰]

تر څو مځکه د بورا د اتڼ نه سي
پورته نه سي د بلبلو آوازونه
پسرلی په یوه ګل نه دی راغلی[۱۱۱]

---

[۱۰۶] په ګوړه ویلو خوله نه خوږېږي.
[۱۰۷] په ویاله کې چې اوبه تیرې سوې وي بیا راځي.
[۱۰۸] خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.
[۱۰۹] د توري ټپ جوړېږي د ژبې ټپ نه جوړېږي.
[۱۱۰] په یوه څپېړه د سلو مخ خوږېږي.
[۱۱۱] په یوه ګل نه پسرلی کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــه يـــوه ګـــل ښـــکلي نـــه ســـي چمنونـــه

يـــو د بـــل پـــه وينـــو ســـره لاســـونه ناســـت دي
د دښـــمن ســـره خـــوري غوښـــې د خپلوانـــو
حيـــا ولاړه شـــرم غـــره تـــه دی ختلـــی [۱۱۲]
بـــاور نـــسته پـــه پـــښتو د بـــې شـــرمانو

چـــې احمـــق پـــر دنيـــا وي مفلـــس بـــه نـــه وي [۱۱۳]
پـــه بـــې عقلـــو دي تـــاوده لـــوی لنګرونـــه
پيـــر کـــه خـــس وي د مريـــد دپـــاره بـــس وي [۱۱۴]
پـــه دروغـــو بـــه ور جـــوړ کـــړي وزرونـــه

پـــه رنجـــو د ړنـــدو ســـترګو عـــلاج نـــه ســـي
ســـترګي ولـــــي تـــــوروې د غريبـــــانو
پـــه خـــواري بـــه پيـــشو جـــوړه لـــه اوړو کـــړو

---

[۱۱۲] حيا ولاړه شرم غره ته وخوت.
[۱۱۳] څو په دنيا کي احمق سته مفلس نسته.
[۱۱۴] پير که خس وي مريد ته بس وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میو به ثوک ورباندي وکړي عزیزانو [۱۱۵]

په حکمت يې دا دنیا ده تقسیم کړې
ثوک يې کښیناوه په باغ ثوک په دېران کي
که پیشي ته خدای وزر وای نصیب کړی
د مرغۍ تخم به نه وای په آسمان کي [۱۱۶]

چي آسمان يې د شهپر په اجاره دی
دا یاغي وزر نصیب دی د بازانو
چي هوسۍ نیسي تازیان خولې يې وي توري [۱۱۷]
د ښکار تمه دي ثوک نه کړي له کارګانو

ثوک چي تللي دي بیا نه دي ستانه سوي
لا قاصد منزل ته نه دی رسېدلی
تر اوبو دمخه ولي کاږې ګاولي [۱۱۸]

---

[۱۱۵] پیشو به له اوړو جوړه کړو، میو به ثوک په کوي.
[۱۱۶] پیشي ته که خدای وزر ورکړی وای په هوا کي به يې د مرغۍ تخم نه وای پرې ایښی. خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي د غویو نسو نه به ثیري کړي.
[۱۱۷] چي هوسۍ نیسي د هغو تازیانو خولې توري وي.
[۱۱۸] تر اوبو دمخه ګاولي کاږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي ميدان د ازميښت نه دی راغلی

چي د ژوند په تول يې واخلې ارزاني ده
يوه ورځ پر لاري تلل د هوښيارانو
تر بې عقل دوست هوښيار دښمن بهتر دی[119]
د احمق دوستي خپلوي ده د مارانو

تش په نوم د پهلوان چي ژوندی پايي
نه غليم دی نه په جم کي د خپلوانو
تر پراته زمري بهتر ګيدړ چي ګرځي[120]
نور له مړو تمه مه کوئ يارانو

د دښمن کره چي ځې ستر ګي ثلور که
له وعدو سره يې ايښي وي دامونه
مځکه مه ګوره نيژدې د پښو د لاندي

---

[119] تر بيعقل دوست هوښيار دښمن ښه دی.
[120] تر پراته زمري ګرځنده ګيدړ ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار ګوري ليري ليري وا تنونه[۱۲۱]

هر ملت په خپلو کړو او کيسو وياړي
د پښتون د قام زينت خپلي جرګې دي
تېرې توري کله لنډي کړي خبري
د مړو هنر صلا او مرکې دي[۱۲۲]

چې سينه څوک د زمان سيلاب ته سپر کړي
هغه نن وي که سبا پکښې غرقېږي
د آسمان په غبرګ انسان دی ورغلی
عزيزانو دا وړی نه شړی کېږي[۱۲۳]

نه مرېږي په قيامت د ازل وږي
کبرجن که وږی هم سي نه خوري سږی[۱۲۴]
تر خوړلو يې هر کله اميد ښه دی[۱۲۵]

---

[۱۲۱] بې عقل تر پښو لاندي مځکهويني هوښيار تر سترګو لاندي.
[۱۲۲] صلا د مړو هنر دی.
[۱۲۳] دا وړی نه شړی کېږي.
[۱۲۴] که وږی يم سږي لا نه خورم.
[۱۲۵] تر خوړلو يې اميد ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو په تمه چي ځان مړ نه کې له لوږي

ډېر يې نه موندل په لږو قانع نه سو (۱۲۶)
ځکه دړ په دره ګرځي سرګردان دی
چي په ډېرو خوشالېږي لېوني دي (۱۲۷)
ډېره ګټه د مايې د سر تاوان دی (۱۲۸)

هسي نه چي موږ ړانده يو نه يې وينو
دا ياران په خوله خوارږه په زړه کاږه دي (۱۲۹)
د توکل په تېره ژبه ريشتيا وايو
راستي نه لري زوال (۱۳۰) ريشتيا ترخه دي (۱۳۱)

که و پشونه په نصيب جزا په تول ده
خپل عمل د هر سړي د لاري مل دی (۱۳۲)
له آغازه تر انجامه هوښيار اوسه

---

(۱۲۶) ډېر يې موندل نه په لږو قانع کېدی نه.
(۱۲۷) په ډېرو يې لېوني خوشالېږي.
(۱۲۸) ډېره ګټه د مايې سر خوري
(۱۲۹) په خوله خوږ په زړه کوږ.
(۱۳۰) راستي زوال نه لري.
(۱۳۱) ريشتيا ترخه دي.
(۱۳۲) خپل عمل د لاري مل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــو مړی ګـــام دي د وروســـتيو منـــډو پـــل دی[۱۳۳]
د ترخـــــو او د بــــديو زغمـــــل ښــــه دي
لــــه بـــديو د ښـــمن تېرېـــدل ښـــه دي
ترخـــه خـــوره خـــو ترخـــه مـــه وايـــه و چـــا تـــه[۱۳۴]
ژبـــه ټينګـــه پـــه جلـــو کـــي نيـــول ښـــه دي

د دروغـــو مـــزل لنـــډ دی رســـوا کېـــږي[۱۳۵]
يـــوه ورځ بـــه بـــرملا ســـي پـــټ رازونـــه
خـــو تـــر ځـــو د ريـــشتيا واری را رســـيږي
لـــه دروغـــو بـــه وي وران کلـــي کورونـــه[۱۳۶]

هـــري چـــاري لـــره وخـــت او مکـــان ګـــوره
تـــور لـــه ســـپينه شـــپه لـــه ورځـــي نـــه ســـمېږي
پـــر ړانـــده د شـــپې او ورځـــي تـــوپير نـــسته[۱۳۷]
کـــوڼ پـــه ډول ړانـــده پـــه رقـــص نـــه پـــوهېږي[۱۳۸]

---

[۱۳۳] ړومبی د وروستي پل دی.
[۱۳۴] ترخه خوره خو ترخه مه وایه.
[۱۳۵] د درغو مزل لنډ دی.
[۱۳۶] تر څو د ریشتیا وار را رسیږي دروغو به کلي وران کړي وي.
[۱۳۷] ړانده ته شپه او ورځ یو شان ده.
[۱۳۸] کاڼه ته ډول مه وهه، ړانده ته رقصېږه مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پنځه ورځي قدرت او ناز مغروره
هېر دي نه سي چي لرو په مخکي کندي
سپين ويښته وي همېشه د مرګ استازي[۱۳۹]
د غنمو لار وي تل تر خولې د ژرندي[۱۴۰]

څوک يوازي د خپل ځان په غم حيران وي
څوک د کليو د ښارو غمونه خپل کړي
د همت و پښونه يو برابر نه دي
سترو ګټل هوسا دي خپل ځتمل کړي[۱۴۱]

ګرم يې مه بوله چي سم پر لاري نه ځي
چي د مځکي پر سر نه ايږدي ګامونه
دا کم اصله د پردي په ډوډۍ مست دی
د موږي په زور سخوندر وهي خېزونه[۱۴۲]

د هر چا ده خپله برخه ور رسيږي
نه ګيله سته نه سيالي سته له تقديره
چي د شال د پاره سر وي پيدا سوی

[۱۳۹] سپين ويښته د مرګ استازي دی.
[۱۴۰] د غنمو لار د ژرندي تر خولې ده.
[۱۴۱] سترو ګټل هوساوو ځتمل.
[۱۴۲] سخوندر چي غورځي د موږي په زور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـر خپـل کـور بـه ورتـه راسـي لـه کـشميره[۱۴۳]

نـه چـا تـاج نـه چـا کچکـول ورسـره يـوړ
لــه دې لاري بيرتــه څــوک نــه دي راغلــي
ښـه هغـه چـي خپـل پـردي دربانـدي ټـول وي
همېـــشه وي ســـپمولې ســـپو خـــوړلې[۱۴۴]

چـي لـه نـازه دي پـښې نـه ورځـي تـر مځکـي
دا غــرور دي يـــوه ورځ د ځـــان بـــلا ده
تـه د بـل د موټـو زور پـه ځـان کـي وينـې
سـپی د فيـل پـه سايه‌تلی ويـل يـې زمـا ده[۱۴۵]

نـن د نـاز پـر نيلـي سـپور سـبا دي يـاد وي
نـه بـه آس وي نـه بـه تـه يـې دغـه لار ده
دا لـــولی دنيـــا نـــن ســـتا ســـبا بـــه زمـــا وي
وايـــي ژرنـــده کـــه د پـــلار ده هـــم پـــه وار ده[۱۴۶]

---

[۱۴۳] سر چي د شال لايق وي له کشميره ورته راځي.
[۱۴۴] سپمولې سپو خوړلې.
[۱۴۵] سپی د فيل په سايه تلی ويل يې دا سايه زما ده.
[۱۴۶] ژرنده که د پلار ده هم په وار ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــي ژونـــدی و د خيــــرات لـــه برکتـــه
نـــن هغـــه راتـــه پـــه شـپـه پـــه ورځ بــلا دی
نــه پـــه ويــښه نـــه پـه خـــوب کـــي واک لرمـــه
ږيــره زمـــا ده خـــو اختيــاريـــې د مـــلا دی[۱۴۷]

دا خبــــر د حکيمـــــانو بـــې څـــه نـــه ده
چـــي لـــه شـرمه تېـــر لـــه هـــر څـــه نـــه تېرېـــږي
چـــي لـــه خدايـــه څـــوک وېرېـــږي پـــروا مـــه کـړه
تـــرې وېرېـــږه چـــي لـــه خدايـــه نـــه بېرېـــږي[۱۴۸]

هـــر موجـــود لـــره آفـــت دی پيـــدا ســـوی
پـــه قـــسمت ور تقـــسيم ســـوي دي مرګونـــه
نـــم د پـــوال لـــره آفـــت دی شـــوړوي يـــې
زړوي زلمـــــی انـــسان د غـــم بارونـــه[۱۴۹]

نـــن د چـــا پـــه اشـــنايي اعتبـــار نـــسته
چـــا تـــه مـــه رســـوا کـــوه د زړه رازونـــه
لـــه رقيبـــه دي خبـــره نـــه پټيـــږي

[۱۴۷] ږيره زما واک يې د ملا. يا : ږيره زما اختيار يې د قاضي غلام (مقصد يې د کهندل خان قاضي القضات غلام محمد هوتک دی. م هوتک).
[۱۴۸] چي له خدايه وېرېږي له هغه مه وېرېږه. چي له خدايه نه وېرېږي له هغه وېرېږه.
[۱۴۹] نم د پوال زړوي غم انسان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوالونه هم لري تېره غوږونه[۱۵۰]

نن د مړو په ښېر نه خوځي له ځایه
چې یې وینې ښښېدلې تر برېتونو
په دې کلي کې د سپیو له نېستیه
ګیدړ هسکه غاړه ګرځي پر بامونو[۱۵۱]

له ناسیاله ښخه تمه د سیال نه سي
که هر ښو جامې په واغوندې رنګینې
سل دي ومره یو دي مه مره په کاله کې[۱۵۲]
تلل کېږي نه د سپي او مېړه وینې[۱۵۳]

خپل ګرېوان دي که قاضي عمل دي خپل دی
له خبرو غماز کله منع کېږي
په یوه لوټه به خړ نه سي سیندونه[۱۵۴]

---

[۱۵۰] دېوالونه هم غوږونه لري.
[۱۵۱] د سپیو له خوارۍ ګیدړ پر بام کوي بازۍ.
[۱۵۲] سل دي ومره یو دي مه مره.
[۱۵۳] د سپي او مېړه وینې نه تللي کېږي.
[۱۵۴] سیند په یوه لوټه نه خړېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سپي په خوله درياب نه مرداربږي[۱۵۵]

په دوستۍ د دې وګړو باور نسته
غمازان دي لاندي باندي وروسته وړاندي
ژړوي دي په سرو سترګو چې دوستان دي
دښمنان په وړه خوله درسره خاندي[۱۵۶]

که د خره په نصيب سوي واى ښکرونه
ځيرول به يې نسونه د غوايانو[۱۵۷]
سل کلن کورونه وران په يوه ورځ کړي
خداى دي ژغوره له ظالمو حاکمانو[۱۵۸]

خپل عزت او د بل قدر دواړه يو دي
هيره نه کړې دا خبره د پلرونو
که له ښاره ځغځه وزې باک يې نسته
هوښيار نه وزي له نرخ او رواجونو[۱۵۹]

---

[۱۵۵] د سپي په خوله درياب نه مرداربږي.
[۱۵۶] دوست به دي وژړوي، دښمن به دي وخندوي.
[۱۵۷] خره ته دي خداى ښکر نه ورکوي، د غويو نسونه به ځيري کړي.
[۱۵۸] د يوې ورځې حاکم د سلو کالو کور خرابوي.
[۱۵۹] له ښاره ووزه له نرخه مه وزه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس کې یې د ناستې ځای معلوم وي
هسې نه چې لوی او کم د ر څخه هېر سي
د کم اصل په لوی تیا اصیل سپکېږي [١٦٠]
لا به پوه نه یې چې کار له کاره تېر سي

هم سوالګر وي هم یې خر وهي لغتي [١٦١]
په ازل او په نصیب کبرجن خوار دی
موږکان چې یې په کور کې مري له لوږي
د هغه دماغ د فیل په اوږو بار دی [١٦٢]

زړونه تنګ دي سترګې تنګې دي د خلکو
د یوه له ابادۍ بل خرابېږي
د آسمان لمنه نه سي تښېدلای
سمندر په یوه لپه نه تښېږي [١٦٣]

---

[١٦٠] د کم اصل لویتیا د اصیل سپکتیا وي.
[١٦١] هم فقر کوې هم دي خر لغتي وهي.
[١٦٢] دماغ دي فیل نه سي وړای، په کور کې دي موږکان له لوږي مري.
[١٦٣] سمندر په یوه لپه نه کمېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په لوړو بنګلو کې هستوګن دي
د هغو له هر آفته زړه د ربېږي
د توپان او د سېلونو باک يې نسته
ثوک چې لخ دي له اوبو به ثه بېرېږي (۱۶۴)

پر مخ لوېږو، پورته کېږو بيرته لوېږو
ثوک مستان ثوک لېوني يو ثوک هوښيار ئو
ثه غنم لانده ثه ژرنده هم ده پخه (۱۶۵)
ړانده نه يو کوهي وينو په اختيار ئو

د تربور تباهي خپله خواري بوله
چې ژوندى يې نوم له نومه نه بېلېږي (۱۶۶)
يو د بل په مرسته پايي تېرونه
لاس چې مات سي هميشه غاړي ته لوېږي (۱۶۷)

(۱۶۴) لخ له اوبو نه بېرېږي.
(۱۶۵) ثه غنم لانده ثه ژرند پخه.
(۱۶۶) نوم له نامه نه پرې کېږي.
(۱۶۷) لاس چې مات سي غاړي ته ئي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي هر څو ورځخه ځغلو را ډېرېږي
د تور مخو له تاراجه مو زړه خوړين سو
چي ځغستله له شينشوبي مار بې بخته
هغه سم د غار په خوله کي ورته شين سو[۱۶۸]

په مېړونو که جرګې سنګيني کيږي
ښځي هم دي د کورونو مشالونه
ښار او کلي په دوی دواړه ښايسته دي
سړي غرونه دي او ښځي اړمونه[۱۶۹]

د زمريو په جنګ نه سي ورو تلای
د ګيدړو که ګلې که يې لښکر دی
يوه ورځ د اجل کاڼی درته ګوري
سل ګوزاره د زرګريو د ګګر دی[۱۷۰]

---

[۱۶۸] مار له شينشوبي (ويلني) تښتېدی هغه د غار په خوله کي ورته شين سو.
[۱۶۹] سړي غرونه دي ښځي يې اړمونه دي.
[۱۷۰] سل د زرګريو د ګګر (آهنګر).

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماهي يې په اوبو کي قدر غواړه
نېکي نه سي ورکېدلای په درياب کي[۱۷۱]
له يوې رېښتيا خبري برابر دي
سل کلونه طاعتونه په محراب کي[۱۷۲]

له دې ډلي د انصاف تمه پر څه کړې
دا ټولۍ ده د لېوانو ښکاريان غواړي
د آرام په شپه د لوږي قتل کېږي
شرمښان له خدايه باد او باران غواړي[۱۷۳]

له پياده سره سپاره برابر نه دي
اصيل نه دی برابر له کم اصلانو
پر منځ دوه سوه شرمښکۍ له ډېره زوره
چي سيالي به يې کوله د مارانو[۱۷۴]

---

[۱۷۱] نېکي په درياب کي واچوه د درياب ماهيان يې نه هېروي.
[۱۷۲] سل کاله عبادت يوه خبره د حقيقت.
[۱۷۳] شرمښ له خدايه څه غواړي باد او باران.
[۱۷۴] شرمښکۍ له مار سره غځېده پر منځ دوه ځايه سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولیه د دوستانو چي جلا سي
سختي شپې د غم شپېبې به يي په خوا وي
هغه میږي د لېوانو د خوراک سي
چي له ډلي له رمې څخه جلا وي[۱۷۵]

چي د زړونو سلطنت يې و خوښ کړی
د هغو نومونه ګرځي په نکلونو
ښار په نرمه پسته ژبه خوړل کېږي
نه په زور د تېرو تورو کوتکونو[۱۷۶]

بد پلو دي په کور مه سه درد ننه
نېک پلو ارزي په تول د جواهرو
ننګ عزت له ره آفت دی بد ه ښځه
ښه مېرمن د تن جامه د بختورو[۱۷۷]

د هوښيارو د جرګو له برکته
تباه سوي هیوادونه يیا ودان سي
غر که لوړ دی هم پر سر باندي يې لار سته

---

(۱۷۵) شرمښ هغه مېږه وړي چي له رمې جلا وي.
(۱۷۶) ښار په نرمه ژبه خوړل کېږي نه په کوتکونو.
(۱۷۷) ښځه د تن جامه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مړونو په زور هر مشکل آسان سي [۱۷۸]

هر انسان لره خپل عيب د اوړو منځ دی [۱۷۹]
خپل عيبونه چا ته کله معلوميږي
که غلبيل کوزې ته سل پيغوره ورکړي [۱۸۰]
لمر څرګند دی په دوو ګوتو نه پټيږي [۱۸۱]

د ليوانو په څېر وژني يو له بله
ژوندي پايي د يوه بل په سرونو
د نيکانو سر او مال ته سره يو دي
غله خبر دي يو د بل په احوالونو [۱۸۲]

يو د بل په حال پوهيږي وږي تږي
دنيا دار کله خبر دي په نادارو
د پياده او سپور د زړونو پيوند نسته

---

[۱۷۸] غر که لوړ دی پر سر يې لار سته.
[۱۷۹] خپل عيب د اوړو منځ دی.
[۱۸۰] غلبيل راغی کوزې تې ويل سوری.
[۱۸۱] لمر په دوو ګوتو نه پټيږي.
[۱۸۲] غل غل پيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوړ پر غوړ تو يېږي نه پر تورو خاورو (۱۸۳)

چې د بل په خيرات پايي ننګ يې نه وي
پر تاليو سره ووهي سرونه
غوښې وخورې خانانو ملکانو
پر هډوکو يې سپو وکړله جنګونه (۱۸۴)

غيرانو نه د هر چا زړه ته ورتېر دي
چا ته دين دي که دنيا دواړه غيران دي
غوښې ښې دي د هر چا ورسره جوړه
خو پيشي باندي راوړی درست ايمان دی (۱۸۵)

دا وطن د بې هنرو په قسمت دی
هوښياري ده که هنر بلا د ځان سي
دلته قدر د دنيا دی بل څه نسته
په دولت باندي به خر خير الله خان سي (۱۸۶)

---

(۱۸۳) غوړ پر غوړ تو يېږي نه پر تورو خاورو.
(۱۸۴) غوښې خانانو وخوړې پر هډوکو يې سپي جنګونه کوي.
(۱۸۵) غوښې د هر چا خوښې پيشي ايمان باندي راوړی دی.
(۱۸۶) دنيا چې پر خره بار کې خيرالله خان سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درانه مېلمه سنګين د کور به تول سي
کور ته مه سه در د ننه څوک ناولی
سل بللي پر يوه ستر خوان ځايېږي
ځای به نه سي يو له سلو نابللی[۱۸۷]

چي د خپلو متهو زور درسره نه وي
د پردو په همت عمر نه خپلېږي
له نېکونو دا متل دی راته پاته
چي د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي[۱۸۸]

هوښياران د نصيحت د اورېدو دي
پر نادان اغېزه نه کوي پندونه
سور ناچي له يو پو دی بل څه نه دی[۱۸۹]
هر سړی په وسه او خپل يې عملونه

هر چاري له وخت او زمان ګوره
هر عمل او هر کردار له ځايونه
خدای د کار د پاره ورځ ده پيدا کړې

---

[۱۸۷] د سلو بللو ځای سته د يوه نابللي ځای نسته. سل بللي عذرېږي نه يو نابللی (م هوتک).
[۱۸۸] د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي.
[۱۸۹] پر سور ناچي يو پو دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مه تره او بو لره بندونه[۱۹۰]

ورين تندى ګرځه په تول کې د وګړو
بدې نه سي ورکېدای په سلامونو[۱۹۱]
دښمن مړ په شاتو ښه دی نه په زهرو[۱۹۲]
بد په زړه سلام په خوله وي د مېړونو[۱۹۳]

چې له خپله هوډه اوړي نامردان دي
قول يو وي د مردانو، د نېکانو
چې پر قول څوک ولاړ نه وي دښمن دی[۱۹۴]
باور نسته په دوستي د بد قولانو

کور د ظلم به ورانېږي صبر وکړه[۱۹۵]
ژر يا وروسته د هر چا نوبت رسېږي

---

[۱۹۰] د شپې بند اوبو وړی دی.
[۱۹۱] بد په سلام نه ورکيږي.
[۱۹۲] دښمن چې دي په شاتو مري په زهرو يې مه وژنه.
[۱۹۳] بد به دي په زړه لرم. سلام په دي په خوله لرم.
[۱۹۴] دښمن هغه دی چې اول يې هو وي اخير يې نه.
[۱۹۵] د ظلم کور وران وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــــسکو رېږي بـــــه آخـــــر کاســـــه د ظلـــــم[۱۹۶]
د ظــــالم عمــــر لنــــډی وي ژر تېرېـــــږي[۱۹۷]

هوښـــياري بــــډايي دوا ړي پـــــه قـــسمت دي
دا متــــــل دی لــــــه پېړيـــــو آزمېيلـــــی
نــــه مــــړې ســـوې پـــه دنيـــا د هيچـــا ســـترګي
نــــه د عقـــــل وږی چېرتـــــه چـــــا ليـــــدلی[۱۹۸]

يـــــو انــــسان بـــــل ځنــــاور دی خطرناکـــــه
رســــوي پـــــه لويــــه لار کــــي تاوانونـــــه
د ملــــک پــــه مــــخ کــــي مــــه ځــــه کــــه هوښــــيا ريــــې
د غـــــاتري تـــــر شـــــا مـــــه ايـــــږده ګامونـــــه[۱۹۹]

چــــي نــــسکوره يــــې د بخــــت کاســـه نــــصيب ســـي
چـــــي پـــــر ډک دريـــــاب راځـــــي ورتـــــه تـــــشېږي
بختـــــور لـــــره ســـــره زر ســـــي تـــــوري خـــــاوري

---

[۱۹۶] د ظلم کاسه نسکوره ده.
[۱۹۷] د ظالم عمر لنډ وي.
[۱۹۸] د دنيا موړ نسته د عقل وږی.
[۱۹۹] د ملک دمخه مه ځه د غاتري تر شا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې بخته په حلوا کې غاښ ماتېږي[200]

له آسمانه د چا زور برابر نه دی
زمان ځي په خپله مخه شپې تېرېږي
قافلې له لارې نه سي اړولای
کاروان ځي پر خپله لاره سپي غپېږي[201]

خر د ګلو په بوی نه سي پوهېدلای[202]
ړانده نه ويني ځولۍ د جواهرو
هر نادان ته يې عزت کله معلوم دی
له زرګره سره قدر وي د زرو[203]

منزل يو دی لاري سل دي کيسه ورانه
له هر چا څخه حساب او کتاب هېر دی
آفتونه د دې ښار په نصيب وينم
له رمې نه يې د سپيو حساب ډېر دی[204]

[200] د بې بخته په حلوا کې غاښ ماتېږي.
[201] کاروان تېرېږي سپي غپېږي.
[202] خر د ګل په بوی څه پوهېږي. (د خره و د ګل يې سره څه).
[203] د زرو قدر له زرګر سره وي.
[204] تر رمې يې سپي ډېر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـــل د ډاره پـــه لـــوی غـــره کـــي نـــه ځـــايېږي[۲۰۵]
نـــه ځنګلو نـــه نـــه ښـــارونه ورتـــه بـــس وي
د خـــاين دپـــاره خپـــل ســـيوری بـــلا وي
څـه ښـه وايـي چـي د غلـه پـه بړيـره خـس وي[۲۰۶]

د رحمـــت بـــاران چـــي اوري لـــه آســـمانه
چـــي د خـــس او د خاشـــاک ســـوده پـــه کېـــږي
بېهـــوده د اغـــزو څـــانګي خامتمـــا وي
د غـــنم لـــــه برکتـــه زوز اوبيـــږي[۲۰۷]

---

[۲۰۵] د غله ځای په غره کي نه وي.
[۲۰۶] د غله په بړيره خس وي.
[۲۰۷] د غنم له برکته زوز اوبيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غرب تر آسمان لاندي

(نادر نادرپور)

د خاطراتو له کوڅو څخه مي
ستا د ګامونو آوازونه رائحي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
لکه چي زما د پردېسۍ ښار ته دي لار کړې ده
دلته زما زړه کي د سهار مرغکۍ
د دې شرير جهان فضا کي راته
د وزرو د خلاصولو آرزو وپاروي
خو چي د شپې تياره وزر خپروي
بيا دېوالونه زما د پټ زندان خبري کوي
دلته به زما پته له کومه کوې
دې بېګانه نړۍ کي زه يوازي ځان پېژنم
په آيينه کي مي تصوير بندي دی
او زه د خلکو له نظره غلی
خپلي څېرې ته په ځير ځير ګورمه
دلته به ما په آيينه کي وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه عجیبه آیینه چې د ساعت په رسم
دوې پټې ستنې لري
او په چارچوب د سود او زیان کې ګرځي
د دې هینداري ثانیې دقیقې
په خپل بې‌رحمه سوداګر مغز کې
پیکه کوي زما ځلېدونکې تصویر
په دې وطن کې وخت طلا ده طلا
او هر ګړی یې د اکسیر او کېمیا بیه لري
خو زما ضمیر د شپو او ورځو حساب نه یادوي
دلته غروب د جنون رنګ اخیستی
او د باران څاڅکي یې
د تنهایي اوښکي دي
د ستورو سترګي یې څه نه سي لیدای
زه هم له خپلي کړکۍ ها خوا ته وتلای نه سم
او مخامخ دېوال د بندو سرحدونو په څېر
ما ته حرام کړي د دوستانو دیدار
دلته ډېوه د همسایه له کوره
زما سترګي نه وربولي
دلته په دې وطن کې
بېګانګي تر ټولو ښه ملګرې
ټولي دننه ته خلاصېږي دروازې د خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما پر پردېسه پر غمجنه ځمکه
دلته د غرب د خړ آسمان د لاندي
شپه زما په زړه کي اوسي
او سهار زما له خپلو ماتو پیل سي
دلته نور زما په شان پردېس او غمګين نه اوسيږي
د شپې تورتم کي د چا لاس کي څراغ نه بليږي
تنها د يوه زړه سرګردانه آواز
د کوم حيران لاروي
د پښنو له ږغه سره
د خاطراتو له کوڅو راوزي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
دلته د کوم دروازې په څنګ کي
د کومي وني شاته
د چا د ږغ په انتظار ولاړ يې
لکه چي زما د پردېسۍ ښارته دي لار کړې ده

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۴/۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنها کي پښې

(علي سردار جعفري)

په خوا اړه خوب د ونو سيوري ته ويده ملګرو
اې د زمـــان د حوادثـــو مېلمنـــو ملګـــرو
چـي د وختونـو چپـاوونو مـو هـستي لـوټلې
لـه کومـه راغلـئ چيرتـه درومـئ لېونـو ملګـرو

دا لوی ميدان دی که صحرا يې د دردونو بولئ
د لمر ځنګل دی کـه يې تنده د سيندونو بولئ

د سيند په پوري غاړه تيرې دي که روڼې چينې
مستي نغمې دي که له درده څوک وهلي غلبلې
يا کوم ساحر دی چي د لمر د پرېوتلو پر وخت
په لار کي ناست دی زړه يې وړی د شفق ننداري

د شپې په لار کي کاروانونه دي د ستورو رهي
د دښت لمن کي د نسيم له سينې پاڅي مستي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره زره کې يو شمع نوراني لګيږي
پر هر اغزي يې د خوبونو ګلستان هستيږي
اې لېونۍ مينې پر هغه لور دې مخ ونيوئ
چېرته چې لمر راخيژي چېرته چې رڼا ډوبيږي

کوم ريګستان کې چې سل ګوني کيسې غرقې سولې
څه د ليلا څه د سلما ډولۍ په وار تېرېږي
ښکاره او پټې په سلګونو قافلې رهي دي
مګر يوازې د جرس نغمه تنها شرنګيږي
همدغه رسم او فرمان دی د قرنو راهيسې
پيړۍ پيړۍ پر دغه لاره سفرونه کيږي

سبا به ګورو چې نه موږ يو او نه زموږ يادونه
او بس د رېګو پر سينه به وي باقي ګامونه

سبا به بيا د ونو سيوري ته وي جمع ياران
د وخت ملګري د زمان کور کې مېلمه عزيزان
بيا به پوښتو چې چېرته درومئ مېلمنو ملګرو
يه د اميد شمعې سوځلو لېونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلی سږکال وځنډېدی

د اورګاډي د پټلۍ سره ولاړیم
تېروم د انتظار ترخه وختونه
وایم ګوندي که تاټوبی مي بدل سي
نو سینه کي به آرام وکړي دردونه
ما دا ټوله سره شپه کړه دلته روڼه
نڅېدل مي راته مخي ته خیالونه
پکښي خیال به راته ستا د بېلتون راغی
تصور به مي ژوندي کړل مړه زخمونه
هر یو ګام مي د مزلونو په څېر اوږد سي
راته انګولي ساړه ساړه بادونه
د آرام په تمه ووتم له کوره
یو په بل پسي ایږدم رنځور ګامونه
وایم ګوندي که تاټوبی مي بدل سي
نو سینه کي به آرام وکړي دردونه

تصور کي راته راغلي ګڼي ونې
ویلي سوي دي د لوړو څوکو واوري
بوی د اوړي په ورو ورو راوړي سږمو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــه لا اوس هـــم راســـره وې پـــر دې لارې
پـــه غوســـه دې راتـــه نـــه کړلـــې خبـــرې
د بېلتـــون لـــه وهمـــه نـــه وهـــم کوکـــارې
خـو دا هـسي لېـونى غونـدې يـو خـوب دى
تعبيرونـــه بـــه يـــې کـــوم خيالونـــه واورې

زه پـــوهېږم د دې لمـــر کمـــزورې وړانګـــې
زرغونـــه برګونـــه نـــه ســـي غـــوړولاى
وايـم کـشکې خـو يـو ځلـې پـسرلى واى
پـــه خيـــالونو ژمـــى نـــه ســـي لنډېـــدلاى

لا د ژمـــي اوږدې تـــورې شـــپې پخـــوا دي
د ســپرلي مـــخ کـــې پراتـــه دي لـــوى مزلونـــه
د ګـــلاب ســـترګې بـــې لارې تـــه څلـــور دي
ســپرلى ســږکال پـــه ورو ورو ايـــږدي ګامونـــه
کشکې واک د خپـل قسمت مي واى پـه لاس
کـــې
چـــې مـــې نـــوم د بېلتانـــه واى ســـوځولى
راســـره واى ننـــدارې مـــې دي کـــولاى
پـــسرلى مـــې ســـږکال نـــه واى ځنډېـــدلى

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــل خيالونــه راتــه وايــي چــي ســپرلی دی
مرغکيـــو خپـــاره کـــړي دي وزرونـــه
د ګـــلاب ســترګي يـــې لاري تـــه څلـــور دي
ســپرلی ســږکال پــه ورو ورو ايــږدي ګامونــه

د کنګــل ځمکــي پــر مــخ واوري پرتــې دي
د ســـاړه ژمـــي را الـــوزي بادونـــه
پـــه ســينه کـــي د اميـــد لمبـــې ســاتمه
موســم نــه ســي رانــه وړلای ميدانونــه
خــو ګومــان کــوم چــي تــه راســره نــه يــې
ســپرلی ســږکال پــه ورو ورو ايــږدي ګامونــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فینسي څه مخته دي ښه سه

هغـه اوړی بـه مـي هیڅکلـه هېـر نـه سـي
چي د ژونـد اتـه لس کالـه مـي پـوره سوه
زه او مــور پــه یــوه خونــه کــي پراتــه وو
د خوړلـو بـه څـه نـه وه چـي بـه شپه سوه

زه او مــور او ماشـوم وروریــوه کوټــه کــي
لــه لــوی ښـار څخـه دبانـدي اوسـېدلو
نه دوستان وه نه خپلوان زموږ په مالت کي
نــه د لیــري نــه نیــژدې چـا پېژنــدلو
نــه جــامې د اغوســتلو مــو درلــودې
نــه درمــل وه نــه ډوډۍ وه د خوړلــو
یــوه ورځ خــوږې مــورکۍ راتــه ویلــه
پــه خــوارۍ مــي ډېـر کلونــه یــې ساتلې
لــوږې تنـدي مـي پېـرزو دربانـدي نـه دي
فینسي څـه پـر لـوی خـالق مـي یـې سپارلې
یــو کمــیس یــې راتــه راووړ نــازولی
د ژونـدون پـه هسـت او نېسـت یـې رانیـولی
تېــرول یــې زمــا پــر مــخ بانــدي لاســونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په غاړه يې را ووهل عطرونه
دواړي شونډي يې راسرې کړې سترګي توري
چي په ځوان او په زاړه کړم لمبې پوري

آيينه کي چي مي ځانته نظر واوښت
د ګلونو د ګېډۍ په شان ښايسته وم
چته پېغله سرتر پايه د ستايلو
د سپرلي د ونې څانګه وم تازه وم

مور مي مړه سوه، سرکاري خلکو رهي کړم
کشر ورور چي په کلو راته رنځور و
شوم نهر يې اوږدې شپې وې سبا کړي
نه خواره نه يې درمل و په ضرور و
نور نو زه او دا جهان سره تنها سوو
د ښايست په دام مي کښېوتل وګړي
پاڅول مي د مستيو محفلونه
نڅول مي په ميدان کي ژوندي مړي

لاس تر غاړه نڅېدمه له شاهانو
رنګ مي ورکړ بنګلو ته د غټانو
هوډ مي کړی و چي ژوند به خپلومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خواری ژوندون به پای ته رسومه
لوړي تندي دوړخي شپې سولې پاته
شپې په هسکو بنګلو کې تېرومه
ځوک چي هرڅه وايي زه پوه سه او ځان مي
د ريا د تهمت څه پروا لرمه

څه پوهېږي دا وګړي چي زه ځوک يم
دي جهان ته له کوم ځايه يم راغلې
زه د کومو وړو تړو شپو لمن کې
د چا دوو رنځورو سترګو يم پاللې
پوه سوم ولي مي خوړې موركۍ ويله
په خوارۍ مي ډېر کلونه يې ساتلې
لوړي تندي مي پېرزو دربانديني نه دي
فېنسي څه پر لوی خالق مي يې سپارلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیمان

هغه شپه به مي تر مرګه هېره نه سي
چي په قهر دي ورپوري کړ روان سوې
ورسره وې څو ترخې ترخې خبري
لکه تل چي مي له ميني ګرېزان سوې
زه او ته دواړه پر خپله خبر تېنګ و
دواړو خپله خپله لاره ونيوله
موږ د ميني د محفل په سپينه شپه کي
لګېدلې شمع ولي توروله
راسه دواړه يو د بل خطا معاف کو
ما خو تا ته ستا خطا دروبخښله
درس د ميني وي د ژوند په سختو شپو کي
په لمبو کي د توپان مستو څپو کي
چي توکل مو وي پر خدای او يو کو زړونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه

چي نړۍ بدلېږي ورځي شپې تېرېږي
چي زمونږ زړه غواړي هغه به راپېښېږي
موږ لوړې فکر کاوه چي عشق آسان دی
داسي ښکاري چي ژوند حکم د زمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمان په حکم رنګ د داستان جوړ سي
چا ته وصل چا ته اور د هجران جوړ سي
چي توکل مو وي پر خدای او یو کو زړونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه
یو له بله سره زده کو درس د میني
او د میني زړه ته ورکو د زړه ویني

همیشه چي یو د بل په زړه کي ګران یو
د لحد خولې ته به یو ځای ور روان یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاق

ځلور کلن زوی راسره دی پر لار
او یو رسا وړوکی ځوان ښکاریږي
موږ یې و ده ته حرف په حرف یادوو
په کلماتو چې دی نه پوهیږي

ده ته د لوبو سامانونه ښیو
ټول کلمات او لغاتونه ښیو

خو نن یوه کلمه پټه ساتو
هغه خبره چې زما زړه سوځوي
نن موږ طلاق اخلو او دا خبره
زما ستونی سوځي راته خوله سوځوي

زه ستاسي دواړو سره مینه لرم
زه او زویک نن روانېږو سره
کشکي کېدای سوای چي طلاق وانه خلو
څو مره به یو د بل یادیږو سره
وګوره څرنګه موسکی موسکی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی د خوښۍ د ورځي فکر کوي
ښايسته خولګۍ يې له خندا ډکه ده
د نوي نويو شيانو ذکر کوي

زه ده ته هره کلمه ښيمه
خو د طلاق نوم اخيستلای نه سم
مخ پر يوه او بله خوا اړوم
پر مخ مي اوښکي پټولای نه سم

بار خو مي سوځي د دې اوښکو لړۍ
زړه مي زخمي دی په اورونو الوځي

نن د طلاق دا اخيستلو ورځ ده
زه او زويک به مخ پر کور رهي يو
خدايه له دواړو سره مينه لرم
له بې وسيه پر کوم لور رهي يو

کشکي طلاق مي ګرځولای سولای
دا سرنوشت مي بدلولای سولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه ماتو مهمانخانه

له هغې ورځې چې ته رانه جلا سوې
زه دي پرېښودم بېلتون تورو تیارو ته
ما هم ځان ته نوې مینه پیدا کړې
هلته لیري په ګوښه کې اوسېدو ته
په کوڅه د تنهایي کې یو ګوښه ده
د زړه ماتو په نامه مهمانخانه ده
په کوڅه د تنهایي کې به کړېږم
څو سلګیو د مرګي ته ور رسېږم
هلته زما په شاني ډېر خلک اوسېږي
خو زړه ماتي مینان پکښې ځایېږي
په تیارو د تنهایي کې ژړېدای سي
په لمبو د بېلتانه کې سوځېدای سي

په هغو تپو تیارو کې به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه کې به سوځېږم
په کوڅه د تنهایي کې به کړېږم
څو سلګیو د مرګي ته ور رسېږم
بل به نه وي خدمتګار مهمانخانه کې
نو به اوښکې وي کوربه د غه لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـره ښـکلې بـه د غـم پـه ټـال زنګېـږي
او پـه غـاړه بـه جـامې وي د غـم تـوري
پـه هغـو تپـو تيـارو کـي بـه او سـېږم
پـه لمبـو د بېلتانـه کـي بـه سـو ځېږم
پـه کوڅـه د تنهـايي کـي بـه کړيـږم
څـو سـلګيو د مرګـي تـه ور رسـېږم
چي دي پرېږدي محبوبا پـه بېلتانـه کـي
هوسـونه د ځـوانۍ دي نيمـه خـوا کـي
د ژوندون په کيسو او ښکي کي د رګډې
د ويلـو افـسانه درتـه پيـدا کـي
نـو روان سـه پـه کوڅـه د تنهـايي کـي
د زړه مـاتو پـه نامـه مهمانخـانې تـه
پـه لمبـو د تنهـايي کـي بـه کړيـږې
څـو سـلګيو د مرګـي تـه ور رسـېږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځې یاغي چیغه

زه یوه ښځه یم یاغي آواز مې اورې کنه
نور مې پر شمېر او پر قدرت منکرېدلای نه سې
زه پوهېدلې یم چې ستا په شاني زور لرمه
نور مې آواز نور مې فریاد خاموشولای نه سې
ما د دردونو په مکتب کې درس د عقل واخیست
هسې وړیا مې خپلې وینې ازمېیلې نه دي
اوس دونه واک لرم چې څه غواړم کولای یې سم
هسې بې ګټې تاوانونه مې ګاللي نه دي
زه یوه ښځه یم قوي د ماتېدلو نه یم
ما کړولای سې خو ملا مې ماتولای نه سې
زه لکه اوسپنه سوټک مې وار په وار سختوي
په زور او جبر مې له لارې اړولای نه سې
زما اراده په انکارونو کې لا هم پخه ده
ما شومه نه یم په جار جار مې غولولای نه سې

تا مې په سر کې عقیده او اراده پخه کړه
زه یوه ښځه یمه ستا په شاني زور لرمه
او چې پر مځکه مې د مینې وزر وغوړوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې چیرې مینه ده په هغه زړه کې کورلرمه
مګر لا پاتــه دې پیچــومي واټنونــه راتــه
مګر لا ګـوري سـختي تـړي رباتونـه راتـه

تر څو چې پوه کمه خپل وروړ ما هېرولای نه سې
زه یـوه ښـځه یـم پـر مـا منکرېـدلای نـه سـې

دا شعر د امریکا تر ټولو مشهور هنرمند
الویس پریسلې ویلی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رينبتونې مينه

چې د سيالي ځای دي نه وي او باران وي
شا و خوا خلک دي ټوله غليمان وي
زما غېږ به تا ته هغه ورځ خلاصېږي
تا ته زما سپېڅلې مينه ښو دل کېږي
چې ما ښام ستوري ښکاره پر شنه آسمان سي
او څوک نه وي چې د شپې دي نګهبان سي
نه دي څوک وي د سرو او ښکو پاکولو
نه د چيغو د سلګيو او رپېدلو
زما غېږ به تا ته هغه ورځ خلاصېږي
تا ته زما سپېڅلې مينه ښو دل کېږي
تا د مينې فيصله لا کړې نه ده
خو زما سره پاخه دي پيمانونه
زما په زړه کي به هيڅ شک را پيدا نه سي
وا به نه ورم د ناکسو سوګندونه

زه به وړې او برېنډ دلته هستېږم
پر تتې به پر اغزيو لارو ځکېږم
خو سينه کي به پالم د رسره مينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې مينه به ژوندی ساتمه وينه
زما د پاره زما د ميني د ښو دلو
داسي څه نسته چي نه وي د کولو
چي را الوزي وحشي او توند بادونه
ما به تا ته وي پرانيستي وزرونه
زما يقين دی چي سم تا خوشالولای
ستا د زړه ټول ارمانونه سمه کښلای
زما د پاره زما د ميني د ښو دلو
داسي څه نسته چي نه وي د کولو
ستا د پاره مي پر ستر ګو دي منلي
دا نړۍ به پی کوم په ځغلېدلو
زما د پاره زما د ميني د ښو دلو
داسي څه نسته چي نه وي د کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما لار

نیژدې سوی یم د ژوند وروستۍ شېبې ته
مخامخ یم د ژوندون وروستۍ پردې ته
واوره دوسته زه یې سپینه درته وایم
چې په څه لرم باور هغه به ستایم
ژوند مې ډک له خاطرو او له نکلونو
تولې لارې مې کړې پې په سفرونو
هر سفر مې دی په خپله خوښه کړی
هر منزل مې دی شاهد د تکلونو
خو افسوس چې له دې دومره اوږدې لارې
له دې دومره پورته کښته کږلېچونو
د ویلو کیسه نه لرم دوستانو
خاطره د لارې نه لرم یارانو
چې باید وه پر هغه لار مې پښې تللې
په انصاف مې عملونه دي تللي

پر عمل مې پرده نه ده غوړولې
ښه د ښو بد مې د بد په نوم بللي
هر قدم مې په احتیاط په حساب ایښی
تولې لارې مې پخپله ازمېیلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژونـد مــي ډک لــه خــاطرو او لــه نکلونــو
تــولي لاري مــي کــړې پــې پــه ســفرونو
هــر ســفر مــي دی پــه خپلــه خوښــه کــړی
هـــر منـــزل مـــي دی شـــاهد د تکلونـــو

د امریکا د مشهور سندرغاړي فرانک سیناټرا
د هنري ژوند وروستۍ سندره ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیګانه په نیمه شپه کي

نـه مـا لیـدلې وې پـه ژونـد کـي نـه تـا زه لیـدلی
نه مـو پـه ژونـد کـي یـوه بـل تـه د زړه حـال ویلـی
نــه مــو لــه شــپو څخــه خوبونــه تــښتولي کلــه
نه مـو پـه ژونـد کـي نـوم د مینـي و تـر خولـه وتلـی
بس یـوه شـپه مـو چیرتـه سـترګي سـره ولګېـدې
لــه هغــې شــپې ســره د دوو زړونــو تقــدیر تړلــی
دوو ښکلیو سترګو دي سپړل د مینـي پټ رازونـه
موسـکیو شـونډو دي سینو کـي پـارولـه زړونـه
دلتــه مــي زړه کــي ســتا د مینــي لمبــې ولګېــدې
هلتـــه رګونـــو کـــي د صـــبر نیلـــی وســـوځېدی
نــه مــا لیــدلې وې پــه ژونــد کــي نــه تــا زه لیــدلی
چـي یـوه شـپه مـو یـو ناڅاپـه سـره ورکـړل زړونـه
د یـــوه بـــل زړه کـــي مـــو ولګـــول ســـره اورونـــه
پـه هغـه شـپه چـي پـه محفـل کـي نڅېـدلو سـره
هغــه شــېبه پــه زړه کــي دواړه پوهېــدلو ســره
چـي نـور مـو زړونـه یـوه بـل تـه سـره وسـپارله
د مینـــي اور کـــي ســـوځېدلو ګډېـــدلو ســـره
نـور مـو د تـل دپـاره زړو کـي زرغونـه سـوه مینـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه نظر مو په رګونو کي توده سوه وینه
نه ما لیدلې وې په ژوند کي نه تا زه لیدلی
نه مو په ژوند کي یوه بل ته د زړه حال ویلی
نه مو له شپو څخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کي نوم د مینې و تر خوله وتلی
بس یوه شپه مو چیرته ستړګي سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر تړلی

دا سندره د امریکا مشهور سندرغاړي
فرانک سیناټرا ویلې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عبارت په نیویارک کي د آزادۍ
د مجسمې د پښو سره لیکل سوی دی

ستاسي سترړي او بې وزلي ماته را کړئ
هغه تږي د آزادي سا ایستلو
هغه ټول وګړي ما ته را روان کړئ
چي یې نه پرېږدئ پر خپلو سو احلو
زه بې کوره زه تور بختي درنه غواړم
دلته کور دی د توپان او سېل ځپلو
زما د میني ډکه غېږه ده ټاټوبی
د بېکسو، د رنځورو، د ویر ژلو

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

امریکا دي آباده وي

کـه سبا مـي دا هـستي ټولـه تبـاه سـي
د ژونـدون توښـه مـي ټولـه اوبـه يـو سـي
زه بـه بيـا لــه سره نـوی ژونـد آغـاز کـړم
د اميـد غـوټۍ بـه بيـا پـر غـوړېدو سـي
راسـره بـه مـي مېـرمن او ماشـومان وي
لــه تيـارو بـه د رڼـا پـر لــور روان وي
زه راضـي لــه خپلـه بختـه يـم يـا رانو
چي مي کور په دې وطن کي دی دوستانو
لا بيــرغ د آزادۍ پــه نــوم رپيــږي
رانـه وړای يـې نـه سـي پـوځ د دښمنانو
افتخـار کـوم پـه دې چـي امـريکن يـم
چــي آزاد يمــه بچــی د دې وطــن يــم

هېـر بـه نـه کـړم شـهيدان د دغـي لاري
زور د دوی لــه برکتــه پـر دښـمن يـم
ښنګ پر ښنګ يم درسره د مرګ تر پولي
زه مـين پـر دې وطـن پـر دې هيـوادیـم
خدايــه تــه مــي امريکــا لــرې آبــاده

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د دې د نېکمرغيه خوښ او ښاد يم
د ښايستې ميني سو تا له شنو ډنډونو
د آبادي ټينيسي تر جګو غرونو
د ټکساس له پراخو دښتو له ډاګونو
د دې مېني تر ويالو تر شنو سندونو
له ډېرويتمه تر هيوسټن او تر نيويارکه
له اپل وې تر نورو کليو او ښارونو
هر بچی د دې وطن دې پکښي ويارې
له څښتنه دې آباد خپل وطن غواړي
افتخار کوم په دې چي امريکن يم
چي آزاد يمه بچی د دې وطن يم
هېر به نه کړم شهيدان د دغي لارې
زور د دوی له برکته پر دښمن يم
څنګ پر څنګ يم درسره د مرګ تر پولې
زه مين پر دې وطن پر دې هيواد يم
خدايه ته مې امريکا لرې آباده
زه د دې له نېکمرغيه خوښ او ښاد يم

د يوې ترانې په شکل ډېرو زياتو امريکايي
هنرمندانو کمپوز کړې او ويلې ده.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library